

การมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนต่อโครงการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์
ศึกษาระดับเทศบาลตำบลเทพราช อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา

บุญสืบ ชัยสายัณ

ปัญหาพิเศษนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน

วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา

กรกฎาคม 2553

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

อาจารย์ผู้ควบคุมปัญหาพิเศษและคณะกรรมการสอบปากเปล่าปัญหาพิเศษ ได้พิจารณา
ปัญหาพิเศษของ นุญสืบ ชัยสายัณณ์ ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน ของ
มหาวิทยาลัยบูรพาได้

อาจารย์ผู้ควบคุมปัญหาพิเศษ

..... (น.ศ.๓๒ ๙:๗)

(อาจารย์กาญจนา นุญยัง)

คณะกรรมการสอบปากเปล่าปัญหาพิเศษ

..... ประธานกรรมการ

(อาจารย์ ดร. กิจฐเขต ไกรวาส)

..... กรรมการ

(อาจารย์ ดร. พงษ์เกียรติ์ เหลืองอลงกต)

..... กรรมการ

(อาจารย์ วัลลภ ศัพท์พันธุ์)

วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจอนุมัติให้รับปัญหาพิเศษฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
หลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน ของ
มหาวิทยาลัยบูรพา

..... คณบดีวิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ

(รองศาสตราจารย์ ดร. ศรีดี สกุรัตน์)

วันที่ ๘ เดือน กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๖

ประกาศคุณูปการ

การศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนต่อโครงการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์: กรณีศึกษาเทศบาลตำบลเทพราช อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาจากหลายท่านที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ ให้ความช่วยเหลืออย่างดียิ่งโดยเฉพาะ อาจารย์กาญจนา บุญยัง อาจารย์ที่ปรึกษาในการจัดทำปัญหาพิเศษ ได้ช่วยเหลือให้คำแนะนำ เสนอแนะ และแก้ไขปัญหาในทุก ๆ ด้านของการทำปัญหาพิเศษ ส่งผลให้การศึกษาสำเร็จลุล่วงไปด้วยดีซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาครั้งนี้เป็นอย่างดี ผู้ศึกษาจึงขอกราบขอบขอบคุณอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบคุณคณาจารย์ วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา และคณาจารย์อื่น ๆ ทุกท่านที่ประสิทธิประสาทวิชาความรู้ อำนวยความสะดวกในการศึกษา จนผู้ศึกษามีความรู้ นำมาใช้ในการทำปัญหาพิเศษครั้งนี้เป็นอย่างดี ขอขอบคุณคณะผู้บริหารเทศบาลและประชาชนตำบลเทพราช อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา ทุกท่านที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ในการให้ข้อมูลแบบสอบถามในครั้งนี้ ผลการศึกษาที่ได้เป็นประโยชน์ต่อเทศบาลเทพราช ในการใช้เป็นแนวทางในการบริหารงานท้องถิ่นต่อไป

สุดท้ายนี้ ขอขอบคุณงามความดีทั้งหมดของปัญหาพิเศษเล่มนี้ แด่ บิดา มารดา พี่น้อง และ ผู้มีพระคุณทุกท่านที่ทำให้มีความสำเร็จในวันนี้

บุญสืบ ชัยสายัณ

ชื่อปัญหาพิเศษ	การมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนต่อ โครงการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์: ศึกษากรณีเทศบาลตำบลเทพราช อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัด ฉะเชิงเทรา
ชื่อผู้เขียนปัญหาพิเศษ	บุญสืบ ชัยสายัณ
สาขาวิชา	รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (การจัดการภาครัฐและภาคเอกชน)
ปีการศึกษา	2553

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนต่อโครงการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์: ศึกษากรณีเทศบาลตำบลเทพราช อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนต่อโครงการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ และเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนต่อโครงการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ ประชาชนชุมชนในเขตเทศบาลเทพราช จำนวน 8 ชุมชน รวมทั้งสิ้น 367 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการศึกษาวิจัย ได้แก่ ค่าร้อยละ และทดสอบความสัมพันธ์ด้วยค่าไคส - แควร์ (Chi - square)

ผลการศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ส่วนใหญ่มีอายุ 31 - 40 ปี ประกอบอาชีพค้าขาย/ ธุรกิจส่วนตัว มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 5,001 — 10,000 บาท ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับประถมศึกษา มีสถานภาพสมรส นับถือศาสนาพุทธ ส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาอยู่ที่นี้ตั้งแต่เดิม และไม่ได้เป็นสมาชิกกลุ่มใดเลย

ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อโครงการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ศึกษากรณีเทศบาลตำบลเทพราช อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่าอยู่ในระดับน้อย ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า อายุ อาชีพ รายได้ต่อเดือน ระดับการศึกษา สถานภาพ และการเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคมของประชาชนในชุมชนมีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมในโครงการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ศึกษากรณี เทศบาลตำบลเทพราช อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนเพศ ภูมิลำเนา และการนับถือศาสนาไม่มีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนต่อโครงการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
สารบัญ.....	จ
สารบัญตาราง.....	ช
สารบัญภาพ	ฉ
 บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	3
สมมติฐานการวิจัย.....	3
ขอบเขตของการศึกษา.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	5
2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	6
แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม.....	6
แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชน.....	16
แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ.....	18
ข้อมูลโครงการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลเทพราช	21
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	29
กรอบแนวคิดในการวิจัย	34
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	37
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	37
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	38
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	39

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	40
4 สรุปผลการวิจัย.....	41
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	41
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์การมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนต่อ โครงการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ศึกษากรณี เทศบาลตำบลเทพราช อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา.....	45
ตอนที่ 3 ผลการทดสอบสมมติฐาน.....	49
5 สรุปและอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	58
สรุปผลการวิจัย.....	58
อภิปรายผลการวิจัย.....	59
ข้อเสนอแนะ.....	61
5 สรุปอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	58
สรุปผลการวิจัย.....	58
อภิปรายผลการวิจัย.....	59
ข้อเสนอแนะ.....	61
บรรณานุกรม.....	63
ภาคผนวก.....	66
ประวัติย่อของผู้เขียนปัญหาพิเศษ.....	80

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	ความเชื่อมโยงยุทธศาสตร์จังหวัดกับกรอบยุทธศาสตร์การพัฒนางานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	29
2	กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	34
3	แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเทศบาลเทพราช อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา.....	38
4	จำนวนและค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสถานภาพของส่วนบุคคล	41
5	จำนวนร้อยละของการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนต่อโครงการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ศึกษากรณี เทศบาลตำบลเทพราช อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา.....	45
6	สรุประดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนต่อโครงการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ศึกษากรณี เทศบาลตำบลเทพราช อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา	49
7	ความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนต่อโครงการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์	50
8	ความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนต่อโครงการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์.....	50
9	ความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนต่อโครงการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์.....	51
10	ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนต่อโครงการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์.....	52
11	ความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชน ต่อโครงการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์.....	53
12	ความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนต่อโครงการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์.....	54
13	ความสัมพันธ์ระหว่างศาสนาที่นับถือกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนต่อโครงการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์.....	54

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
14 ความสัมพันธ์ระหว่างภูมิปัญญาท้องถิ่นกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชน ต่อโครงการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์.....	56
15 ความสัมพันธ์ระหว่างการเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคมกับการมีส่วนร่วมของประชาชน ในชุมชนต่อโครงการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์.....	57
16 สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน.....	58

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 แสดงแนวคิดในการศึกษา.....	37

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ชุมชนเกิดจากการรวมตัวของผู้คนทั้งในชนบทและในเมือง ในหมู่บ้านและระหว่างหมู่บ้าน อำเภอ จังหวัด ในอาชีพหนึ่งหรือในความสนใจร่วมกันของคนหลายอาชีพจากหลายแห่ง หลายพื้นที่การรวมตัวกันดังกล่าวมีทั้งที่เป็นมูลนิธิ เป็นสหกรณ์ สมาคม หรือรูปแบบอื่น ๆ ที่ไม่ได้จดทะเบียนรวมกันเป็นกลุ่มอาชีพ เป็นชมรม มีคติดำหลักการและกฎเกณฑ์ของการอยู่ร่วมกัน การเสริมสร้างให้ชุมชนมีการรวมตัวอย่างเข้มแข็งมาร่วมคิดร่วมเรียนรู้สู่การปฏิบัติ มีกระบวนการเรียนรู้และการจัดการองค์ความรู้ในรูปแบบที่หลากหลายตาม ภูมิสังคม ที่เหมาะสมสอดคล้องกับการดำเนินชีวิตบนฐานทรัพยากร ภูมิปัญญา และวิถีวัฒนธรรมชุมชนด้วยความรอบคอบและระมัดระวัง มีคุณธรรม จริยธรรม มีความรักความเอื้ออาทร มีความสามัคคี เสียสละ มุ่งมั่นที่จะพัฒนาตนเองและผู้อื่น จึงเป็นการอัญเชิญปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นหลักในการดำเนินกิจกรรมร่วมกันของคนในชุมชน เพื่อมุ่งไปสู่ความสุขที่เกิดจาก ความสมดุล ความพอประมาณ อย่างมีเหตุผล และมีภูมิคุ้มกันที่ดี สามารถพึ่งตนเองได้ ชุมชนสามารถบริหารจัดการใช้ประโยชน์จากทุนทางเศรษฐกิจ ทุนทางสังคม ทุนทางทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มีอยู่อย่างมีดุลยภาพสอดคล้องเชื่อมโยงกับขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมชุมชนเพิ่มพูนความสัมพันธ์อันใกล้ชิดทางสังคมระหว่างผู้คนที่ภายในและภายนอกชุมชน ทั้งนี้ การรวมตัวอย่างเข้มแข็งของคนในชุมชนนอกจากจะสามารถป้องกันและแก้ไขปัญหาที่ยากและสลับซับซ้อน โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาความยากจนที่มีความเป็นองค์รวมเกี่ยวพันทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง การปกครอง ซึ่งต้องอาศัยชุมชนที่เข้มแข็งเป็นเสาหลักในการร่วมมือร่วมใจดำเนินการให้หลุดพ้นจากความยากจนตลอดไปแล้ว ยังช่วยให้ชุมชนสามารถพัฒนาอนาคตของชุมชนได้อีกด้วยการพัฒนาที่ผ่านมา มีการกระจายอำนาจให้ชุมชนและท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการพัฒนามากขึ้น สำหรับประชาชนผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมการสร้างงานสร้างอาชีพให้แก่ชุมชน อันเป็นความก้าวหน้าของการเตรียมความพร้อมแก่ท้องถิ่นและชุมชนรองรับการกระจายอำนาจการบริหารจัดการไปสู่ท้องถิ่นซึ่งจักต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องและทั่วถึงวิกฤตเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นสะท้อนถึงความไม่สมดุลของกระบวนการพัฒนาประเทศ ประกอบกับการที่ประเทศไทยก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่าง

รวดเร็ว ขณะที่กระแสโลกาภิวัตน์ได้นำพาระบบเศรษฐกิจยุคใหม่และการสื่อสารไร้พรมแดนเข้ามา ความรวดเร็วของการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี ภาวะความเป็นเมืองมากขึ้น และพฤติกรรม การบริโภคเลียนแบบโลกตะวันตก ล้วนส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตของคนในชุมชนทั้งสิ้น ปัจจัยดังกล่าว จะเป็นภัยคุกคามหากชุมชนขาดความรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นขณะเดียวกันอาจเป็น โอกาสในการพัฒนาของชุมชนได้เช่นกัน หากชุมชนสามารถปรับตัวและใช้ประโยชน์จากบริบท การเปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสมเพื่อเสริมสร้างให้สังคมไทยอยู่เย็นเป็นสุข ด้วยวิถีปฏิบัติตาม ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (แผนพัฒนาแห่งชาติฉบับที่ 10)

เทศบาลตำบลเทพราชเดิมมีฐานะเป็นสุขาภิบาลเทพราชตามประกาศกระทรวงมหาดไทย การจัดตั้งสุขาภิบาลเทพราช ลงวันที่ 18 กรกฎาคม พ.ศ. 2499 ต่อมาได้มีพระราชบัญญัติ เปลี่ยนแปลงฐานะของสุขาภิบาลเป็นเทศบาล พ.ศ. 2542 ทำให้สุขาภิบาลเทพราชเปลี่ยนแปลงฐานะ เป็นเทศบาลตำบลเทพราช เมื่อวันที่ 25 พฤษภาคม 2542

วิสัยทัศน์ของเทศบาลตำบลเทพราช “โครงสร้างพื้นฐานทั่วถึง คุณภาพชีวิตมาตรฐาน การศึกษาตามเกณฑ์รักษาสีแกวคล้อม ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ รองรับสนามบินสุวรรณ ภูมิ” เป้าประสงค์ส่งเสริมการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ อนุรักษ์โบราณสถาน โบราณวัตถุ ประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่นการพัฒนาในส่วนรายได้ของประชาชน เนื่องจากเทศบาลตำบลเทพราช เป็นเทศบาลที่รองรับการขยายตัวของสนามบินสุวรรณภูมิ ปัจจุบันมีผู้คนและนักท่องเที่ยว เดินทางผ่านเข้าออกมากมาย มีการใช้จ่ายเงินพอสมควร ด้วยศักยภาพของเทศบาลตำบลเทพราช สามารถพัฒนาให้เป็นเมืองท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ได้ โดยมีตลาดเก่าคลองสวน 100 ปี เป็นแหล่ง ดึงดูดนักท่องเที่ยว และยังมีโรงเจเพ็งอังตัว วัดคลองสวน และวัดเทพราช เป็นสถานที่เก่าแก่ที่ นักท่องเที่ยว สนใจและมาเยี่ยมชมเป็นจำนวนมาก ซึ่งสามารถเพิ่มรายได้ให้กับประชาชนได้เป็น อย่างดี ดังนั้น ในการดึงดูดให้นักท่องเที่ยว เดินทางเข้ามาท่องเที่ยว จึงจำเป็นต้องมีการดำเนิ การปรับปรุงภูมิทัศน์เมือง สร้างสิ่งอำนวยความสะดวก ในการเดินทาง จัดกิจกรรมส่งเสริม การท่องเที่ยว เช่น งานเทศกาลกินเจ งานเทศกาลมหาสงกรานต์ ทั้งนี้ เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว และส่งเสริมอาชีพให้กับชุมชน เพิ่มรายได้ให้กับผู้ประกอบการร้านค้า ร้านอาหาร ในเขตเทศบาล (แผนพัฒนา 3 ปี เทศบาลเทพราช)

การที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คือ เทศบาลตำบลเทพราช ผู้ดูแลและทำนุบำรุงแหล่ง ท่องเที่ยวในเขตเทศบาลเทพราช ได้เล็งเห็นปัญหาและผลกระทบที่เกิดจากอุตสาหกรรม การท่องเที่ยวที่มีอยู่ในพื้นที่ ประกอบกับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ก่อให้เกิด ประโยชน์กับชุมชน ทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคมในท้องถิ่น ทำให้ประชาชนมีรายได้เพิ่มมากขึ้น สร้างงานสร้างอาชีพให้ประชาชน สามารถยกระดับความเป็นอยู่ให้ดีขึ้น ประชาชนมีความตื่นตัว

ในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว รู้จักปรับตัวด้วยการเป็นเจ้าของท้องถิ่นที่ดี ปัจจุบันทรัพยากรธรรมชาติถูกทำลายและเสื่อมสภาพไปจากเดิม โดยความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ของนักท่องเที่ยวและประชาชนในท้องถิ่น ดังนั้น เทศบาลตำบลเทพราช อำเภอบ้านโพธิ์จังหวัดฉะเชิงเทรา จึงได้นำกลยุทธ์ในการกำหนดแผนยุทธศาสตร์เพื่อให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยว และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ ให้คงอยู่อย่างยั่งยืน ตามนโยบายการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในระดับท้องถิ่นและระดับประเทศต่อไป

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการศึกษาถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนต่อ โครงการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลเทพราช อำเภอบ้านโพธิ์จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยศึกษาว่าประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์หรือไม่ มีมากน้อยเพียงใด และมีในด้านใดบ้าง เพื่อใช้เป็นข้อมูลสนับสนุนและเป็นแนวทางในการพัฒนาของผู้บริหารเทศบาลตำบลเทพราช ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนต่อ โครงการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนต่อ โครงการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

สมมติฐานการวิจัย

1. เพศของประชาชนในชุมชนมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในโครงการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์
2. อายุของประชาชนในชุมชนมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในโครงการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์
3. อาชีพของประชาชนในชุมชนมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในโครงการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์
4. รายได้ของประชาชนในชุมชนมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในโครงการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์
5. การศึกษาของประชาชนในชุมชนมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในโครงการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

6. สถานภาพของประชาชนในชุมชนมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในโครงการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

7. การนับถือศาสนาของประชาชนในชุมชนมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในโครงการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

8. ภูมิลำเนาของประชาชนในชุมชนมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในโครงการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

9. การเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคมของประชาชนในชุมชนมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในโครงการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

ขอบเขตของการศึกษา

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนต่อโครงการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลเทพราช อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยใช้ทฤษฎีของ อकिन รพีพัฒน์ (2527, หน้า 18 อ้างถึงใน คมศิลป์ ศิริวงศ์, 2547, หน้า 20) และ สุรีพร พงษ์พานิช (2544, อ้างถึงใน ภคพล วีระหงส์, 2547, หน้า 10) สำหรับตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย

1.1 ตัวแปรอิสระ ประกอบด้วย ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ รายได้ระดับการศึกษา สถานภาพ ศาสนา ภูมิลำเนา และการเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม

1.2 ตัวแปรตาม ประกอบด้วย การมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนต่อโครงการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลเทพราช อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา ใน 5 ด้าน คือ การมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ปัญหาและวางแผน การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ การมีส่วนร่วมในการใช้ประโยชน์การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล และการมีส่วนร่วมในการบำรุงรักษา

2. ขอบเขตด้านเวลา การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีระยะเวลาทำการศึกษาวิจัย 10 เดือน คือ ตั้งแต่ พฤษภาคม - มีนาคม 2553 โดยใช้ระยะเวลาสำหรับเก็บข้อมูลภาคสนาม (field works) เป็นเวลา 3 เดือน

3. ขอบเขตด้านพื้นที่และกลุ่มเป้าหมาย การศึกษาวิจัยครั้งนี้ กำหนดขอบเขตเฉพาะในพื้นที่เทศบาลเทพราช อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยมีกลุ่มเป้าหมายในการศึกษา คือ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลเทพราช อำเภอบ้านโพธิ์จังหวัดฉะเชิงเทรา จำนวน 4,400 คน

นิยามศัพท์เฉพาะ

การมีส่วนร่วม หมายถึง การที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงสิ้นสุดโครงการ ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ปัญหาและวางแผน การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ การมีส่วนร่วมในการใช้ประโยชน์ การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล และการมีส่วนร่วมในการบำรุงรักษา

1. การมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ปัญหาและวางแผน หมายถึง การมีส่วนร่วมในการค้นปัญหาและร่วมคิด ร่วมวางแผนเตรียมความพร้อมและสิ่งอำนวยความสะดวกในชุมชนร่วมประชุมลงความเห็น พร้อมเสนอแนะแนวทางปฏิบัติ

2. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ หมายถึง การร่วมกันปฏิบัติตามแผนโดยสมาชิกในชุมชนทุกคนต้องร่วมกันปฏิบัติตามหน้าที่ที่ตกลงกันไว้ เพื่อให้ประชาชนเกิดความรู้สึกร่วมกันในการเป็นเจ้าของกิจกรรม

3. การมีส่วนร่วมในการใช้ประโยชน์ หมายถึง สมาชิกในชุมชนทุกคนจะต้องมีสิทธิใช้ประโยชน์จากทรัพยากรท้องถิ่น จะต้องมีการจัดการผลประโยชน์ทั้งเป็นตัวเงินและวัตถุให้ประชาชนในท้องถิ่นอย่างทั่วถึงและเหมาะสม โดยคำนึงถึงความยุติธรรมและความเท่าเทียมกันเป็นหลัก

4. การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล หมายถึง การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล เพื่อค้นหาข้อดีและข้อบกพร่องที่เกิดจากการดำเนินกิจกรรม ซึ่งนำมาแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ถ่ายทอดประสบการณ์และประชุมร่วมกันเพื่อหาวิธีการปรับปรุงแก้ไข และเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานต่อไป

5. การมีส่วนร่วมในการบำรุงรักษา หมายถึง การช่วยกันบำรุงรักษาไม่ให้เกิดความเสื่อมโทรม

ประชาชน หมายถึง ประชาชนซึ่งมีภูมิลำเนาในเทศบาลตำบลเทพราช

การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ หมายถึง การท่องเที่ยวอย่างมีความรับผิดชอบในแหล่งธรรมชาติที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น และแหล่งวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศ โดยมีกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของผู้ที่เกี่ยวข้อง ภายใต้การจัดการสิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยวอย่างมีส่วนร่วมของท้องถิ่น เพื่อมุ่งเน้นให้เกิดจิตสำนึกต่อการรักษาระบบนิเวศอย่างยั่งยืน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบถึงร้อยละการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชน ต่อโครงการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์
2. ทราบผลเปรียบเทียบระหว่างตัวแปรที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชน ต่อโครงการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เพื่อเป็นข้อมูลสนับสนุนและเป็นแนวทางในการพัฒนาของผู้บริหารเทศบาลเทศบาลต่อไป

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนต่อโครงการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์: ศึกษากรณีชุมชนเทศบาลตำบลเทพราช อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา” มีแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม
2. แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชน
3. แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
4. ข้อมูลโครงการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลเทพราช
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
6. กรอบแนวคิดในการวิจัย

โดยมีรายละเอียดดังนี้

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วมของประชาชนนั้น เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานในเรื่องใดเรื่องหนึ่งหรือหลายเรื่องร่วมกัน ไม่ว่าจะเป็นการคิดค้นริเริ่ม การพัฒนา หรือการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น โดยสามารถสร้างสรรค์ให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม การมีส่วนร่วมเป็นคำที่นิยามใช้กันมากทั้งวงการวิชาการและวงการราชการในปัจจุบัน นักวิชาการจึงได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ในลักษณะต่าง ๆ ดังนี้

เออร์วิน (Erwin, 1976, p.138 อ้างถึงใน คมศิลป์ ศิริวงศ์, 2547, หน้า 8) ให้แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมว่า คือ กระบวนการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนา ร่วมคิดตัดสินใจ แก้ไขปัญหาของตนเอง เน้นการมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องอย่างแท้จริงของประชาชน ให้ความสำคัญสร้างสรรค์และความชำนาญของประชาชน แก้ไขปัญหาพร้อมกับการใช้วิทยาการที่เหมาะสม และสนับสนุนติดตามการปฏิบัติงานขององค์กรและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง

ยูวัฒน์ วุฒิเมธี (2526, หน้า 20 อ้างถึงใน คมศิลป์ ศิริวงศ์, 2547, หน้า 8) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการคิด

ริเริ่มการพิจารณาตัดสินใจ การร่วมปฏิบัติและร่วมรับผิดชอบในเรื่องต่าง ๆ อันมีผลกระทบต่อตัวประชาชนเอง การที่สามารถทำให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาชนบท เพื่อแก้ไขปัญหาและนำมาซึ่งสภาพความเป็นอยู่ของประชาชนที่ดีขึ้นได้นั้น ผู้ทำการเปลี่ยนแปลงต้องยอมรับปรัชญาการพัฒนาชนบทที่ว่า มนุษย์ทุกคนต่างมีความปรารถนาที่จะอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข ได้รับการปฏิบัติอย่างเป็นธรรม เป็นที่ยอมรับของผู้อื่น และพร้อมที่จะอุทิศตนเพื่อกิจกรรมของชุมชน ขณะเดียวกันต้องยอมรับด้วยความบริสุทธิ์ใจว่า มนุษย์นั้นสามารถพัฒนาได้ถ้ามีโอกาส และได้รับการชี้แนะอย่างถูกต้อง

ไพรัตน์ เตชะรินทร์ (2527, หน้า 6 อ้างถึงใน คมศิลป์ ศิริวงศ์, 2547, หน้า 10) ได้เสนอความหมาย และหลักการที่สำคัญเรื่องนโยบายการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนา หมายถึงกระบวนการที่รัฐบาลทำการส่งเสริมชักนำสนับสนุน และสร้างโอกาสให้ประชาชนในชุมชนทั้งในรูปแบบบุคคล กลุ่มคน ชมรม สมาคม มูลนิธิ และองค์กรอาสาสมัครรูปต่างๆ ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานเรื่องใดเรื่องหนึ่งหรือหลายเรื่องร่วมกันในเรื่องต่อไป นี้ให้บรรลุตามวัตถุประสงค์และนโยบายการพัฒนาที่กำหนดไว้ คือ

1. ร่วมทำการศึกษาค้นคว้าปัญหา และสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนรวมถึงความต้องการของชุมชน
2. ร่วมคิดหาและสร้างรูปแบบ และวิธีการพัฒนาเพื่อแก้ไขและลดปัญหาของชุมชนหรือเพื่อสร้างสรรค์สิ่งใหม่ที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชนหรือสนองความต้องการของชุมชน
3. ร่วมวางแผนนโยบายหรือแผนงานหรือโครงการหรือกิจกรรม เพื่อขจัดและแก้ปัญหา และสนองความต้องการของชุมชน
4. ร่วมตัดสินใจการใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม
5. ร่วมจัดหรือปรับปรุงระบบการบริหารงานพัฒนาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล
6. ร่วมการลงทุนในกิจกรรมโครงการชุมชนตามขีดความสามารถของตนเองและของหน่วยงานที่วางไว้
7. ร่วมควบคุม ติดตาม ประเมินผล และซ่อมบำรุงรักษาโครงการ

สากล สถิตวิทยานันท์ (2532 อ้างถึงใน คมศิลป์ ศิริวงศ์, 2547, หน้า 11) ให้ความเห็นว่าการมีส่วนร่วมเกิดจากแนวคิดสำคัญ 3 ประการ คือ

1. ความสนใจและความห่วงกังวลร่วมกัน ซึ่งเกิดจากความสนใจและความห่วงกังวลส่วนบุคคล ซึ่งบังเอิญพ้องต้องกัน กลายเป็นความสนใจ และความห่วงกังวลร่วมกันของส่วนรวม
2. ความเดือนร้อน และความไม่พึงพอใจร่วมกันที่มีอยู่ต่อสถานการณ์ที่เป็นอยู่นั้น ผลักดันให้มุ่งไปสู่การรวมกลุ่ม วางแผน และลงมือกระทำร่วมกัน

3. การตกลงใจร่วมกันที่จะเปลี่ยนแปลงกลุ่มหรือชุมชนไปในทิศทางที่พึงปรารถนา การตัดสินใจร่วมกันนี้จะต้องรุนแรงมากพอที่จะทำให้เกิดความคิดริเริ่ม กระทำการที่สนองตอบความเห็นชอบของคนส่วนใหญ่ที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมนั้น ๆ นอกจากนี้ การมีส่วนร่วมยังอาจเกิดจากแนวคิดอื่น ๆ

4. ความศรัทธาที่มีต่อความเชื่อถือบุคคลสำคัญและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การบำเพ็ญประโยชน์ การสร้างโบสถ์วิหาร

5. ความเกรงใจที่มีต่อบุคคลที่เคารพนับถือหรือมีเกียรติยศตำแหน่ง ทำให้ประชาชนเกิดความเกรงใจที่จะมีส่วนร่วมด้วย ทั้ง ๆ ที่ยังไม่มีความศรัทธาหรือความเต็มใจอย่างเต็มเปี่ยมที่จะกระทำ เช่น ผู้ใหญ่ออกปากขอแรง ผู้น้อยก็ช่วยแรง

ความหมายของการมีส่วนร่วม ยังรวมถึงการที่บุคคลและกลุ่มคนได้มีโอกาสในการนำทรัพยากรต่างๆ ที่มีอยู่มาใช้ให้เกิดประโยชน์และครอบคลุมทรัพยากรและสถาบันต่างๆ ตามภาวะที่เป็นอยู่

สุรีพร พงษ์พานิช (2544 อ้างถึงใน ภคพล วีระหงส์, 2547, หน้า 10) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน เป็นหลักการที่ภาครัฐตื่นตัวให้ความสำคัญอย่างจริงจังในช่วงที่ผ่านมา ซึ่งเกิดจากการที่ภาครัฐไม่สามารถดำเนินการพัฒนาโครงการต่าง ๆ ให้บรรลุเป้าหมายได้ ทั้งที่โครงการมีผู้เชี่ยวชาญด้านต่าง ๆ ร่วมระดมสมองกำหนดวิธีการแล้วก็ตาม เมื่อวิเคราะห์พบว่าเกิดจากการสั่งการจากเบื้องบน (top down approach) ทำให้ไม่ตรงตามความต้องการของท้องถิ่น อีกทั้งประชาชนไม่เข้าใจเหตุผลของภาครัฐจึงไม่ปฏิบัติตาม ดังนั้น จึงได้กำหนดให้การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นกลยุทธ์สำคัญของแผนการพัฒนาในโครงการต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการมีส่วนร่วมของประชาชนในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว เพราะเมื่อมีสถานที่ท่องเที่ยวเกิดขึ้นที่ใด ก็เกิดการกระจายรายได้ในท้องถิ่นนั้น ทำให้คนในท้องถิ่นมีงานทำ มีรายได้และมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น แต่ในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวนั้น คนในท้องถิ่นจำนวนน้อยมากที่ได้รับผลประโยชน์เต็มเม็ดเต็มหน่วย ส่วนใหญ่มักจะเป็นคนงานที่ทำงานในธุรกิจที่เกี่ยวข้อง ดังนั้น เพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นรับผลประโยชน์มากที่สุด จะต้องให้เกิดการรวมตัวกันเป็นกลุ่มของคนในท้องถิ่น เพื่อดำเนินกิจกรรมและธุรกิจการท่องเที่ยวในท้องถิ่นเอง

นอกจากนี้ยังกล่าวเพิ่มเติมอีกว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในด้านการท่องเที่ยวนี้ ส่วนใหญ่มักเป็นการร่วมกันใช้ประโยชน์หรือได้รับประโยชน์ ซึ่งถือเป็นองค์ประกอบหนึ่งเท่านั้น การมีส่วนร่วมที่จะก่อให้เกิดความยั่งยืนในการพัฒนาได้ จะต้องครบองค์ประกอบ 5 ประการ คือ

1. ร่วมกันวางแผน เป็นการร่วมคิดร่วมวางแผนเตรียมความพร้อมและสิ่งอำนวยความสะดวกในชุมชน ร่วมประชุมลงความเห็น พร้อมเสนอแนะแนวทางปฏิบัติ

2. ร่วมกันปฏิบัติตามแผน โดยสมาชิกในชุมชนทุกคนต้องร่วมกันปฏิบัติตามหน้าที่ที่ตกลงกันได้

3. ร่วมกันใช้ประโยชน์ สมาชิกในชุมชนทุกคนจะต้องมีสิทธิใช้ประโยชน์จากทรัพยากรท้องถิ่น จะต้องมีการจัดการผลประโยชน์ทั้งเป็นตัวเงินและวัตถุให้ประชาชนในท้องถิ่นอย่างทั่วถึงและเหมาะสม โดยคำนึงถึงความยุติธรรมและความเท่าเทียมกันเป็นหลัก

4. ร่วมติดตามและประเมินผล เมื่อมีการดำเนินการแล้วย่อมจะมีปัญหาต่าง ๆ เกิดขึ้น จึงต้องมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ถ่ายทอดประสบการณ์และร่วมกันประชุมหาวิธีการแก้ไขปัญหาเหล่านั้น

5. ร่วมบำรุงรักษา เมื่อมีการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรแล้ว ทุกคนต้องช่วยกันบำรุงรักษาด้วย หากปล่อยปะละเลยให้เกิดความเสื่อมโทรมแล้ว ผลประโยชน์ที่เคยได้รับก็หมดไปเช่นกัน

ดังนั้น การมีส่วนร่วมในการจัดการใด ๆ ก็ตามจะประสบผลสำเร็จได้ สมาชิกทุกคนในท้องถิ่นต้องร่วมมือกับหน่วยราชการต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ตั้งแต่การร่วมมือกันวางแผน ร่วมกันปฏิบัติ ร่วมกันติดตามประเมินผลและร่วมกันบำรุงรักษา เพื่อให้ท้องถิ่นหรือชุมชนนั้น ได้รับการพัฒนาที่ถูกต้องทางและยั่งยืน

ร่ำไพพรรณ แก้วสุริยะ (2542 อ้างถึงใน ภคพล วีระหงส์, 2547, หน้า 11) การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลที่ว่า ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการหรือพัฒนา เพราะทุกคนในชุมชนเป็นผู้มีส่วนได้ประโยชน์ส่วนเสียประโยชน์ (stakeholder) จึงควรจัดตั้งคณะทำงานซึ่งจะต้องพิจารณาขอบเขตบทบาท หน้าที่ พันธะ ภารกิจ ของกลุ่มตามกฎหมายภายใต้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และกำหนดแนวทางการทำงานให้สอดคล้องกัน ซึ่งสามารถจัดการได้ดังนี้

1. ร่วมพิจารณากิจกรรมท้องถิ่นในพื้นที่ ซึ่งต้องได้รับการยอมรับของประชาชนในพื้นที่ และกิจกรรมต้องไม่เกิดผลกระทบต่อสภาพแวดล้อม ประเพณี สังคม และวัฒนธรรม สามารถรักษาความเป็นอัตลักษณ์ไว้ได้

2. ร่วมกันกำหนดแผนงานและกฎระเบียบ ซึ่งคณะทำงานในท้องถิ่นต้องมีการประชุมร่วมกันวางแผนการตลาด แผนปฏิบัติงาน แผนพัฒนา เพื่อส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวในท้องถิ่น รวมถึงการกำหนดกฎระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ ในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว

3. ร่วมบริหารจัดการ การมีส่วนร่วมต่อการจัดการนี้ นับได้ว่าองค์กรส่วนท้องถิ่นในฐานะเป็นเจ้าของพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว จะต้องมีส่วนได้รับผลประโยชน์ทั้งทางตรงและทางอ้อม เช่น การเก็บค่าธรรมเนียมการเช่าพื้นที่จำหน่ายสินค้า ประชาชนในพื้นที่มีงานทำ เป็นต้น

4. ร่วมประเมินผลและแก้ไขปัญหา เพื่อให้การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างมีคุณภาพ และมาตรฐานอย่างยั่งยืน ผู้รับผิดชอบจัดการจะต้องร่วมกันประเมินผล ร่วมกันวิเคราะห์ปัญหา ร่วมกันแก้ไขปัญหา เพื่อฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวและวัฒนธรรมในท้องถิ่น

จากความหมายที่ได้กล่าวมาข้างต้นนั้น ผู้ศึกษาสรุปว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนหรือองค์กรใด ๆ คือ การร่วมมือ ร่วมปฏิบัติ ร่วมรับผิดชอบ ที่จะดำเนินการพัฒนาเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ต้องการ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และนโยบายการพัฒนาที่กำหนดไว้

เงื่อนไขการมีส่วนร่วม

นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์ (2527, หน้า 186 อ้างถึงใน คมศิลป์ ศิริวงษ์, 2547, หน้า 12) ได้กล่าวถึงเงื่อนไขของการมีส่วนร่วมว่า จะต้องประกอบด้วยปัจจัยต่าง ๆ อย่างน้อย 3 ประการ คือ

1. ประชาชนต้องมีอิสรภาพที่จะมีส่วนร่วม (freedom to participation)
2. ประชาชนต้องสามารถที่จะมีส่วนร่วม (ability to participation)
3. ประชาชนต้องเต็มใจที่จะมีส่วนร่วม (willingness to participation)

นอกจากนั้นยังขึ้นอยู่กับเงื่อนไขต่อไปนี้ คือ

1. ประชาชนต้องมีเวลาที่จะมีส่วนร่วมกิจกรรม และร่วมให้เหมาะสมกับสถานการณ์
2. ประชาชนต้องไม่เสียเงินทองและค่าใช้จ่ายในการมีส่วนร่วมมากเกินไปกว่าที่คาดว่าจะได้รับผลตอบแทน
3. ประชาชนต้องมีความสนใจที่จะสัมพันธ์สอดคล้องกับการมีส่วนร่วมนั้น
4. ประชาชนต้องสามารถสื่อสารรู้เรื่องกันทั้งสองฝ่าย
5. ประชาชนต้องไม่รู้สึกกระทบกระเทือนต่อตำแหน่ง หน้าที่ หรือสถานการณ์ทางสังคม

หากจะมีส่วนร่วม

ทฤษฎีการมีส่วนร่วม (Participation theory)

ตามแนวคิดของ โรเจอร์ และชูเมคเกอร์ (Roger & Shoemaker, 1971 อ้างถึงใน คมศิลป์ ศิริวงษ์, 2547, หน้า 13) พลังในการตัดสินใจที่จะเข้าร่วมในกิจกรรมต่างๆ มีดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในอำนาจอย่างกว้างขวาง
2. การตัดสินใจเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลง โดยมีการศึกษาเกี่ยวกับพวกที่ ได้รับผลตอบแทน กระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจดังกล่าว มีความสัมพันธ์กับตัวแปรดังต่อไปนี้
 - 2.1 ความรู้เกี่ยวกับความจำเป็นที่ต้องเปลี่ยนแปลง
 - 2.2 การชักจูงและการประเมินผลการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากการตัดสินใจ
 - 2.3 การตัดสินใจที่จะยอมรับหรือจะปฏิเสธอันมีผลจากการประเมิน
 - 2.4 การสื่อสารเกี่ยวกับการตัดสินใจ

2.5 การกระทำตามการตัดสินใจ

อำนาจ อนันตชัย (2527, หน้า 126 - 130 อ้างถึงใน คมศิลป์ ศิริวงศ์, 2547, หน้า 13) ได้กล่าวถึงทฤษฎีการมีส่วนร่วม 4 ทฤษฎี คือ

1. ทฤษฎีการเกลี้ยกล่อมมวลชน (mass persuasion) การเกลี้ยกล่อม หมายถึง การใช้คำพูดหรือการเขียนเพื่อมุ่งให้เกิดความเชื่อถือและการกระทำ ซึ่งการเกลี้ยกล่อมมีประโยชน์ในการแก้ไขปัญหาการขัดแย้งในการปฏิบัติงาน และถ้าจะทำให้เกิดผลดีผู้เกลี้ยกล่อมจะต้องมีศิลปะในการสร้างความสนใจในเรื่องที่จะเกลี้ยกล่อมให้เข้าใจแจ่มแจ้ง ให้เกิดศรัทธาตรงกับความต้องการของผู้ถูกเกลี้ยกล่อม โดยเฉพาะในเรื่องความต้องการของตน ตามทฤษฎีลำดับขั้นของความต้องการ (hierarchy of needs) ของมาสโลว์ (Maslow) ซึ่งมีทั้งหมด 5 ระดับ คือ ความต้องการทางด้านสรีระวิทยา ความต้องการความมั่นคงปลอดภัยของชีวิต ความต้องการทางด้านสังคม ความต้องการจะมีเกียรติยศชื่อเสียง และความต้องการความสำเร็จของตน

2. ทฤษฎีการสร้างความรู้สึกราชาชาตินิยม (nationalism) ปัจจัยประการหนึ่งซึ่งนำไปสู่การมีส่วนร่วม คือการสร้างความรู้สึกราชาชาตินิยมให้เกิดขึ้น ซึ่งหมายถึงความรู้สึกเป็นตัวของตัวเองที่จะอุทิศหรือเน้นค่านิยมเรื่องผลประโยชน์รวมของชาติ มีความพอใจในชาติของตัวเอง พอใจเกียรติภูมิจงรักภักดีผูกพันต่อท้องถิ่น

3. ทฤษฎีการสร้างผู้นำ (leadership) การสร้างผู้นำจะช่วยจูงใจให้ประชาชนทำงานด้วยความเต็มใจเพื่อบรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ร่วมกัน ทั้งนี้เพราะผู้นำเป็นปัจจัยสำคัญของการรวมกลุ่มคนจูงใจให้คนไปยังเป้าประสงค์ โดยทั่วไปแล้วผู้นำอาจจะมีทั้งผู้นำที่ดีเรียกว่าผู้นำปฏิฐาน (positive leader) ผู้นำพหุวัตร คือ เคลื่อนไหวงานอยู่เสมอ (dynamic leader) และผู้นำทางไม่มีกิจ ไม่มีผลงานสร้างสรรค์ที่เรียกว่า ผู้นำนิเสธ (negative leader)

ผลงานของการใช้ทฤษฎีการสร้างผู้นำ จึงทำให้เกิดการระดมความร่วมมือปฏิบัติงานอย่างมีขวัญและกำลังใจ งานมีคุณภาพ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และร่วมรับผิดชอบ ดังนั้น การสร้างผู้นำที่ดีย่อมจะนำไปสู่การมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยดีนั่นเอง

4. ทฤษฎีการใช้วิธีและระบบทางการบริหาร (administrative and method) การใช้ระบบบริหารในการระดมความร่วมมือเป็นวิธีหนึ่งที่ยั่งยืน เพราะใช้กฎหมายระเบียบแบบแผนเป็นเครื่องมือในการดำเนินงาน แต่อย่างไรก็ตามผลของความร่วมมือยังไม่มีระบบใดดีที่สุด ในเรื่องการบริหาร เพราะธรรมชาติของคนถ้าทำงานตามความสมัครใจอย่างตั้งใจไม่มีใครบังคับก็จะทำงานด้วยความรัก แต่ถ้าไม่ควบคุมเลยก็ไม่เป็นไปตามนโยบายและความจำเป็นร่วมกันของรัฐ เพราะ การใช้ระบบบริหารเป็นการให้ปฏิบัติตามนโยบายเพื่อให้บรรลุถึงเป้าหมาย

ขั้นตอนการมีส่วนร่วม

แนว โสคติพันธ์ (2534, หน้า 25) ได้กำหนดขั้นตอนการมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมการพัฒนาชุมชน คือ

1. การมีส่วนร่วมคิด
2. การมีส่วนร่วมตัดสินใจ
3. การมีส่วนร่วมปฏิบัติการตาม โครงการ
4. การมีส่วนร่วมติดตามผลและประเมินผล

ทวิทอง หงส์วิวัฒน์ (2527, หน้า 6 - 7 อ้างถึงใน คมศิลป์ ศิริวงศ์, 2547, หน้า 19) กล่าวถึงขั้นตอนการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ของนโยบายการพัฒนา คือ

1. ร่วมทำการศึกษาค้นคว้าถึงปัญหาและสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน รวมถึงความต้องการของชุมชน
2. ร่วมค้นหาและสร้างรูปแบบและวิธีการพัฒนา เพื่อแก้ไขและลดปัญหาของชุมชน รวมถึงความต้องการของชุมชน
3. ร่วมวางแผนนโยบายหรือแผนงาน หรือ โครงการ หรือกิจกรรม เพื่อจัด และแก้ไข ตลอดจนสนองความต้องการของชุมชน
4. ร่วมตัดสินใจในการใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม
5. ร่วมจัดหรือปรับปรุงระบบบริหารงานพัฒนาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล
6. ร่วมลงทุนในกิจกรรม โครงการ ในชุมชน ตามขีดความสามารถของตนเองและของหน่วยงาน
7. ร่วมปฏิบัติงานตามนโยบายหรือแผนงาน โครงการ และกิจกรรมให้บรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้
8. ร่วมควบคุม ติดตาม ประเมินผล และร่วมบำรุงรักษาโครงการ และกิจกรรมที่ได้ทำไว้

อकिन รพีพัฒน์ (2527, หน้า 18 อ้างถึงใน คมศิลป์ ศิริวงศ์, 2547, หน้า 20) ได้ชี้ให้เห็นว่าการมีส่วนร่วม ประชาชนจะต้องเข้าร่วมในขั้นตอนต่าง ๆ คือ

1. การมีส่วนร่วมในการค้นหาและสาเหตุของประชาชน เนื่องจากเหตุผล พื้นฐานคือ ผู้ที่ประสบปัญหาต้องรู้ปัญหาของตนเอง ได้ดีที่สุด
2. การมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินการกิจกรรมเพื่อแก้ปัญหา ซึ่งปัญหาเหล่านั้นผู้ที่เลือกแนวทางในการพัฒนาควรเป็นประชาชนในชุมชนนั่นเอง ไม่ใช่นักวิชาการนอก เพื่อให้เหมาะสมสอดคล้องกับทรัพยากรกับศักยภาพในการพัฒนาชุมชนนั้น

3. การมีส่วนร่วมในการลงทุน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านแรงงาน การร่วมแรง ประกอบกิจกรรมที่จะทำให้ประชาชนมีความผูกพันมากขึ้น และก่อให้เกิดความรู้สึกร่วมกันในการเป็นเจ้าของกิจกรรมและผลงานที่ปรากฏ ซึ่งจะส่งผลให้ประชาชนบำรุงรักษาให้ดำรงอยู่อย่างสมบูรณ์ และมีประโยชน์

4. การมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล เพื่อค้นคว้าข้อดีและข้อบกพร่อง เกิดจากการดำเนินกิจกรรม ซึ่งได้นำมาเป็นบทเรียนในการหาทางปรับปรุงแก้ไข และเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานต่อไป

รูปแบบการมีส่วนร่วม

โคเฮน และอัฟโฮฟ (Cohen & Uphoff, 1979 อ้างถึงใน คมศิลป์ ศิริวงศ์, 2547, หน้า 15) ได้อธิบายและวิเคราะห์การมีส่วนร่วมในแง่ของรูปแบบของการมีส่วนร่วมออกเป็น 4 รูปแบบ คือ

1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (decision making) ซึ่งอาจเป็นการตัดสินใจตั้งแต่ใน ระยะเริ่ม การตัดสินใจในช่วงของกิจกรรม และการตัดสินใจในการดำเนินกิจกรรม

2. การมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม (implementation) ซึ่งอาจเป็นไปในรูปของการ เข้าร่วม โดยการให้มีการสนับสนุนทางด้านทรัพยากร การเข้าร่วมในการบริหารและการร่วมมือ รวมทั้งการเข้าร่วมในการร่วมแรงร่วมใจ

3. การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ (benefits) ซึ่งอาจจะเป็นประโยชน์ทางวัตถุ ทางสังคมหรือโดยส่วนตัว

4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (evaluation) ซึ่งนับเป็นการควบคุมและตรวจสอบ การดำเนินกิจกรรมทั้งหมด และเป็นการแสดงถึงการปรับตัวในการมีส่วนร่วมต่อไป

องค์การอนามัยโลก (World Health Organization: WHO อ้างถึงใน คมศิลป์ ศิริวงศ์, 2547, หน้า 19) ได้เสนอรูปแบบของการมีส่วนร่วมที่ถือว่าเป็นรูปแบบที่แท้จริงนั้น จะต้องประกอบด้วยขบวนการ 4 ขั้นตอน คือ

1. การวางแผน (planning) ประชาชนจะต้องมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ปัญหา จัดลำดับ ความสำคัญ ตั้งเป้าหมาย กำหนดการใช้ทรัพยากร กำหนดวิธีการติดตามและประเมินผล และ ประการสำคัญ คือ การตัดสินใจด้วย

2. การดำเนินกิจกรรม (implementation) ประชาชนจะต้องมีส่วนร่วมในการจัดการและ บริหารการใช้ทรัพยากร มีความรับผิดชอบในการจัดสรรควบคุมทางการเงินและการบริการ

3. การใช้ประโยชน์ (utilization) ประชาชนจะต้องมีความสามารถในการนำกิจกรรมมา ใช้ให้เกิดประโยชน์ได้ ซึ่งเป็นการเพิ่มระดับของการพึ่งพาตนเองและการควบคุมทางสังคม

4. การได้รับผลประโยชน์ (obtaining benefits) ประชาชนจะต้องได้รับการแจกจ่ายผลประโยชน์จากชุมชนในพื้นที่ฐานที่เท่ากัน ซึ่งอาจจะเป็นผลประโยชน์ส่วนตัว ผลประโยชน์ของกลุ่มหรือผลประโยชน์ทางสังคมโดยรวม

ประโยชน์ของการมีส่วนร่วม

เครตัน (Creighton, 2544, pp. 7 - 10 อ้างถึงใน กมศิลป์ สิริวงศ์, 2547, หน้า 21) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ดังต่อไปนี้

1. เพิ่มคุณภาพของการตัดสินใจ กระบวนการปรึกษาหารือกับสาธารณชน ช่วยให้เกิดความกระจ่างในวัตถุประสงค์และความต้องการของโครงการหรือนโยบายนั้น ๆ ใด้อยู่เสมอ สาธารณชนสามารถที่จะผลักดันให้เกิดการทบทวนข้อสันนิษฐานที่ปิดบังอยู่ ซึ่งอาจจะปิดบังไม่ให้เห็นทางออกที่มีประสิทธิภาพที่สุด บ่อยครั้งกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนก่อให้เกิดการพิจารณาถึงทางเลือกใหม่ แทนวิธีการที่ได้เคยใช้กันมาในอดีต สาธารณชนมักจะมีข้อมูลที่สำคัญซึ่งทำให้เกิดความแตกต่างในการที่จะนำไปสู่การตัดสินใจ ก่อให้เกิดความแตกต่างระหว่างโครงการที่ประสบความสำเร็จและไม่ประสบความสำเร็จ

2. การลดค่าใช้จ่ายและการสูญเสียเวลา กระบวนการหรือโครงการการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างเต็มรูปแบบ มักจะสิ้นเปลืองและเสียเวลา แต่ในทางปฏิบัติแล้วการมีส่วนร่วมของประชาชนมาตั้งแต่ต้น สามารถที่จะลดความล่าช้าและลดค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับความขัดแย้งของประชาชนได้ การตัดสินใจอย่างใดอย่างหนึ่งอาจจะคิดว่าสิ้นเปลืองและเสียเวลากว่าที่จะตัดสินใจได้ แต่เมื่อตัดสินใจแล้วนำมาสู่การปฏิบัติ อาจจะเป็นวิธีการที่ประหยัดกว่าด้วยซ้ำ

3. การสร้างฉันทามติการมีส่วนร่วมของประชาชน สามารถที่จะสร้างข้อตกลงที่มั่นคงและยืนยาว และการยอมรับระหว่างกลุ่มซึ่งอาจจะมีความเห็นขัดแย้งกันคนละทาง การมีส่วนร่วมนี้ยังก่อให้เกิดความเข้าใจระหว่างคู่กรณี ลดความขัดแย้งทางการเมืองและสร้างให้เกิดความชอบธรรมในการตัดสินใจของรัฐ

4. การเพิ่มความง่ายต่อการนำไปปฏิบัติ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ทำให้คนเรามีความรู้สึกถึงความเป็นเจ้าของการตัดสินใจนั้น และครั้งหนึ่งเมื่อได้ร่วมตัดสินใจแล้ว เราก็ย่อมต้องการที่จะเห็นสิ่งนั้นนำไปปฏิบัติได้ ไม่เพียงแต่จะมีความสนับสนุนทางการเมืองต่อการนำไปปฏิบัติ แต่กลุ่มและปัจเจกชนอาจจะรู้สึกกระตือรือร้นในการที่จะช่วยให้เกิดผลในทางปฏิบัติ

5. การหลีกเลี่ยงการเผชิญหน้า “กรณีที่ร้ายแรงที่สุด” บางครั้งความขัดแย้งนำไปสู่ความขมขื่นและการเป็นปฏิปักษ์ มันจะยากยิ่งขึ้นในการที่จะแก้ปัญหาประเด็นนั้น การมีส่วนร่วมของประชาชนก่อให้เกิดโอกาสที่คู่กรณีจะแสดงความต้องการของกลุ่มเขา และความหวังกังวลที่ปราศจากความรู้สึกที่เป็นปฏิปักษ์ การมีส่วนร่วมของประชาชนตั้งแต่ต้น สามารถลดการเผชิญหน้า

กันอย่างรุนแรงที่อาจจะเป็นไปได้ อย่างไรก็ตามการมีส่วนร่วมของประชาชนไม่ใช่ยาวิเศษ มันไม่อาจที่จะลดหรือกำจัดความขัดแย้งในทุก ๆ กรณีได้

6. การดำรงไว้ซึ่งความน่าเชื่อถือและความชอบธรรม วิธีทางที่จะนำไปสู่ความชอบธรรมและการดำรงอยู่ของความชอบธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อการตัดสินใจก่อให้เกิดความขัดแย้ง ก็คือจะต้องใช้กระบวนการตัดสินใจ ซึ่งโปร่งใสและน่าเชื่อถือต่อสาธารณชน ซึ่งให้สาธารณชนมีส่วนร่วม การมีส่วนร่วมของประชาชนยังก่อให้เกิดความเข้าใจถึงเหตุผลที่นำไปสู่การตัดสินใจนั้น ๆ

7. การคาดคะเนความห่วงกังวลของประชาชนและค่านิยมของสาธารณชน ในขณะที่เจ้าหน้าที่ท้องถิ่นทำงานกับสาธารณชนในโครงการมีส่วนร่วมของประชาชน เขาจะค่อย ๆ เพิ่มความรู้สึกที่ไวต่อความห่วงกังวลของสาธารณชน และต้องการที่ว่าสาธารณชนมองการปฏิบัติงานขององค์กรส่วนท้องถิ่นอย่างไร บ่อยครั้งที่สภานิติบัญญัติได้นำมาพูดคุยกันภายใน เพื่อที่ว่าเจ้าหน้าที่จะเกิดความตระหนักถึงการตอบสนองของสาธารณชนที่เป็นไปได้ ต่อกระบวนการและการตัดสินใจต่าง ๆ ถึงแม้ว่าประเด็นนั้นอาจจะไม่ใหญ่โตมากนักที่จะต้องทำโครงการการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างเป็นทางการ

8. การพัฒนาความเชี่ยวชาญและความคิดสร้างสรรค์ของสาธารณชน ประโยชน์อันสำคัญอย่างยิ่งของการมีส่วนร่วมของประชาชน คือ การให้การศึกษาต่อสาธารณชนที่ดีขึ้นกว่าเดิม ผู้มีส่วนร่วมไม่เพียงแต่จะเรียนรู้เกี่ยวกับเนื้อหา แต่เขายังได้เรียนรู้ด้วยว่ากระบวนการตัดสินใจโดยองค์กรส่วนท้องถิ่นของเขาควรจะเป็นอย่างไร และทำไมจึงต้องตัดสินใจดังกล่าว การมีส่วนร่วมของประชาชนยังเป็นเวทีฝึกที่มีประสิทธิภาพของผู้นำท้องถิ่นในอนาคตอีกด้วย

จากการที่นักวิชาการได้ให้ความหมาย แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนดังที่ได้กล่าวข้างต้น ผู้ทำการศึกษาจึงขอสรุปเป็นหลักการที่สำคัญของการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีประสิทธิภาพ 2 ประการ ดังนี้

1. ต้องมีลักษณะเป็นหุ้นส่วน (partnership) คือ มีความรับผิดชอบ มีส่วนได้ส่วนเสียในกิจกรรมที่เข้าไปมีส่วนร่วม ไม่ใช่มีเฉพาะความร่วมมือ (participation) เท่านั้น

2. เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนในสังคม หรือชุมชนได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการดำเนินการทุกขั้นตอนในกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งกิจกรรมที่รัฐบาลหรือองค์กรต่างๆ จัดให้มีขึ้นหรือแม้กระทั่งกิจกรรมที่มีประชาชนในชุมชนนั้นร่วมกันคิดขึ้นมาเอง อันจะมีผลกระทบต่อตนเองและสังคม โดยมีส่วนร่วมตั้งแต่การศึกษาเรียนรู้ปัญหา การคิดหาวิธีการแก้ปัญหา การตัดสินใจและการวางแผน การเข้าร่วมปฏิบัติในกิจกรรมและโครงการต่าง ๆ การติดตามผลและประเมินผลรวมทั้งการรับผิดชอบงานทั้งหมดอย่างครบวงจร และการแก้ไขปรับปรุงให้ดีขึ้น

แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชน

แนวทางการพัฒนาชุมชนนั้น ควรเป็นเรื่องของประชาชนในชุมชนหรือท้องถิ่นที่มีความต้องการร่วมกัน มีความพยายามที่จะร่วมมือกันอย่างแข็งขัน เพื่อขับเคลื่อนศักยภาพออกมาจากพลังในตัวให้มากที่สุด มองการพัฒนาเป็นภาพรวมว่าความสำคัญของการพัฒนา คือ กระบวนการเพื่อเพิ่มความสามารถของคน โดยส่วนใหญ่ ในการที่จะปรับปรุงคุณภาพชีวิตของตนอย่างต่อเนื่อง

ดาราณี ศรีจันทร์อ่อน (2544, หน้า 24 อ้างถึงใน จุฑารัตน์ จริยาอุดม, 2548, หน้า 9) ได้กล่าวถึงความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชนไว้ 4 ประการด้วยกัน ดังนี้

1. การพัฒนาชุมชนเป็นขบวนการที่จะต้องทำกันอย่างต่อเนื่องและอย่างมีระบบ เพื่อก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงจากระดับหนึ่งไปสู่อีกระดับหนึ่ง การเปลี่ยนแปลงนี้จำเป็นต้องใช้เวลา และต้องอาศัยกรรมวิธีการเปลี่ยนแปลงที่ถูกต้องวิธี

2. การพัฒนาชุมชนเป็นวิธีการที่ใช้ความสามารถของประชาชน และความร่วมมือระหว่างประชาชนกับรัฐบาล ในการก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น วิธีการนี้ต้องเป็นที่ยอมรับ และสามารถนำการเปลี่ยนแปลงมาสู่ชุมชนอย่างถาวร และมีประโยชน์ต่อชุมชน

3. การพัฒนาชุมชนเป็นกรรมวิธีการเปลี่ยนแปลง จากลักษณะหนึ่งไปสู่อีกลักษณะหนึ่ง โดยเฉพาะการเน้นการเปลี่ยนแปลงทางทัศนคติของคน เพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงทางวัตถุ

4. การพัฒนาชุมชนเป็นแผนงานหรือโครงการที่ได้จัดทำขึ้น ตามหลักของการพัฒนาชุมชน เพื่อนำแผนงานหรือโครงการไปปฏิบัติให้เกิดการเปลี่ยนแปลงโดยคนในชุมชน

ปรัชญาพัฒนาชุมชน

พัฒน์ บุญยรัตพันธุ์ (2517, หน้า 1 - 2) ได้กล่าวถึงหลักปรัชญามูลฐานของงานพัฒนาชุมชนไว้ดังนี้

1. บุคคลแต่ละคนย่อมมีความสำคัญ และมีความเป็นเอกลักษณ์ที่ไม่เหมือนกัน จึงมีสิทธิอันพึงได้รับการปฏิบัติด้วยความยุติธรรม และอย่างบุคคลมีเกียรติในฐานะที่เป็นมนุษย์ปุถุชนอันหนึ่ง

2. บุคคลแต่ละคนย่อมมีสิทธิ และสามารถที่จะกำหนดวิถีการดำรงชีวิตของตนไปในทิศทางที่ตนต้องการ

3. บุคคลแต่ละคนถ้าหากมีโอกาสแล้ว ย่อมมีความสามารถที่จะเรียนรู้ เปลี่ยนแปลงทัศนะ ประพฤติปฏิบัติและพัฒนาขีดความสามารถให้มีความรับผิดชอบต่อสังคมสูงขึ้นไป

4. มนุษย์ทุกคนมีพลังในเรื่องความคิดริเริ่ม ความเป็นผู้นำ และความคิดใหม่ ๆ ซึ่งซ่อนเร้นอยู่และพลังความสามารถเหล่านี้สามารถเจริญเติบโต และนำออกมาใช้ได้ถ้าพลังที่ซ่อนเร้นเหล่านี้ได้รับการพัฒนา

5. การพัฒนาพลังและขีดความสามารถของชุมชนในทุกด้านเป็นสิ่งที่พึงปรารถนาและมีความสำคัญยิ่งต่อชีวิตของบุคคล ชุมชน และรัฐ ฉะนั้น จึงเห็นได้ว่าปรัชญาของการพัฒนาชุมชนนั้น

ประการแรก ตั้งอยู่บนรากฐานอันมั่นคงแห่งความศรัทธาในตัวคน ว่าเป็นทรัพยากรที่มีความหมายและสำคัญที่สุด มนุษย์ทุกคนมีความสามารถ

ประการที่สอง การพัฒนาชุมชนก็คือ ความศรัทธาในเรื่องความยุติธรรมของสังคม (Social Justice) การมุ่งขจัดความขัดแย้งและความเหลื่อมล้ำต่ำสูงที่เห็นได้ชัดในหมู่มวลชนนั้น เป็นเรื่องที่อารยะสังคมพึงยึดมั่น

ประการสุดท้าย ความไม่รู้ความคือคั่ง และการใช้กำลังบังคับเป็นอุปสรรคที่สำคัญยิ่งต่อความสำเร็จของการพัฒนาและความเจริญรุดหน้าจะเกิดขึ้นได้ก็ด้วยวิธีการให้การศึกษาเท่านั้น การให้การศึกษาและให้โอกาสจะช่วยดึงพลังซ่อนเร้นในตัวคนออกมาใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม และการพัฒนาจะมีประสิทธิภาพได้ก็จะต้องยึดหลักการรวมกลุ่ม และการทำงานกับกลุ่ม เพราะมนุษย์เราเป็นสัตว์สังคม การอยู่รวมกันเป็นกลุ่ม และทำงานรวมกันเป็นกลุ่มจะช่วยให้คนได้เจริญเติบโตโดยเร็วที่สุด

ยูวธน์ วุฒิเมธี (2534, หน้า 5) ได้กล่าวถึงปรัชญาของการพัฒนาชุมชน ประกอบด้วย

1. การพัฒนาชุมชนนั้นให้ความสำคัญในความสำเร็จของการดำเนินงานทั้งปวง และเชื่ออย่างแน่วแน่ว่า มนุษย์ทุกคนมีความสามารถที่จะพัฒนาตัวเองได้ ตามขีดความสามารถทางกายภาพของตน หากโอกาสอำนวยและมีผู้คอยชี้แนะที่ถูกต้อง

2. การพัฒนาชุมชนเชื่อว่ามนุษย์ทุกคนปรารถนา ต้องการความยุติธรรมที่จะมีชีวิตอยู่ในสังคม (Social Justice) ต้องการอยู่ในสังคมด้วยความสุขกาย สบายใจ (Social Satisfaction) และต้องการอยู่ร่วมในสังคมให้เป็นที่ยอมรับของสังคมด้วย (Social Acceptability)

ทงศ์ศักดิ์ คุ้มไข่น้ำ และคณะ (2534, หน้า 6) ได้กล่าวถึงปรัชญาการพัฒนาชุมชนไว้ว่า การพัฒนาชุมชนมีหลักปรัชญาอันเป็นมูลฐานสำคัญ ดังนี้

1. มนุษย์ทุกคนมีพลังในเรื่องความคิดริเริ่ม และความเป็นผู้นำซ่อนเร้นอยู่ในตัวพลังเหล่านี้สามารถเจริญเติบโต และนำออกมาใช้ได้ ถ้าได้รับการพัฒนา

2. บุคคลแต่ละคนถ้าหากมีโอกาสแล้ว ย่อมมีความสามารถที่จะเรียนรู้ เปลี่ยนแปลง ทักษะ ประพฤติปฏิบัติและพัฒนาขีดความสามารถให้มีความรับผิดชอบต่อสังคมสูงขึ้นได้

3. บุคคลแต่ละคนย่อมมีความสำคัญและมีความเป็นเอกลักษณ์ที่ไม่เหมือนกัน จึงมีสิทธิ อันพึงได้รับการปฏิบัติด้วยความยุติธรรมอย่างบุคคลมีเกียรติในฐานะที่เป็นมนุษย์ปุถุชนผู้หนึ่ง

4. บุคคลแต่ละคนย่อมมีสิทธิ และสามารถที่จะกำหนดวิถีการดำรงชีวิตของตนไปใน ทิศทางที่ตนต้องการ

5. การพัฒนาพลังและขีดความสามารถของคนในชุมชนทุกด้าน เป็นสิ่งที่พึงปรารถนา และมีความสำคัญยิ่งต่อชีวิตความเป็นอยู่ของคนทุกคนและชุมชนโดยส่วนรวม

หลักการดำเนินงานพัฒนาชุมชน

จากปรัชญาและแนวคิดพื้นฐานของการพัฒนาชุมชน ได้นำมาใช้เป็นหลักในการ ดำเนินงานพัฒนาชุมชน ดังต่อไปนี้

1. ยึดหลักความมีศักดิ์ศรี และศักยภาพของประชาชน และเปิดโอกาสให้ประชาชนใช้ ศักยภาพที่มีอยู่ให้มากที่สุด ต้องมีความเชื่อมั่นว่าประชาชนมีศักยภาพที่จะใช้ความรู้ความสามารถ ที่จะปรับปรุงและพัฒนาตนเองได้ จึงต้องให้โอกาสประชาชนในการคิด วางแผน เพื่อแก้ปัญหา ชุมชนด้วยตัวของตนเอง นักพัฒนาควรเป็นผู้กระตุ้น แนะนำ ส่งเสริม

2. ยึดหลักการพึ่งตนเองของประชาชน นักพัฒนาต้องยึดมั่นเป็นหลักที่สำคัญว่าต้อง สนับสนุนให้ประชาชนพึ่งตนเองได้ โดยการสร้างพลังชุมชนเพื่อพัฒนาชุมชนส่วนรัฐบาลจะ ช่วยเหลือ สนับสนุนอยู่เบื้องหลัง และช่วยเหลือในส่วนที่เกินขีดความสามารถของประชาชน

3. ยึดหลักการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนร่วมคิด ตัดสินใจ วางแผน ปฏิบัติตามแผน และติดตามประเมินผลในกิจกรรม หรือโครงการใด ๆ ที่จะทำในชุมชน เพื่อให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมอย่างแท้จริงในการดำเนินงาน อันเป็นการปลูกฝังจิตสำนึกในเรื่อง ความเป็นเจ้าของโครงการ หรือกิจกรรม

4. ยึดหลักประชาธิปไตย ในการทำงานพัฒนาชุมชนจะต้องเริ่มด้วยการพูดคุย ประชุม ปรึกษาหารือร่วมกัน คิดร่วมกันตัดสินใจ และทำร่วมกัน รวมถึงรับผิดชอบร่วมกันภายใต้ความ ช่วยเหลือซึ่งกันและกันตามวิถีทางแห่งประชาธิปไตย

แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Ecotourism) เป็นรูปแบบหนึ่งของการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ซึ่งเป็นการท่องเที่ยวที่มีความรับผิดชอบต่อแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ มีการจัดการรักษาสิ่งแวดล้อม และมีการให้การศึกษาแก่ผู้ท่องเที่ยว การท่องเที่ยวเชิงนิเวศจึงแตกต่างจากการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน

ในแง่การจัดการท่องเที่ยวและการให้การศึกษา โดยการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนจะครอบคลุมการจัดการท่องเที่ยวที่กว้างขวางกว่า แต่ไม่เน้นให้การศึกษาแก่ผู้ท่องเที่ยว เพียงแต่ให้มีการจัดการลดผลกระทบจากการท่องเที่ยว และนักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจเป็นสำคัญ ดังนั้น การท่องเที่ยวเชิงนิเวศจึงเป็นการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนแต่การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนอาจไม่เป็นการท่องเที่ยวเชิงนิเวศก็ได้

ขอบเขตของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศประกอบด้วยหลักการสำคัญ 4 ประการ คือ พื้นที่ท่องเที่ยว การจัดการอย่างยั่งยืน กิจกรรมกระบวนการเรียนรู้ และการมีส่วนร่วมของชุมชนในท้องถิ่น ซึ่งอธิบายได้คือ (ภาววิดา จินะวัฒน์, 2547, หน้า 23)

1. องค์ประกอบด้านหน้าที่

เป็นการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับธรรมชาติเป็นหลัก มีแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น (Identity) ทั้งนี้รวมถึงแหล่งวัฒนธรรม และประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศ (Eco - system) ในพื้นที่ของแหล่งนั้น ดังนั้นองค์ประกอบด้านหน้าที่จึงเป็นการท่องเที่ยวที่มีพื้นฐานอยู่กับธรรมชาติ (Nature - based Tourism) เป็นสำคัญ หรืออาจเรียกว่าเป็นการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเกี่ยวกับระบบนิเวศ (Ecological - based Tourism)

2. องค์ประกอบด้านการจัดการ

เป็นการท่องเที่ยวที่มีความรับผิดชอบต่อ (Responsible Travel) ไม่มีผลกระทบ (No or low Impact) ต่อสิ่งแวดล้อมและสังคม มีการจัดการที่ยั่งยืนครอบคลุมถึงการอนุรักษ์ทรัพยากร การจัดการสิ่งแวดล้อม การป้องกันและกำจัดมลพิษ และควบคุมการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างมีขอบเขต จึงเป็นการท่องเที่ยวที่มีการจัดการอย่างยั่งยืน (Sustainably Managed Tourism)

3. องค์ประกอบด้านกิจกรรมและกระบวนการ

เป็นการท่องเที่ยวที่เอื้อต่อกระบวนการเรียนรู้ (Learning Process) โดยมีการศึกษา (Education) เกี่ยวกับสภาพแวดล้อม และระบบนิเวศของแหล่งท่องเที่ยว เป็นการเพิ่มพูนความรู้ (Knowledge) ประสบการณ์ (Experience) ความประทับใจ (Appreciation) เพื่อสร้างความตระหนักและปลูกจิตสำนึกที่ถูกต้องทั้งต่อนักท่องเที่ยว ประชาชนท้องถิ่น และผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้อง จึงเป็น “การท่องเที่ยวสิ่งแวดล้อมศึกษา” (Environmental Education - based Tourism)

4. องค์ประกอบด้านการมีส่วนร่วม

เป็นการท่องเที่ยวที่คำนึงถึงการมีส่วนร่วมของชุมชนและประชาชนท้องถิ่น (Involvement of Local Community or People Participation) ที่มีส่วนร่วมเกือบตลอดกระบวนการเพื่อก่อให้เกิดผลประโยชน์ต่อท้องถิ่น (Local Benefit) โดยประโยชน์ต่อท้องถิ่นที่ได้หมายความรวมถึงการกระจายรายได้ การยกระดับคุณภาพชีวิต และการได้รับผลตอบแทน เพื่อกลับมา

บำรุงรักษาและจัดการแหล่งท่องเที่ยวด้วย และในที่สุดแล้ว ท้องถิ่นมีส่วนในการควบคุมการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างมีคุณภาพ ท้องถิ่นในที่นี้เริ่มต้นจากประชาชนในระดับรากหญ้า (Grass Root) จนถึงการปกครองท้องถิ่นและอากรวมการมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้อง จึงเป็น “การท่องเที่ยวอย่างมีส่วนร่วมของชุมชน” (Community Participation - based Tourism)

ข้อกำหนดที่ชัดเจนของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศนี้ ขึ้นอยู่กับความสมบูรณ์ขององค์ประกอบหลักทั้ง 4 ด้าน หากการท่องเที่ยวใดมีองค์ประกอบครบสมบูรณ์ดังกล่าวแล้ว จัดเป็นการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่สมบูรณ์ หากขาดหรือปราศจากข้อใดข้อหนึ่งไป ความสมบูรณ์จะลดน้อยลง จนอาจต้องจัดการส่งเสริมหรือทำให้การท่องเที่ยวนั้นเป็นการท่องเที่ยวรูปแบบอื่น ๆ ต่อไป

คำจำกัดความของ “การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ” (Ecotourism) คือ การท่องเที่ยวอย่างมีความรับผิดชอบในแหล่งธรรมชาติที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น และแหล่งวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศ โดยมีกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของผู้ที่เกี่ยวข้อง ภายใต้การจัดการสิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยวอย่างมีส่วนร่วมของท้องถิ่น เพื่อมุ่งเน้นให้เกิดจิตสำนึกต่อการรักษาระบบนิเวศอย่างยั่งยืน การท่องเที่ยวเชิงนิเวศมีประเด็นที่ต้องพิจารณาดังนี้

1. ทรัพยากรการท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มุ่งเน้นการท่องเที่ยวเพื่อเข้าสัมผัสกับทรัพยากร โดยไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อระบบนิเวศของทรัพยากรนั้น ๆ ดังนั้น กิจกรรมหรือการพัฒนาใด ๆ จึงต้องจัดให้เหมาะสม ภายใต้ขีดความสามารถที่รองรับได้ (Carrying Capacity) ของทรัพยากรนั้น ๆ หากพิจารณาจากฐานทรัพยากร อาจแบ่งลักษณะของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศตามสภาพทรัพยากรได้ 2 กลุ่ม คือ การท่องเที่ยวทางบก และการท่องเที่ยวทางทะเล

1.1 การท่องเที่ยวทางบก เป็นการท่องเที่ยวในธรรมชาติ ป่าเขา ซึ่งระบบนิเวศเป็นป่าบก เช่น ป่าดิบชื้น ป่าดิบแล้ง ป่าสน ฯลฯ โดยมีองค์ประกอบอื่น ๆ ที่น่าสนใจ เช่น น้ำตก ถ้ำลำห้วยภูเขา สัตว์ป่า พรรณไม้ต่าง ๆ และชุมชนที่ใช้ชีวิตเกี่ยวข้องกับป่า เป็นต้น

1.2 การท่องเที่ยวทางทะเล เป็นการท่องเที่ยวในธรรมชาติทางทะเล ซึ่งเป็นทรัพยากรชายฝั่งทะเลลงไปจนถึงเกาะแก่งต่าง ๆ ทั้งนี้ อากรวมถึงพื้นที่รอยต่อ เช่น ป่าชายเลน พื้นที่ลุ่มน้ำชายฝั่งด้วย องค์ประกอบที่น่าสนใจ ได้แก่ แนวปะการัง ภูเขาทะเล สัตว์ทะเล รวมถึงเกาะ กองหิน ถ้ำ พรรณไม้ชายหาดชายเลน และป่าไม้ในเกาะที่เป็นสังคมปิด เป็นต้น วิถีชีวิตของชาวบ้าน เช่น ชาวประมง ชาวเล เป็นองค์ประกอบที่สำคัญเช่นกัน

2. กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

เป็นกิจกรรมที่เน้นการศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับทรัพยากรที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว กิจกรรมต่าง ๆ ต้องมีผู้แนะนำให้ความรู้ประกอบ ความแตกต่างของการท่องเที่ยวแบบนี้กับการท่องเที่ยวแบบปกติ คือ เป็นความเพลิดเพลินที่มีสามารถได้ความรู้ อยู่ในกฎเกณฑ์ที่กำหนด

ในกระบวนการท่องเที่ยว กิจกรรมการท่องเที่ยวในแต่ละแหล่งเป็นองค์ประกอบสำคัญที่จะทำให้นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจ เพลิดเพลิน และมีความสุขจากการท่องเที่ยว หรือนันทนาการนอกเวลางานตามปกติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการท่องเที่ยวเชิงนิเวศให้ความสำคัญต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวมาก เพราะกิจกรรมต่าง ๆ นั้นจะเป็นสื่อกลางนำการท่องเที่ยวไปสู่เป้าหมายได้ “กิจกรรมที่เหมาะสมจึงควรเป็นกิจกรรมที่เน้นการศึกษาหาความรู้กับระบบนิเวศ และวัฒนธรรมท้องถิ่น” ควบคู่ไปกับการได้รับความเพลิดเพลิน ทั้งนี้ต้องเป็นกิจกรรมที่มีผลกระทบน้อยที่สุด หรือเป็นผลกระทบที่สามารถป้องกันหรือแก้ไขได้

3. การจัดการท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวจะต้องไม่เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม โดยมีการจัดการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมไว้ทุกขั้นตอน นับแต่การเริ่มจัดเตรียมการเปิดพื้นที่เพื่อการท่องเที่ยว การควบคุมการพัฒนาใด ๆ ที่จำเป็นต้องมี และการบำรุงรักษาฟื้นฟูสภาพภายหลังจากมีการท่องเที่ยวแล้ว เพื่อให้แหล่งท่องเที่ยวคงสภาพความดึงดูดใจ และเป็นระบบนิเวศต่อไป การจัดการต้องดำเนินการอย่างมีความรับผิดชอบของผู้เกี่ยวข้องทุกคน ได้แก่ หน่วยงาน หรือองค์กรที่ดูแลทรัพยากร ผู้ประกอบการ นักท่องเที่ยว และประชาชนที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ ต้องมีการจัดการที่เหมาะสม ภายใต้หลักเกณฑ์และการมีส่วนร่วมซึ่งกันและกัน (สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย 2541, หน้า 4 - 11 อ้างถึงใน ภาวิดา จินะวัฒน์, 2547, หน้า 24 - 25)

ข้อมูลโครงการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลเทพราช

วิสัยทัศน์ของเทศบาลตำบลเทพราช

“โครงสร้างพื้นฐานทั่วถึง คุณภาพชีวิตมาตรฐาน การศึกษาตามเกณฑ์
รักษาสีเขียวสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ รองรับสนามบินสุวรรณภูมิ”

ยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาของเทศบาลตำบลเทพราช

❖ ประเด็นยุทธศาสตร์ของเทศบาล (Strategic Issues)

1. จัดให้มีระบบสาธารณูปโภค ให้ครอบคลุมทุกครัวเรือน และวางผังเมืองเพื่อรองรับการขยายตัวของเมืองหลวง และสนามบินสุวรรณภูมิ อย่างมีศักยภาพ

2. ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิต และการศึกษาทั้งในระบบ และนอกระบบ ประชาชนมีอาชีพมั่นคงและมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

3. เพิ่มประสิทธิภาพสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

4. ส่งเสริมการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ อนุรักษ์โบราณสถาน โบราณวัตถุ ประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น

❖ เป้าประสงค์/ กลยุทธ์ของเทศบาล (Strategic)

1. จัดให้มีระบบสาธารณูปโภคให้ครอบคลุมทั่วบริเวณ และวางผังเมืองเพื่อรองรับการขยายตัวของเมืองหลวง และสนามบินสุวรรณภูมิ อย่างมีศักยภาพ

เป้าประสงค์ 1. เพื่อให้ประชาชนมีระบบสาธารณูปโภค และสาธารณูปการครบทั่วบริเวณ

กลยุทธ์

1.1 พัฒนาการวางผังเมืองเพื่อรองรับความเจริญเติบโตของเมืองและสนามบินสุวรรณภูมิ

1.2 พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และเส้นทางคมนาคมให้ทั่วถึง

1.3 พัฒนาระบบสาธารณูปโภค และสาธารณูปการต่าง ๆ เช่น ไฟฟ้าสาธารณะ น้ำประปาให้ครอบคลุมทั่วบริเวณ

2. ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตและการศึกษาทั้งในระบบและนอกระบบ ประชาชนมีอาชีพมั่นคงและมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

เป้าประสงค์ 1. จัดตั้งโรงเรียนเทศบาล

2. จัดตั้งศูนย์ออกกำลังกาย เพื่อให้ประชาชนในเขตเทศบาลได้มีสถานที่สำหรับออกกำลังกายให้สุขภาพดีสมบูรณ์แข็งแรง

กลยุทธ์

2.1 ส่งเสริมการพัฒนาเด็กนักเรียนทั้งก่อนวัยเรียนและในวัยกำลังศึกษาเล่าเรียน

2.2 สนับสนุนการศึกษาทั้งในระบบและนอกระบบ เน้นบทบาทของชุมชนในกรณีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

2.3 พัฒนานุเคราะห์ทางการศึกษา ให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น

2.4 หาสถานที่สำหรับศูนย์ออกกำลังกาย

3. เพิ่มประสิทธิภาพ สร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

เป้าประสงค์ 1. เพื่ออนุรักษ์คลองประเวศบุรีรมย์ให้คงสภาพตามธรรมชาติอยู่ตลอดไป

กลยุทธ์

3.1 วางระบบการระบายน้ำจากครัวเรือนใหม่

3.2 รณรงค์สร้างจิตสำนึกให้ประชาชน รักและหวงแหนแม่น้ำ ลำคลอง และช่วยกันรักษาให้คงอยู่ตลอดไป

4. ส่งเสริมการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ อนุรักษ์โบราณสถาน โบราณวัตถุ ประเพณี และ ภูมิปัญญาท้องถิ่น

เป้าประสงค์ 1. เพื่อเพิ่มรายได้แก่ประชาชนในเขตเทศบาล

กลยุทธ์

- 4.1 พัฒนาตลาดเก่าคลองสวน 100 ปี ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์
- 4.2 พัฒนาภูมิทัศน์ที่เป็นที่ตั้งของโบราณสถาน เช่น วัดเทพราช วัดคลองสวน และ โบราณวัตถุ เช่น ภาพเขียนอายุกว่า 100 ปี ที่โรงเจเพ่งอังตัว

❖ ยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนา

1. ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจ

แนวทางการพัฒนา

- 1.1. ก่อสร้าง บำรุงรักษา ถนน สะพาน และระบบสาธารณูปโภค
- 1.2. ก่อสร้าง คูคลอง บำรุงรักษาแหล่งน้ำ
- 1.3. การจัดระบบผังเมืองให้สอดคล้อง รองรับกับการขยายตัวของเมืองหลวงและ สนามบินสุวรรณภูมิ

2. ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการจัดระเบียบชุมชน/สังคม และการรักษาความสงบ

เรียบร้อย

แนวทางการพัฒนา

- 2.1. การจัดระเบียบชุมชนและสังคม
- 2.2. การรักษาความสงบเรียบร้อย ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน
- 2.3. การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

3. ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่าง

ยั่งยืน

แนวทางการพัฒนา

3.1. ส่งเสริมการสร้างจิตสำนึกและความตระหนักในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

- 3.2. ส่งเสริมการบำบัดฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- 3.3. ส่งเสริมการป้องกันและดูแลทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- 3.4. ส่งเสริมการศึกษาวิจัยปฏิบัติการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- 3.5. การจัดการระบบบำบัดน้ำเสีย ขยะมูลฝอย และสิ่งปฏิกูล

4. ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการส่งเสริมคุณภาพชีวิต การศึกษา ศาสนา วัฒนธรรม

ประเพณี และ ภูมิปัญญาท้องถิ่น

แนวทางการพัฒนา

- 4.1. ส่งเสริมการดำเนินงานโดยยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนเชิงบูรณาการ
 - 4.2. งานสวัสดิการสังคม
 - 4.3. การส่งเสริมกีฬาและนันทนาการ
 - 4.4. การส่งเสริมการศึกษา
 - 4.5. การส่งเสริมและบำรุงรักษา ศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น
- การสาธารณสุข
5. ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการส่งเสริมการลงทุน พาณิชยกรรม การท่องเที่ยว และการขนส่ง

แนวทางการพัฒนา

- 5.1. การส่งเสริมการวางแผน
 - 5.2. การส่งเสริมการลงทุน พาณิชยกรรม และการขนส่ง
 - 5.3. การส่งเสริมและพัฒนาด้านการท่องเที่ยว
 - 5.4. การส่งเสริมและพัฒนาด้านการเกษตร
 - 5.5. การส่งเสริมและพัฒนาด้านอุตสาหกรรม
6. ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี

แนวทางการพัฒนา

- 6.1. การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น
- 6.2. การส่งเสริมประชาธิปไตย ความเสมอภาค สิทธิเสรีภาพของประชาชน
- 6.3. การปรับปรุงระบบทะเบียนและเอกสาร
- 6.4. การปรับปรุงและพัฒนารายได้
- 6.5. การพัฒนาศักยภาพของบุคลากร
- 6.6. การพัฒนาประสิทธิภาพการให้บริการประชาชน
- 6.7. การก่อสร้าง/ การปรับปรุงสถานที่ปฏิบัติงาน และการบำรุงรักษา/ จัดหา วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้
- 6.8. การพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการองค์กร

นโยบายการพัฒนาของผู้บริหารท้องถิ่น

ตามที่ได้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลและนายกเทศมนตรีตำบลเทพราช เมื่อวันที่ 18 พฤษภาคม 2551 และคณะกรรมการเลือกตั้งได้รับรองผลการเลือกตั้งเป็นที่เรียบร้อยแล้ว นั้นในการประชุมสภาเทศบาลตำบลเทพราช สมัยสามัญ สมัยที่ 3 ครั้งที่ 1 ประจำปี 2551 เมื่อวันที่ 13 มิถุนายน 2551 นายกเทศมนตรีตำบลเทพราชได้แถลงนโยบายการบริหารงานเทศบาลตำบล เทพรราช ไว้ดังนี้

นโยบายที่ 1 ด้านการพัฒนาสังคม

ให้ความสำคัญกับการพัฒนาด้านการศึกษา ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น การสาธารณสุข การพัฒนาชุมชน และความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน โดย

1.1 ส่งเสริมกิจกรรมด้านการศาสนา ให้เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจของชาวเทศบาลตำบลเทพราช โดยร่วมมือกับองค์กรทุกศาสนาในการจัดกิจกรรมทุกศาสนา โดยมุ่งเน้นที่จะสร้างศูนย์รวมจิตใจของคนในชุมชน และเป็นศูนย์รวมจิตใจของคนในชุมชน และเป็นศูนย์ฝึกอบรมคุณธรรม จริยธรรมให้ประชาชนเป็นคนดีของสังคม โดยนำหลักการทางศาสนามาใช้ เช่น การจัดพิธีกรรมทางศาสนาเนื่องในวันสำคัญต่าง ๆ ของศาสนาพุทธ และศาสนาอิสลาม

1.2 ส่งเสริมและอนุรักษ์ศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น ให้คงความเป็นเอกลักษณ์ของไทยไว้ เช่น งานประเพณีสงกรานต์

1.3 รับโอนโรงเรียนจากกระทรวงศึกษาธิการ มาดำเนินการบริหาร โดยเทศบาลเอง ซึ่งเทศบาลจะจัดสรรงบประมาณ อุปกรณ์การศึกษาที่ทันสมัย อาหารกลางวัน อาหารเสริม เพื่อเป็นการแบ่งเบาภาระของผู้ปกครอง

1.4 ส่งเสริมให้ประชาชนได้รับการศึกษาภาคบังคับ ทั้งในส่วนที่เทศบาลรับผิดชอบ และไม่ได้รับผิดชอบ โดยเทศบาลจะสนับสนุนให้ได้มาตรฐานและให้มีการเรียนรู้วิทยาการที่สมัยใหม่

1.5 ดูแลคุณภาพชีวิต คนพิการ ผู้สูงอายุ ผู้ด้อยโอกาส ให้ได้รับการดูแลเอาใจใส่อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม

1.6 พัฒนาและปลูกฝังเยาวชนให้มีความสนใจด้านการศึกษา มากขึ้น รวมทั้งการส่งเสริมและจัดสวัสดิการเด็กและเยาวชน

1.7 ดำเนินการจัดสร้างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ได้มาตรฐาน พัฒนา และปรับปรุงศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีสภาพแวดล้อมที่ดี มีการจัดการเรียนการสอนและอุปกรณ์ที่ดีมีคุณภาพ ทันสมัย เพื่อพัฒนาความพร้อมของเด็กก่อนเข้าสู่ระบบโรงเรียน

1.8 จัดให้มีการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยที่มีมาตรฐานและทันสมัย รวมทั้งช่วยเหลือผู้ประสบภัยจากธรรมชาติ

1.9 พัฒนาด้านการสาธารณสุขเชิงรุก เน้นการเสริมสร้างสุขภาพของคนในชุมชน เพื่อให้คนมีสุขภาพแข็งแรงปราศจากโรค โดยเปิดศูนย์ออกกำลังกาย (ฟิตเน็ต) และศูนย์บริการสาธารณสุข รักษาโรคต่าง ๆ ทั้งในเวลาราชการ และนอกเวลาราชการ

1.10 พัฒนาปรับปรุงงานด้านการรักษาความสะอาด การกำจัดขยะมูลฝอย ให้ทั่วถึง และเร่งรัดโครงการต่าง ๆ เพื่อให้เกิดจิตสำนึกในการลดปริมาณขยะมูลฝอย การคัดแยกขยะ และกำจัดขยะมูลฝอยอย่างมีระบบ

1.11 การพัฒนาชุมชน เทศบาลจะสนับสนุนส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการ พัฒนาตนเอง ตามโครงการต่าง ๆ ที่เทศบาลได้จัดขึ้น สนับสนุนส่งเสริมการบริหารงานของคณะกรรมการชุมชน ให้เป็นองค์กรที่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ แก้ไขปัญหาในเบื้องต้นได้เอง และทำหน้าที่เป็นตัวแทนของประชาชน ในการนำปัญหาและความต้องการของประชาชนมาเสนอให้เทศบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้าสนับสนุนช่วยเหลือ พร้อมทั้งเป็นตัวแทนของเทศบาลในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารและการบริการของเทศบาล ไปสู่ประชาชนในชุมชนได้อย่างทั่วถึง

1.12 การรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สินของประชาชน จะดำเนินการจัดตั้งชุมชนเข้มแข็งเพื่อเอาชนะปัญหาเสพติด ทำให้ครอบครัวอบอุ่น เพื่อให้การดำเนินงานทางด้านกรป้องกันและปราบปรามยาเสพติดเป็นไปอย่างต่อเนื่อง ชุมชนสามารถคุ้มครองป้องกัน ไม่ให้เกิดการแพร่ระบาดของยาเสพติดเข้ามาในชุมชน และป้องกันไม่ให้คนในชุมชนกลับไปเสพติดได้อีก

1.13 การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจะดำเนินการจัดให้มีเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพในการป้องกันและระงับอัคคีภัย การจัดหาอุปกรณ์ดับเพลิงติดตั้งในจุดที่เสี่ยงต่อการเกิดอัคคีภัยอย่างทั่วถึง แก้ไขปัญหาแบบบูรณาการกับทุกภาคส่วนอย่างต่อเนื่อง

2. นโยบายด้านการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

เทศบาลตำบลเทพราช จะดำเนินการณรงค์และสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ รักษาสภาพสิ่งแวดล้อมแก่ประชาชนอย่างยั่งยืน โดยจะดำเนินการดังนี้ คือ

2.1 สนับสนุนส่งเสริมให้ประชาชน องค์กรภาครัฐและเอกชนในท้องถิ่น เข้ามามีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ การบำรุงรักษา การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสภาพแวดล้อมอย่างยั่งยืน

2.2 จัดให้มีสวนสาธารณะไว้เป็นที่พักผ่อนหย่อนใจ ออกกำลังกายและเล่นกีฬา เร่งรัดพัฒนาปรับปรุงสภาพภูมิทัศน์บริเวณรอบสำนักงานเทศบาลให้สวยงามเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวที่ตลาดคลองสวน 100 ปี

2.3 รมรงค์และจัดให้มีการทำบ่อคักไขมัน ไม่ให้ปล่อยลงสู่ลำคลอง เพื่อเป็นการป้องกันและรักษาแม่น้ำลำคลองไม่ให้น้ำเน่าเสีย

3. นโยบายด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ

หัวใจหลักของการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจ คือ การจัดการรายได้ให้กับเทศบาลเพื่อนำไปใช้จ่ายในโครงการต่าง ๆ และเสริมสร้างรายได้ให้กับประชาชน เพื่อให้ประชาชนมีรายได้เพิ่มขึ้น มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นเป็นการพัฒนาเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน ซึ่งมีแนวทางในการพัฒนาเศรษฐกิจ ดังนี้

3.1 การพัฒนารายได้ของเทศบาล เพื่อให้เทศบาลมีรายได้เพียงพอที่จะพัฒนาในด้านต่าง ๆ ตามนโยบายที่วางไว้ในส่วนของการจัดเก็บรายได้นั้นจะยึดหลักการจัดเก็บรายได้อย่างทั่วถึง เป็นธรรม เพื่อมิให้ประชาชนเดือดร้อนในสภาวะเศรษฐกิจตกต่ำโดยการนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาใช้ในกระบวนการจัดเก็บ พร้อมจัดระบบอำนวยความสะดวกให้กับประชาชนในการชำระภาษี มีการให้บริการรับชำระภาษีแบบจุดเดียวพร้อมสรรพ (One Stop Services) เพื่อให้การรับชำระภาษีรวดเร็วขึ้น มีการให้บริการรับชำระภาษีแบบเคลื่อนที่ ในขณะที่เดียวกันก็จำเป็นต้องจัดหางบประมาณจากภายนอกเข้ามาสนับสนุนการดำเนินงาน โดยการจัดทำโครงการขอรับการสนับสนุนจากกระทรวง กรม ต่าง ๆ เพื่อให้มีงบประมาณมาพัฒนาเทศบาลอย่างต่อเนื่อง

3.2 การพัฒนาในส่วนรายได้ของประชาชน เนื่องจากเทศบาลตำบลเทพราช เป็นเทศบาลที่รองรับการขยายตัวของสนามบินสุวรรณภูมิ ปัจจุบันมีผู้คนและนักท่องเที่ยว เดินทางผ่านเข้าออกมากมาย มีการใช้จ่ายเงินพอสมควร ด้วยศักยภาพของเทศบาลตำบลเทพราช สามารถพัฒนาให้เป็นเมืองท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ได้ โดยมีตลาดเก่าคลองสวน 100 ปี เป็นแหล่งดึงดูดนักท่องเที่ยว และยังมีโรงเจเพ็งอั้งตี้ว วัดคลองสวน และวัดเทพราช เป็นสถานที่เก่าแก่ที่นักท่องเที่ยว สนใจและมาเยี่ยมชมเป็นจำนวนมาก ซึ่งสามารถเพิ่มรายได้ให้กับประชาชนได้เป็นอย่างดี ดังนั้น ในการดึงดูดให้นักท่องเที่ยว เดินทางเข้ามาท่องเที่ยว จึงจำเป็นต้องมีการดำเนินการปรับปรุงภูมิทัศน์เมือง สร้างสิ่งอำนวยความสะดวกในการเดินทาง จัดกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยว เช่น งานเทศกาลกินเจ งานเทศกาลมหาสงกรานต์ ทั้งนี้ เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวและส่งเสริมอาชีพให้กับชุมชน เพิ่มรายได้ให้กับผู้ประกอบการร้านค้า ร้านอาหาร ในเขตเทศบาล

3.3 ส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง เนื่องจากในสภาวะปัจจุบันสินค้าและค่าครองชีพของประชาชนขยับตัวสูงขึ้น ในขณะที่รายได้ของประชาชน

ส่วนใหญ่คงที่ ซึ่งส่งผลให้ประชาชนมีความเป็นอยู่ที่ยากลำบากขึ้น จำเป็นต้องส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนนำแนวทางเศรษฐกิจ พอเพียงมาใช้ในการดำรงชีพปัจจุบัน และให้การช่วยเหลือชุมชน โดยจัดให้มีสถานที่สำหรับจำหน่ายสินค้าอุปโภค บริโภคที่ถูกต้องตามหลักสุขาภิบาล

4. นโยบายด้านการเมืองการบริหาร

การดำเนินกิจกรรมทางการเมืองและการจัดการบริหาร นับว่าเป็นกระบวนการที่สำคัญ ที่จะผลักดันให้การบริหารงานในด้านต่าง ๆ ของเทศบาลประสบผลสำเร็จ ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงประโยชน์ของประชาชนส่วนรวมเป็นหลัก และเพื่อให้ประชาชนอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน จึงกำหนดแนวทางดำเนินการไว้ ดังนี้

4.1 การดำเนินการทางการเมือง จะใช้แนวทางในการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เสนอความคิดเห็น ข้อเสนอแนะการทำงานของผู้บริหาร ได้ตลอดเวลา

4.2 ดำเนินการบริหารงานเทศบาล เพื่อรักษาประโยชน์ของส่วนรวม อำนวยความสะดวกและให้บริการแก่ประชาชนตามหลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานของเทศบาลในทุกขั้นตอน การบริหารงานเป็นไปอย่างโปร่งใสตรวจสอบได้

4.3 จะเร่งรัดพัฒนา เครื่องมือเครื่องใช้ในการปฏิบัติงาน นำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาใช้เพื่อให้สามารถให้บริการข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชนได้อย่างรวดเร็วมีประสิทธิภาพ จัดให้มีการฝึกอบรมสัมมนา และพัฒนาพนักงานเทศบาล และลูกจ้างของเทศบาลอย่างต่อเนื่อง เพื่อเพิ่มขีดความรู้ความสามารถและพัฒนาให้เกิดจิตสำนึกในการให้บริการมากยิ่งขึ้น เพื่อให้สามารถให้บริการแก่ประชาชนด้วยความรวดเร็ว มีประสิทธิภาพ และประชาชนพึงพอใจ โดยเปิดศูนย์บริการแบบจุดเดียวพร้อมสรรพ (One Stop Services) และเคาเตอร์เซอร์วิส โดยจะผลักดันให้เทศบาลตำบลเทพราชเป็นแกนหลักในการพัฒนาด้านการบริการประชาชนที่ทันสมัย

5. นโยบายด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน

จะให้ความสำคัญกับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานประเภทสาธารณูปโภค สาธารณูปการ เพื่อให้ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลได้รับความสะดวกสบายโดยดำเนินการ ดังนี้

5.1 จะดำเนินการก่อสร้างระบบสาธารณูปโภคต่าง ๆ ที่จำเป็น เช่น ถนน ประปา ไฟฟ้าสาธารณะ ในส่วนที่ยังขาดให้ได้มาตรฐานเพียงพอ ครอบคลุมเต็มพื้นที่

5.2 จะดำเนินการพัฒนาปรับปรุงระบบสัญญาณจราจร เครื่องหมายจราจร เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้ใช้ถนน และเป็นการสร้างความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน

5.3 จัดระเบียบและควบคุมการใช้ประโยชน์จากที่ดินตามผังเมืองรวมเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการใช้ที่ดิน ซึ่งเป็นทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้ได้ประโยชน์สูงสุด

ตารางที่ 1 ความเชื่อมโยงยุทธศาสตร์จังหวัด กับกรอบยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ประเด็นยุทธศาสตร์จังหวัด	กรอบยุทธศาสตร์การพัฒนาของ อปท.
1. การวางผังเมืองรองรับการขยายตัวของเมืองหลวงและสนามบินสุวรรณภูมิอย่างมีศักยภาพ	1. ด้านโครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจ 2. ด้านการจัดระเบียบชุมชน สังคม และการรักษาความสงบเรียบร้อย 4. ด้านการส่งเสริมคุณภาพชีวิตการศึกษา ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม ประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น 6. ด้านการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี
2. ส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและวัฒนธรรม	5. ด้านการส่งเสริมการลงทุน พาณิชยกรรม การท่องเที่ยวและการขนส่ง
3. เพิ่มประสิทธิภาพการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	3. ด้านการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน
4. ส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรและเกษตรอุตสาหกรรมปลอดภัยจากสารพิษและอุตสาหกรรมสู่ตลาดโลก	5. ด้านการส่งเสริมการลงทุน พาณิชยกรรม การท่องเที่ยวและการขนส่ง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ธนภัทร สัมปทาเสถียร (2550, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปฏิบัติงาน โครงการพัฒนาศักยภาพหมู่บ้านและชุมชน ขนาดเล็ก กลาง ใหญ่: ศึกษากรณีในกิ่งอำเภอเกาะจันทร์ จังหวัดชลบุรี พบว่า ภาพรวมประชาชนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติโครงการ อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อศึกษาเป็นรายด้าน ปรากฏว่า ด้านการประชุมประชาคม ประชาชนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติโครงการฯ ในระดับปานกลาง ในเรื่องการร่วมแสดงความคิดเห็น การเสนอแนะวิธีการคัดเลือกผู้อาวุโสดำเนินการประชุม การเสนอรายชื่อคณะกรรมการหมู่บ้าน และชุมชน การคัดเลือกคณะกรรมการ ส่วนในด้านการพิจารณาปัญหาความต้องการของหมู่บ้าน

และชุมชน ประชาชนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติโครงการฯ ในระดับที่มาก ในเรื่องการคัดเลือกโครงการ การจัดกลุ่มปัญหาความต้องการเสนอปัญหา และการร่วมแสดงความคิดเห็นต่อปัญหาในเวทีประชาคม ในด้านการดำเนินโครงการ ประชาชนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง ในเรื่องการแสดงความคิดเห็น การบริจาคเงินสมทบให้กับโครงการ การจัดซื้อจัดจ้าง การช่วยเหลือแนะนำด้านวิชาการ การติดตามประเมินผล และในด้านการรายงานผลการดำเนินงาน ประชาชนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง ในเรื่องการสรุปความคิดเห็นของประชาชนในชุมชน การจัดทำรายงาน เมื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปฏิบัติงานโครงการ ฯ พบว่า อาชีพ รายได้ต่อเดือน ระยะเวลาที่อาศัยในพื้นที่ และแหล่งข้อมูลมีผลต่อการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานของประชาชน

พฤหัท รุ่งวิริยะวงศ์ (2549, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล: กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลเทพารักษ์ อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ในด้านการกำหนดนโยบายในระดับปานกลาง ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานทุกเรื่องในระดับปานกลาง ประชาชนมีส่วนร่วมต่อการติดตามและประเมินผลขององค์การบริหารส่วนตำบล อยู่ในระดับปานกลาง ปัญหาที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยรวมอยู่ในระดับน้อย และมีข้อเสนอแนะว่า องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นต้องมีการประชาสัมพันธ์และแจ้งข้อมูลข่าวสารให้ประชาชนได้รับรู้อย่างต่อเนื่องและทั่วถึง ต้องมีการปรับปรุงสื่อให้มีความทันสมัย และสามารถเข้าถึงประชาชนได้อย่างง่าย องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น โดยเฉพาะองค์การบริหารส่วนตำบลต้องให้ความรู้ความเข้าใจในเรื่องการปกครองท้องถิ่นและอำนาจหน้าที่ต่าง ๆ ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างถูกต้องให้กับประชาชน

จุฑารัตน์ จรียาอุดม (2548, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการพัฒนาพื้นที่สีเขียวให้เป็นตลาดน้ำบางน้ำผึ้ง พบว่า การมีส่วนร่วมในการพัฒนาพื้นที่สีเขียวให้เป็นตลาดน้ำบางน้ำผึ้ง ด้านริเริ่มการพัฒนาอยู่ในระดับสูง เนื่องมาจากวิถีชีวิตแบบสังคมท้องถิ่นที่มีความผูกพันกัน ด้านวางแผนพัฒนา ด้านดำเนินการพัฒนา และด้านประเมินผลพัฒนาอยู่ในระดับต่ำ ซึ่งเป็นขั้นตอนที่องค์การบริหารส่วนตำบล เป็นผู้กำหนดทรัพยากรและแหล่งทรัพยากรที่ใช้ในการพัฒนา ด้านรับผลประโยชน์จากการพัฒนาอยู่ในระดับสูง เพราะเป็นขั้นตอนที่ประชาชนที่มีส่วนร่วมได้รับผลประโยชน์จากการพัฒนาทางด้านวัตถุและจิตใจ และก่อเกิดการสร้างงานสร้างอาชีพของประชาชนระดับสูงสุด เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ที่ต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาพื้นที่สีเขียวให้เป็นตลาดน้ำไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง

สถิติ และมีข้อเสนอแนะการวิจัยว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาพื้นที่สีเขียวให้เป็นตลาดน้ำบางน้ำผึ้ง องค์การบริหารส่วนตำบลควรจัดให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการเสนอแนะข้อคิดเห็น และด้านวางแผนพัฒนามีการประชาสัมพันธ์ตลาดน้ำบางน้ำผึ้งให้เป็นที่รู้จักมากขึ้น เเบะระบบการบริหารภายในองค์การบริหารส่วนตำบลให้ใช้ระบบคุณธรรม เพื่อการพัฒนาพื้นที่ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวใหม่และการสร้างงาน สร้างอาชีพของชุมชน โดยใช้กระบวนการพัฒนาแบบบูรณาการ

ศุภชัย สนธิรักษ์ (2549, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องศักยภาพการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์แหล่งโบราณสถานในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหน้าพระดู่ อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี โดยใช้การวิจัยเชิงสำรวจ ควบคู่กับการสัมภาษณ์เจาะลึก พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนโดยภาพรวมอยู่ในระดับค่อนข้างสูง เมื่อพิจารณาตามที่มีส่วนร่วมมากที่สุด คือ การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์นี้ จะพบ 3 กิจกรรมแรก คือ ให้เป็นแหล่งเรียนรู้ชุมชน เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม และการมีถนนในแหล่งโบราณสถาน ส่วนการมีส่วนร่วมน้อยที่สุดคือ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการรับรู้ มี 3 กิจกรรม คือ รู้เรื่องการขุดค้นพบโครงกระดูกมนุษย์ หรือเศษภาชนะดินเผาที่แหล่งโบราณคดีบ้านโคกระกา รู้จักแหล่งโบราณคดีบ้านโคกระกา และรู้เรื่องการขุดค้นพบเศษภาชนะดินเผา เปลือกหอย หรือชิ้นส่วนกระดูกสัตว์ทะเลที่แหล่งโบราณคดีบ้านโคกฝ้าย ส่วนปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการรักษาอนุรักษ์แหล่งโบราณสถาน ได้แก่ บทบาทผู้นำท้องถิ่น คุณสมบัตินักท่องเที่ยว ความพอเพียงของงบประมาณและความสามารถในการบริหารจัดการแหล่งโบราณสถานของท้องถิ่น

ประยูร พงศ์พันธ์ (2548, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการให้บริการของอุทยานแห่งชาติน้ำตกคลองแก้ว จังหวัดตราด พ.ศ.2548 โดยการเลือกกลุ่มตัวอย่างใช้แบบมีระบบ จากสถิติกักท่องเที่ยวปี พ.ศ.2546 จำนวน 67,780 คน ซึ่งใช้วิธีการเปิดตารางเจอร์จี และมอร์แกน เป็นตัวแทนของกลุ่มประชากรทั้งหมดจำนวน 364 คน โดยแจกแบบสอบถามขณะที่มีท่องเที่ยว และทำการเก็บคืนทันทีเมื่อผู้กรอกแบบสอบถามเสร็จ พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความพึงพอใจต่อการให้บริการของอุทยานแห่งชาติน้ำตกคลองแก้ว ในด้านการจัดการสถานที่ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านการบริการของเจ้าหน้าที่อยู่ในระดับค่อนข้างมาก ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลของนักท่องเที่ยว กับความพึงพอใจต่อการให้บริการของอุทยาน ทั้งเศ อายุ จังหวัดที่พักอาศัย ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน อยู่ในระดับค่อนข้างน้อย ซึ่งไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

คมศิลป์ ศิริวงศ์ (2547, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องพฤติกรรมการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อกิจกรรมชุมชน: ศึกษากรณี ชุมชนซอยลิกเทศบาลเมืองฉะเชิงเทรา โดยใช้วิธีการศึกษาจากการ

รวบรวมข้อมูลค้นคว้าจากเอกสาร และศึกษาจากภาคสนามด้วยการสัมภาษณ์เจาะลึกประชาชนในชุมชนชายเถิง จำนวน 8 คน ซึ่งมีความแตกต่างกันในตำแหน่งและอาชีพ พบว่า พฤติกรรมกรรมมีส่วนร่วมของประชาชนต่อกิจกรรมชุมชน เมื่อแบ่งกิจกรรมออกเป็น 4 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านการนำเสนอปัญหาความเดือดร้อนและความต้องการของประชาชน 2) ด้านการวางแผนและตัดสินใจ 3) ด้านการร่วมปฏิบัติกิจกรรมชุมชน และ 4) ด้านการตรวจสอบ ติดตาม และประเมินผลนั้น ประชาชนทั่วไปในชุมชนมีส่วนร่วมน้อยในด้านการนำเสนอปัญหาความเดือดร้อนและความต้องการของประชาชน ด้านการวางแผน การตัดสินใจ และด้านการตรวจสอบ ติดตาม และมีส่วนร่วมมากในด้านการร่วมปฏิบัติกิจกรรมชุมชน ยกเว้น ประชาชนในชุมชนที่เป็นคณะกรรมการชุมชน สมาชิกกลุ่มผู้นำชุมชน และผู้มีอาชีพรับราชการจะมีส่วนร่วมในทุกด้านมาก ซึ่งจากการศึกษาปัญหาอุปสรรคที่ประชาชนได้ให้ข้อคิดเห็น สาเหตุมาจาก คณะกรรมการขาดการประชุมชี้แจงและสร้างความเข้าใจ ขาดการประชาสัมพันธ์ ขาดการให้ความรู้ ทำให้ประชาชนไม่ได้รับข้อมูลข่าวสารและไม่กล้าที่จะเข้ามามีส่วนร่วมได้ สำหรับแนวทางที่จะส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อกิจกรรมชุมชน คือ คณะกรรมการชุมชนจะต้องมีการวางแผนและจัดทำแผนงานที่มีระยะเวลาในการดำเนินการที่แน่นอน มีการประชุมชี้แจงให้ประชาชนในชุมชนได้รับทราบถึงภารกิจในการพัฒนาชุมชนในภาพรวม และชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมในกิจกรรมชุมชนทุกด้าน ตลอดจนต้องรณรงค์ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบถึงบทบาทของประชาชนต่อชุมชน และขั้นตอนวิธีการในการเข้ามามีส่วนร่วมต่อกิจกรรมชุมชน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประโยชน์สูงสุดต่อชุมชนต่อไป

ภคพล วีระหงส์ (2547, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของนักท่องเที่ยวต่อการดำเนินงานการท่องเที่ยวของโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า จังหวัดนครนายก พบว่า ประชาชนที่มีท่องเที่ยว ใน โครงการการท่องเที่ยวประชาชนภายในหน่วยทหาร โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า จังหวัดนครนายก มีส่วนร่วมของประชาชนกับโครงการท่องเที่ยว อยู่ในระดับการมีส่วนร่วมน้อย ในเรื่องการบริหารจัดการและการประเมินผลการท่องเที่ยว แต่จะมีส่วนร่วมในการร่วมเสนอแนะความคิดเห็นในระดับการมีส่วนร่วมปานกลาง การเปรียบเทียบความสัมพันธ์ในเรื่อง เพศ อาชีพ รายได้ ลักษณะรูปแบบการท่องเที่ยว การเดินทางมาท่องเที่ยว กลุ่มในการท่องเที่ยว และความพึงพอใจในการท่องเที่ยวมีผลในการมีส่วนร่วมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่อายุ ภูมิฐานะ ระดับการศึกษา จุดประสงค์ของการท่องเที่ยวมีผลในการมีส่วนร่วมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ภาวิดา จินะวัฒน์ (2547, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวไทยต่อผลการจัดการสิ่งแวดล้อมบริเวณชายหาดพัทยา จังหวัดชลบุรี โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือ

ในการจัดเก็บข้อมูล จากนักท่องเที่ยวไทยที่สุ่มมาจำนวนทั้งหมด 400 คน พบว่า ระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวไทยต่อผลการจัดการสิ่งแวดล้อมบริเวณชายหาดพัทยา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน ปรากฏว่า ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวไทยต่อการจัดการสิ่งแวดล้อมบริเวณชายหาดพัทยาทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ความสวยงามบริเวณชายหาดและถนน ความสะอาดของชายหาดและน้ำทะเล การจราจร ความเป็นระเบียบเรียบร้อยของร้านค้าและบริการต่าง ๆ และความปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สิน ปัจจัยด้าน เพศ อายุ อาชีพ รายได้ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การท่องเที่ยวชายทะเล และจำนวนวันในการพักผ่อนท่องเที่ยวชายทะเล มีผลต่อความพึงพอใจต่อการจัดการสิ่งแวดล้อมบริเวณชายหาดพัทยา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนปัจจัยด้านสถานภาพสมรส ไม่มีผลต่อความพึงพอใจต่อการจัดการสิ่งแวดล้อมบริเวณชายหาดพัทยา

วันเพ็ญ บุญเฟือก (2545, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องความต้องการมีส่วนร่วมและความเป็นไปได้ในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลตำบลบ้านฉางให้เป็นเมืองน่าอยู่ ด้วยการสัมภาษณ์ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลบ้านฉาง จังหวัดระยอง จำนวน 377 คน พบว่า ความต้องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลตำบลบ้านฉางให้เป็นเมืองน่าอยู่ โดยรวม ในด้านสิ่งแวดล้อม ด้านกายภาพ ด้านเศรษฐกิจ และด้านการบริหารจัดการ มีความต้องการอยู่ในระดับมาก ยกเว้นด้านสังคมอยู่ในระดับที่น้อย ส่วนความเป็นไปได้ในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลตำบลบ้านฉางให้เป็นเมืองน่าอยู่โดยรวมและรายด้านทุกด้าน คือ ด้านสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านกายภาพ ด้านเศรษฐกิจ และด้านการบริหารจัดการมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับที่น้อย จากการทดสอบสมมติฐานของความต้องการมีส่วนร่วมและความเป็นไปได้ในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลตำบลบ้านฉางให้เป็นเมืองน่าอยู่ จำแนกตามระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ครอบครัวต่อเดือนก่อนหักค่าใช้จ่าย และการเป็นสมาชิกกลุ่ม พบว่า ทุกท่านจำแนกตามตัวแปรต่างๆ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

พิบูลย์ ไชยคุณ (2544, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ ป่าแควระบม - สียัด: ศึกษาเฉพาะกรณี โครงการปรับปรุงป่าสงวนแห่งชาติ ป่าแควระบม - สียัด 1 และ 2 พบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ใช้ประโยชน์จากป่าสงวนแห่งชาติ คือ ใช้ไม้ในการก่อสร้าง เกือบหาของป่า ส่วนใหญ่ ไม่เป็นสมาชิกกลุ่มอนุรักษ์ แต่ได้รับข่าวสารความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ แหล่งข่าวที่สำคัญคือ ได้รับจากวิทยุ และหอกระจายข่าว สำหรับตัวแปรทางด้านเศรษฐกิจและสังคมที่มีต่อการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ได้แก่ ระดับการศึกษา จำนวนสมาชิกในครัวเรือน สถานภาพการ

เป็นผู้นำในชุมชน และการใช้ประโยชน์จากป่าสงวนแห่งชาติ ไม่มีผลต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ สำหรับปัญหาและอุปสรรคน้อยมาก โดยมีปัญหาเกี่ยวกับการลักลอบล่าสัตว์ป่า การเก็บหาของป่า ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากราษฎรมีความรู้ความเข้าใจในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้เป็นอย่างดี และราษฎรส่วนใหญ่ให้ความร่วมมือในการป้องกันดูแลรักษาป่าไม้ของชุมชน มีข้อเสนอแนะว่ารัฐควรเร่งรัดประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ให้ประชาชนรับทราบมากขึ้น เพื่อประชาชนจะได้เข้าใจ และควรศึกษาในเชิงคุณภาพเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของชุมชนในอนาคต เพื่อดูการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่มีผลต่อการสร้างชุมชนที่เข้มแข็ง เพื่อให้ประชาชนมีอาชีพที่มั่นคงยั่งยืน จะได้ไม่ทำลายทรัพยากรธรรมชาติ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

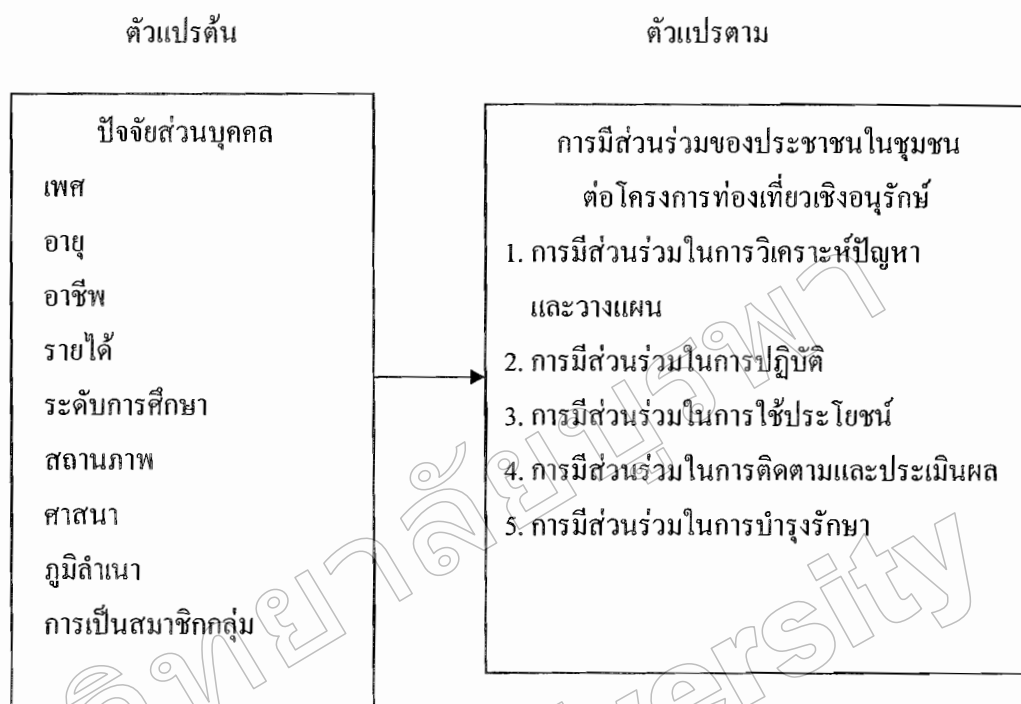
ตารางที่ 2 กรอบแนวคิดในการวิจัย

อคิน รพีพัฒน์ (2527, หน้า 18 อ้างถึงใน คมศิลป์ ศิริวงศ์, 2547, หน้า 20)	สุรีพร พงษ์พานิช (2544 อ้างถึงใน ภคพล วีระหงส์, 2547, หน้า 10)	ประเด็นในการวิจัย
1. การมีส่วนร่วมในการค้น ปัญหาและสาเหตุของประชาชน เนื่องมาจากเหตุผล พื้นฐาน คือ ผู้ ที่ประสบปัญหาอยู่รู้ปัญหาของ ตนเอง ได้ดีที่สุด	1. ร่วมกันวางแผน เป็นการร่วมคิด ร่วมวางแผนเตรียมความ พร้อมและสิ่งอำนวยความสะดวก ในชุมชน ร่วมประชุมลงความเห็น พร้อมเสนอแนะแนวทางปฏิบัติ	1. การมีส่วนร่วมใน การวิเคราะห์ปัญหา และวางแผน
2. การมีส่วนร่วมในการวางแผน ดำเนินการกิจกรรมเพื่อแก้ปัญหา ซึ่งปัญหาเหล่านั้นผู้ที่เลือก แนวทางในการพัฒนาควรเป็น ประชาชนในชุมชนนั่นเอง ไม่ใช่ บุคคลภายนอก เพื่อให้เหมาะสม สอดคล้องกับทรัพยากรกับ ศักยภาพในการพัฒนาชุมชนนั้น	2. ร่วมกันปฏิบัติตามแผน โดย สมาชิกในชุมชนทุกคนต้อง ร่วมกันปฏิบัติตามหน้าที่ที่ตกลง กันไว้	2. การมีส่วนร่วมใน การปฏิบัติ

ตารางที่ 2 (ต่อ)

อกิน รพีพัฒน์ (2527, หน้า 18 อ้างถึงใน คมศิลป์ ศิริวงศ์, 2547, หน้า 20	สุรีพร พงษ์พานิช (2544, อ้างถึงใน ภคพล วีระหงส์, 2547, หน้า 10)	ประเด็นในการวิจัย
3. การมีส่วนร่วมในการลงทุน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้าน แรงงาน การร่วมแรง ประกอบ กิจกรรมที่จะทำให้ประชาชนมีความผูกพันมากขึ้น และ ก่อให้เกิดความรู้สึกร่วมกันในการเป็นเจ้าของกิจกรรมและ ผลงานที่ปรากฏ ซึ่งจะส่งผลให้ ประชาชนบำรุงรักษาให้ดำรงอยู่ อย่างสมบูรณ์และมีประโยชน์	3. ร่วมกันใช้ประโยชน์ สมาชิกใน ชุมชนทุกคนจะต้องมีสิทธิใช้ ประโยชน์จากทรัพยากรท่องเที่ยว จะต้องมีการจัดการผลประโยชน์ ทั้งเป็นตัวเงินและวัตถุให้ ประชาชนในท้องถิ่นอย่างทั่วถึง และเหมาะสม โดยคำนึงถึงความ ยุติธรรมและความเท่าเทียมกันเป็น หลัก	3. การมีส่วนร่วมใน การใช้ประโยชน์
4. การมีส่วนร่วมในการติดตาม ประเมินผล เพื่อค้นคว้าข้อดีและ ข้อบกพร่อง เกิดจากการดำเนิน กิจกรรม ซึ่งได้นำมาเป็นบทเรียน ในการหาทางปรับปรุงแก้ไข และเพิ่มประสิทธิภาพในการ ทำงานต่อไป	4. ร่วมติดตามและประเมินผล เมื่อ มีการดำเนินการแล้วย่อมจะมี ปัญหาต่างๆ เกิดขึ้น จึงต้องมีการ แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ถ้ายทอด ประสบการณ์และร่วมกันประชุม หาวิธีการแก้ไขปัญหาเหล่านั้น	4. การมีส่วนร่วมใน การติดตามและ ประเมินผล
	5. ร่วมบำรุงรักษา เมื่อมีการใช้ ประโยชน์จากทรัพยากรแล้ว ทุก คนต้องช่วยกันบำรุงรักษาด้วย หากปล่อยปะละเลยให้เกิดความ เสื่อมโทรมแล้ว ผลประโยชน์ที่ เคยได้รับก็หมดไปเช่นกัน	5. การมีส่วนร่วมใน การบำรุงรักษา

จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องได้กรอบแนวคิดดังนี้

ภาพที่ 1 แสดงกรอบแนวคิดในการศึกษา

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนต่อโครงการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อโครงการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ของเทศบาลตำบลเทพราช อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา ซึ่งการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) โดยมีขั้นตอนการดำเนินงานวิจัยตามลำดับดังนี้

1. การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง (Population and Sample)
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย (Research Instrument)
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล (Data Collection)
4. การวิเคราะห์ข้อมูล (Data Analysis)

ประชากรและการกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษาครั้งนี้ได้ศึกษากับประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1. ประชากร คือเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษา คือประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลเทพราช อำเภอบ้านโพธิ์จังหวัดฉะเชิงเทรา จำนวน 4,400 คน
2. กลุ่มตัวอย่างคือ ประชากรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลเทพราช อำเภอบ้านโพธิ์จังหวัดฉะเชิงเทรา การกำหนดขนาดตัวอย่างตามสูตรของทาโรยามาน (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2543) ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

เมื่อ n = ขนาดตัวอย่าง

N = จำนวนหน่วยประชากรรวม

e = ความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่าง (Sampling Error)

สำหรับการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยยอมให้คลาดเคลื่อนได้ = 0.05

$$\text{ขนาดตัวอย่าง} = \frac{4400}{1 + 4400 (0.05 * 0.05)}$$

$$= 367$$

3. จากนั้นทำการคำนวณขนาดตัวอย่างตามสัดส่วนของประชากรในแต่ละชุมชน ตามตารางที่ 3 และทำการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญจนครบจำนวนขนาดตัวอย่างที่กำหนดไว้ดังตารางที่ 3 ตารางที่ 3 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ในเทศบาลนคร อําเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา

ลำดับที่	ชุมชน	ประชากร (คน)	ตัวอย่าง (คน)
1	ชุมชนปากคลองขุนพิทักษ์	388	32
2	ชุมชนเทพราชบุรีรัมย์	1,039	87
3	ชุมชนปากคลองแขวงกลั่น	804	67
4	ชุมชนปากคลองพระยาสมุทร	306	26
5	ชุมชนชาวตลาด	708	59
6	ชุมชนวัดคลองสวน	654	55
7	ชุมชนสุเหร่าหน้าตลาด	182	15
8	ชุมชนสุเหร่าจรเข้ไฉย	319	26
	รวม	4,400	367

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือวิจัยและการสร้างเครื่องมือวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยมีขั้นตอนการสร้างแบบสอบถามดังนี้

1. ใช้ตัวแปรที่ได้จากแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องจากเอกสารทางวิชาการ
2. การสร้างตัวชี้วัดสำหรับตัวแปรแต่ละตัวในลักษณะคำนิยามเชิงปฏิบัติการ
3. การสร้างข้อคำถามสำหรับตัวชี้วัด

องค์ประกอบของเครื่องมือวิจัย

ส่วนที่ 1 เป็นชุดคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบ ข้อคำถามมีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ ประกอบด้วยข้อมูลด้าน เพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด อาชีพ รายได้

ส่วนที่ 2 เป็นชุดคำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชน ต่อโครงการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลเทพราช อําเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา

ด้านการร่วมวางแผน ด้านการร่วมดำเนินการ ด้านการร่วมประเมินผล และด้านการร่วมรับผลประโยชน์ลักษณะแบบสอบถามส่วนนี้เป็นแบบให้เลือกตอบ และให้คะแนนดังนี้

1 หมายถึง การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อโครงการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

0 หมายถึง การไม่มีส่วนร่วมของประชาชนต่อโครงการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

การทดสอบเครื่องมือ

1. เมื่อสร้างแบบสอบถามเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยได้นำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัย จำนวน 4 ท่าน ประกอบด้วยนาย พลากร โชคพิชิตชัย นายกเทศมนตรีตำบลเทพราช อาจารย์เทียบแก้ว เลี่ยมสุวรรณ, อาจารย์ณัฐกมล ศิลปะเสริฐ และว่าที่ร้อยตรีชอบ คำนำน ปลัดเทศบาลตำบลเทพราช ตรวจสอบหาความตรง (Validity) ได้แก่ การตรวจสอบความเหมาะสมด้านเนื้อหาและความถูกต้องด้านการใช้ภาษา ตลอดจนครอบคลุมครบถ้วนตามกรอบแนวคิดในการศึกษา และตรงตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการวัด แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัย

2. นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้ว จำนวน 30 ชุด ไปทดลองใช้ (Try Out) กับประชาชนที่มีสิทธิเลือกตั้งที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน จากนั้นนำมาหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .9689

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ใช้วิธีการรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างที่ได้จากการสุ่ม โดยผู้วิจัยจะนำแบบสอบถามไปให้ผู้ช่วยวิจัยในแต่ละชุมชนตามสัดส่วนประชาชนในแต่ละชุมชนที่กำหนดไว้ แล้วนัดหมายวัน เวลา ที่จะเก็บแบบสอบถามคืนด้วยตนเองโดยใช้แบบสอบถามทั้งหมด 367 ชุด และได้ชุดแบบสอบถามที่สมบูรณ์ครบ 367 ชุด ใช้เวลาในการเก็บแบบสอบถาม 2 สัปดาห์

การวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากเก็บรวบรวมข้อมูลเสร็จเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. นำแบบสอบถาม จำนวน 367 ชุด มาลงรหัสข้อมูล และให้คะแนนตามเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

1 หมายถึง การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อโครงการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

0 หมายถึง การไม่มีส่วนร่วมของประชาชนต่อโครงการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

กำหนดเกณฑ์การมีส่วนร่วมดังนี้

1 - 15 ข้อ = ประชาชนมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย

16 - 29 ข้อ = ประชาชนมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก

2. ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์ รายละเอียดดังต่อไปนี้

2.1 ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างนำมาแจกแจงความถี่คำนวณเป็นร้อยละ

2.2 ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนมากต่อโครงการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์
คำนวณหาค่าความถี่ ร้อยละ จำแนกเป็นรายข้อ รายด้าน และ โดยรวม

3. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ด้วยสถิติ Chi - square โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University

บทที่ 4

สรุปผลการวิจัย

การวิจัย “การมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนต่อโครงการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ศึกษากรณีเทศบาลตำบลเทพราช อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา” มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนต่อโครงการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และเพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนต่อโครงการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์การมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนต่อโครงการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ศึกษากรณี เทศบาลตำบลเทพราช อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา

ตอนที่ 3 ผลการทดสอบสมมติฐาน

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ในตอนนี้เป็นกรนำเสนอข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม การมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนต่อโครงการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลเทพราช อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา

ตารางที่ 4 จำนวนและค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล

สถานภาพส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	201	54.77
หญิง	166	45.23
รวม	367	100

ตารางที่ 4 (ต่อ)

สถานภาพส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
อายุ		
ต่ำกว่า 20 ปี	20	5.45
21 – 30 ปี	64	17.44
31 – 40 ปี	95	25.89
41 – 50 ปี	85	23.16
51 – 60 ปี	50	13.62
60 ปีขึ้นไป	53	14.44
รวม	367	100
อาชีพ		
นักเรียน/ นักศึกษา	37	10.08
แม่บ้าน	25	6.81
ค้าขาย/ ธุรกิจส่วนตัว	102	27.79
พนักงานบริษัทเอกชน	42	11.44
ข้าราชการ/ พนักงานรัฐวิสาหกิจ	35	9.54
รับจ้าง	43	11.72
เกษตรกร	80	21.80
อื่น ๆ	3	0.82
รวม	367	100
ระดับรายได้เฉลี่ยต่อเดือน		
ต่ำกว่า 5,000 บาท	111	30.25
5,001 - 10,000 บาท	197	53.68
10,001 - 15,000 บาท	34	9.26
15,001 - 20,000 บาท	15	4.09
20,001 - 25,000 บาท	5	1.36
25,000 บาทขึ้นไป	5	1.36
รวม	367	100

ตารางที่ 4 (ต่อ)

สถานภาพส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษา	142	38.69
มัธยมศึกษาตอนต้น	81	22.07
มัธยมศึกษาตอนปลาย	87	23.71
อนุปริญญา	25	6.81
ปริญญาตรี	27	7.36
สูงกว่าปริญญาตรี	5	1.36
รวม	367	100
สถานภาพ		
โสด	90	24.52
สมรส	244	66.49
หม้าย/หย่าร้าง	33	8.99
รวม	367	100
ศาสนา		
อิสลาม	91	24.80
พุทธ	276	75.20
คริสต์	0	0
ฮินดู	0	0
รวม	367	100
ภูมิลำเนา		
อยู่ที่นี้ดั้งเดิม	333	90.74
ย้ายมาอยู่ 1 - 10 ปี	20	5.45
ย้ายมาอยู่ 11 - 20 ปี	9	2.45
ย้ายมาอยู่ 21 - 30 ปี	4	1.09
ย้ายมาอยู่ 31 - 40 ปี	1	0.27
ย้ายมาอยู่ 40 ปีขึ้นไป	0	0
รวม	367	100

ตารางที่ 4 (ต่อ)

สถานภาพส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
การเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม		
กำนัน/ ผู้ใหญ่บ้าน/ อบต./	9	2.45
ประธานโครงการ/ หัวหน้ากลุ่ม		
คณะกรรมการโครงการ/	49	13.35
อาสาสมัคร/ อื่นๆ		
กลุ่มแม่บ้าน	43	11.72
ไม่ได้เป็นสมาชิกกลุ่มใดเลย	266	72.48
รวม	367	100

จากตารางที่ 4 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคลพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 54.77 มีอายุ 31 - 40 ปี มากที่สุด ร้อยละ 25.89 รองลงมาคือ อายุ 41 - 50 ปี, อายุ 21 - 30 ปี, อายุ 60 ปีขึ้นไป, อายุ 51 - 60 ปี, และต่ำกว่า 20 ปี ร้อยละ 23.16, 17.44, 14.44, 13.62 และ 5.45 ตามลำดับ มีอาชีพค้าขาย/ ธุรกิจส่วนตัว ร้อยละ 27.79 รองลงมา คืออาชีพเกษตรกร รับจ้าง พนักงานบริษัทเอกชน นักเรียน/ นักศึกษา/ ข้าราชการ/ พนักงานรัฐวิสาหกิจ แม่บ้านและอื่น ๆ ร้อยละ 11.72, 11.44, 10.08, 9.54, 6.81 และ 0.82 ตามลำดับ

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีระดับรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 5,001 – 10,000 บาท ร้อยละ 53.68 รองลงมา ระดับรายได้ต่อเดือน ต่ำกว่า 5,000 บาท ระดับรายได้ต่อเดือน 10,001 - 15,000 บาท ระดับรายได้ต่อเดือน 15,000 - 20,000 บาท และ ระดับรายได้ต่อเดือนเท่ากัน 2 ระดับคือ 20,000-25,000 และ 25,001 บาทขึ้นไป ร้อยละ 30.25, 9.26, 4.09 และ 1.36 ตามลำดับ ระดับการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับประถมศึกษา ร้อยละ 38.69 รองลงมาคือระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ระดับปริญญาตรี ระดับอนุปริญญา และระดับสูงกว่าปริญญาตรี ร้อยละ 23.71, 22.07, 7.36, 6.80 และ 1.36 ตามลำดับ

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรส 66.49 รองลงมา มีสถานภาพโสดและมีสถานภาพหม้าย/ หย่าร้าง ร้อยละ 24.52 และ 8.99 ตามลำดับ และนับถือศาสนาพุทธ ร้อยละ 75.20 รองลงมานับถือศาสนาอิสลาม ร้อยละ 24.80

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาอยู่ที่นี้ดั้งเดิม ร้อยละ 90.74 รองลงมาคือ ย้ายมาอยู่ 1 - 10 ปี ย้ายมาอยู่ 11 - 20 ปี ย้ายมาอยู่ 21 - 30 ปี และย้ายมาอยู่ 31 - 40 ปี ร้อยละ 5.45,

2.45, 1.09 และ 0.27 ตามลำดับ และผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ไม่ได้เป็นสมาชิกกลุ่มใดเลย ร้อยละ 72.48 รองลงมาเป็นคณะกรรมการโครงการ/ อาสาสมัคร/ อื่น ๆ เป็นกลุ่มแม่บ้าน และเป็นกำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน/ องค์การบริหารส่วนตำบล/ ประธานโครงการ/ หัวหน้ากลุ่ม ร้อยละ 13.35, 11.72 และ 2.45 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์การมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนต่อโครงการ การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ศึกษากรณี เทศบาลตำบลเทพราช อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา

ตารางที่ 5 จำนวนร้อยละของการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนต่อโครงการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ศึกษากรณี เทศบาลตำบลเทพราช อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา

การมีส่วนร่วม	จำนวนและร้อยละของระดับการปฏิบัติ	
	ปฏิบัติ	ไม่ปฏิบัติ
การมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ปัญหาและวางแผน		
1. ท่านร่วมประชุมเพื่อกำหนดแผนโครงการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลเทพราช	112 (30.52)	255 (69.48)
2. ท่านแสดงความคิดเห็นในการจัดทำโครงการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลเทพราช	106 (28.88)	261 (71.12)
3. ท่านร่วมกำหนดกฎ ระเบียบต่าง ๆ เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลเทพราช	83 (22.66)	284 (77.38)
4. ท่านแสดงความคิดเห็นถึงปัญหาที่เกิดขึ้นจากการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในพื้นที่เทศบาลตำบลเทพราช	97 (26.43)	270 (73.57)
5. ท่านร่วมวิเคราะห์ปัญหาและสาเหตุของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในพื้นที่เทศบาลตำบลเทพราช	96 (26.16)	271 (73.84)
6. ท่านร่วมเสนอแนะปัญหาที่เกิดขึ้นจากการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์	95 (25.89)	272 (74.11)

ตารางที่ 5 (ต่อ)

การมีส่วนร่วม	จำนวนและร้อยละของระดับการปฏิบัติ	
	ปฏิบัติ	ไม่ปฏิบัติ
การมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ปัญหาและวางแผน		
7. ท่านร่วมประชุมเพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากโครงการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์	95 (25.89)	272 (74.11)
8. ท่านมีส่วนร่วมวิเคราะห์ความเป็นไปได้ในการดำเนินโครงการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์	91 (24.80)	276 (75.20)
9. ท่านมีส่วนร่วมในการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์โครงการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์	236 (64.31)	131 (35.69)
10. ท่านมีส่วนร่วมจัดสิ่งอำนวยความสะดวกให้นักท่องเที่ยว	129 (35.15)	238 (64.85)
11. ท่านร่วมเป็นคณะกรรมการดูแลพื้นที่ท่องเที่ยวของเทศบาล	123 (33.51)	244 (66.49)
12. ท่านมีส่วนร่วมในการสร้างจิตสำนึกให้แก่ชุมชนเพื่อดูแลการท่องเที่ยว	166 (45.23)	201 (54.77)
13. ท่านมีส่วนร่วมในการให้ความรู้เกี่ยวกับโครงการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์	113 (30.79)	254 (69.21)
14. ท่านมีส่วนร่วมในการกำหนดกิจกรรมในโครงการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์	102 (27.79)	265 (72.21)
การมีส่วนร่วมในการใช้ประโยชน์		
15. โครงการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทำให้ท่านมีรายได้เพิ่มมากขึ้น	130 (35.42)	237 (64.58)
16. โครงการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทำให้ชีวิตความเป็นอยู่ในครัวเรือนของท่านดีขึ้น	136 (37.06)	231 (62.94)

ตารางที่ 5 (ต่อ)

การมีส่วนร่วม	จำนวนและร้อยละของระดับการปฏิบัติ	
	ปฏิบัติ	ไม่ปฏิบัติ
การมีส่วนร่วมติดตามและประเมินผล		
17. โครงการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทำให้ท่านเกิด ความรัก ห่วงแทน ความภาคภูมิใจ และเห็นคุณค่าของสิ่งแวดล้อมและในวัฒนธรรม ของชุมชน	250 (68.12)	117 (31.88)
18. โครงการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทำให้ชุมชนของท่าน ได้รับการ พัฒนา และปรับปรุงสิ่งแวดล้อม	244 (66.49)	123 (33.51)
19. โครงการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทำให้ท่านตระหนักถึงคุณค่า สิ่งแวดล้อมของชุมชน	236 (64.31)	131 (35.69)
20. ท่านมีส่วนร่วมในการติดตามผลการจัด โครงการการท่องเที่ยวเชิง อนุรักษ์ ของเทศบาล	111 (30.25)	256 (69.75)
21. ท่านมีส่วนร่วมในการประเมินผลการจัด โครงการการท่องเที่ยว เชิงอนุรักษ์	101 (27.52)	266 (72.48)
22. ท่านมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ปัญหา อุปสรรคภายหลังการดำเนิน กิจกรรม โครงการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์	108 (29.43)	259 (70.57)
23. ท่านมีส่วนร่วมหาแนวทางในการแก้ปัญหาจากการสรุปผลการ ประเมินการจัด โครงการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์	107 (29.16)	260 (70.84)
24. ท่านมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการท่องเที่ยวเชิง อนุรักษ์	102 (27.79)	265 (72.21)
การมีส่วนร่วมในการบำรุงรักษา		
25. ท่านมีส่วนร่วมในการดูแลทรัพยากรธรรมชาติของเทศบาล ตำบลเทพราช	251 (68.39)	116 (31.61)
26. ท่านเป็นสมาชิกหน่วยอาสาสมัครชุมชนดูแลรักษาสภาพแวดล้อม	197 (53.68)	170 (46.32)

ตารางที่ 5 (ต่อ)

การมีส่วนร่วม	จำนวนและร้อยละของระดับการปฏิบัติ	
	ปฏิบัติ	ไม่ปฏิบัติ
การมีส่วนร่วมติดตามและประเมินผล		
27. ท่านสนับสนุนบุคลากรให้ช่วยดูแลรักษาสภาพแวดล้อม	286 (77.93)	81 (22.07)
28. ท่านได้ร่วมรณรงค์ในการดูแลรักษาแม่น้ำ ลำคลองในชุมชน	289 (78.75)	78 (21.25)
29. ท่านได้ร่วมจัดเก็บขยะมูลฝอยในแหล่งชุมชน	280 (76.29)	87 (23.71)

จากตารางที่ 5 จำนวนร้อยละของการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนต่อโครงการ การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ศักยภาพ เทศบาลตำบลเทพราช อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า

ด้านการมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ปัญหาและวางแผน ประชาชนมีส่วนร่วมในแต่ละ ประเด็นไม่เกินร้อยละ 30 เมื่อพิจารณารายประเด็น การร่วมประชุมเพื่อกำหนดแผนโครงการ การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลเทพราช มากเป็นอันดับ 1 คิดเป็นร้อยละ 30.52 รองลงมาคือการร่วมแสดงความคิดเห็นในการจัดทำโครงการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเทศบาล ตำบลเทพราชและการร่วมวิเคราะห์ปัญหาและสาเหตุที่เกิดจากการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในพื้นที่ เทศบาลตำบลเทพราช ตามลำดับ

ด้านการมีส่วนร่วมปฏิบัติประชาชนมีส่วนร่วมในแต่ละประเด็นไม่เกินร้อยละ 64 เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็นการมีส่วนร่วมในการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์โครงการการท่องเที่ยว เชิงอนุรักษ์ มากเป็นอันดับ 1 คิดเป็นร้อยละ 64.31 รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมในการสร้างจิตสำนึก ให้แก่ชุมชนเพื่อดูแลการท่องเที่ยว และการมีส่วนร่วมจัดสิ่งอำนวยความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยว ตามลำดับ

ด้านการมีส่วนร่วมในการใช้ประโยชน์ประชาชนมีส่วนร่วมในแต่ละประเด็น ไม่เกิน ร้อยละ 68 เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น โครงการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทำให้เกิดความรัก ห่วงแทน ความภาคภูมิใจ และเห็นคุณค่าของสิ่งแวดล้อมและในวัฒนธรรมของชุมชน มากเป็น อันดับ 1 คิดเป็นร้อยละ 68.12 รองลงมาคือ โครงการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทำให้ชุมชนได้รับการ

พัฒนาและปรับปรุงสิ่งแวดล้อมและโครงการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทำให้ประชาชนตระหนักถึงคุณค่าสิ่งแวดล้อม ตามลำดับ

ด้านการมีส่วนร่วมติดตามและประเมินผล ประชาชนมีส่วนร่วมในแต่ละประเด็น ไม่เกินร้อยละ 30 เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น การมีส่วนร่วมในการติดตามผลการจัดโครงการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเทศบาล มากเป็นอันดับ 1 คิดเป็นร้อยละ 30.25 รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ปัญหา อุปสรรคภายหลังการดำเนินกิจกรรม โครงการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ และการมีส่วนร่วมหาแนวทางในการแก้ปัญหาจากการสรุปผลการประเมินการจัดโครงการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ตามลำดับ

ด้านการมีส่วนร่วมในการบำรุงรักษา ประชาชนมีส่วนร่วมในแต่ละประเด็น ไม่เกินร้อยละ 78 เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น การได้ร่วมแรงร่วมใจในการดูแลรักษาแม่น้ำ ลำคลอง ในชุมชน มากเป็นอันดับ 1 คิดเป็นร้อยละ 78.75 รองลงมาคือ การสนับสนุนบุคลากรให้ช่วยดูแลรักษาสภาพแวดล้อม และการได้ร่วมจัดเก็บขยะมูลฝอยในแหล่งชุมชน ตามลำดับ

ตารางที่ 6 สรุประดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนต่อโครงการการท่องเที่ยว

เชิงอนุรักษ์ ศึกษากรณี เทศบาลตำบลเทพราช อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา

ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน	จำนวน	ร้อยละ
ประชาชนมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย	264	71.93
ประชาชนมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก	103	28.07
รวม	367	100.00

จากตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละของระดับการมีส่วนร่วม ของประชาชนในชุมชนต่อโครงการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ศึกษากรณี เทศบาลตำบลเทพราช อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 71.93 โดยประชาชนที่มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 28.0

ตอนที่ 3 ผลการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 1 เพศของประชาชนในชุมชนมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในโครงการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

ตารางที่ 7 ความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนต่อ โครงการ
ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

เพศ	ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน		X ²	p
	ระดับน้อย	ระดับมาก		
ชาย	146	55	.109	.742
หญิง	118	48		
รวม	264	103		

*P > 0.05

จากตารางที่ 7 พบว่า ประชาชนในชุมชนส่วนใหญ่มีระดับการมีส่วนร่วมต่อ โครงการ
ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในระดับน้อย โดยเพศชายมีระดับการมีส่วนร่วมระดับน้อยในจำนวนมากกว่า
เพศหญิง

ผลการทดสอบความสัมพันธ์พบว่า เพศของประชาชนในชุมชนไม่มีความสัมพันธ์กับ
การมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

สมมติฐานที่ 2 อายุของประชาชนในชุมชนมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในโครงการ
ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

ตารางที่ 8 ความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนต่อ โครงการ
ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

อายุ	ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน		χ ²	p
	ระดับน้อย	ระดับมาก		
ต่ำกว่า 20 ปี	20	0	31.646	.000
21 - 30 ปี	54	10		
31 - 40 ปี	55	40		
41 - 50 ปี	53	32		
51 - 60 ปี	36	14		
60 ปี ขึ้นไป	46	7		
รวม	264	103		

*P < 0.05

จากตารางที่ 8 พบว่า ประชาชนในชุมชนส่วนใหญ่มีระดับการมีส่วนร่วมต่อโครงการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในระดับน้อย โดยอายุ 31 - 40 มีระดับการมีส่วนร่วมระดับน้อย ในจำนวนมากกว่าอายุ 20 - 30 ปี , 41 - 50 ปี, 60 ปีขึ้นไป, 51 - 60 ปี และต่ำกว่า 20 ปี ตามลำดับ

ผลการทดสอบความสัมพันธ์ พบว่า อายุของประชาชนในชุมชนมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สมมติฐานที่ 3 อาชีพของประชาชนในชุมชนมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในโครงการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

ตารางที่ 9 ความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนต่อโครงการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

อาชีพ	ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน		χ^2	p
	ระดับน้อย	ระดับมาก		
นักเรียน/ นักศึกษา	37	0	68.142	.000
แม่บ้าน	16	9		
ค้าขาย/ ธุรกิจส่วนตัว	69	33		
พนักงานบริษัท	38	4		
ข้าราชการ/ พนักงานรัฐวิสาหกิจ	8	27		
รับจ้าง	35	8		
เกษตรกร	58	22		
อื่นๆ	3	0		
รวม	264	103		

จากตารางที่ 9 พบว่า ประชาชนในชุมชนส่วนใหญ่มีระดับการมีส่วนร่วมต่อโครงการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในระดับน้อย โดยอาชีพค้าขาย/ ธุรกิจส่วนตัว มีระดับการมีส่วนร่วมระดับน้อย ในจำนวนมากกว่าอาชีพเกษตรกร, พนักงานบริษัท, นักเรียน/ นักศึกษา, รับจ้าง, แม่บ้าน, ข้าราชการ/ พนักงานรัฐวิสาหกิจ และอาชีพอื่น ๆ ตามลำดับ

ผลการทดสอบความสัมพันธ์ พบว่า อาชีพของประชาชนในชุมชนมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สมมติฐานที่ 4 รายได้ของประชาชนในชุมชนมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในโครงการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

ตารางที่ 10 ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนต่อโครงการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

รายได้	ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน		χ^2	p
	ระดับน้อย	ระดับมาก		
ต่ำกว่า 5,000 บาท	97	14	53.955	.000
5,001 - 10,000 บาท	146	51		
10,001 - 15,000 บาท	14	20		
15,001 - 20,000 บาท	5	10		
20,001 - 25,000 บาท	1	4		
25,000 บาทขึ้นไป	1	4		
รวม	264	103		

*P < 0.05

จากตารางที่ 10 พบว่า ประชาชนในชุมชนส่วนใหญ่มีระดับการมีส่วนร่วมต่อโครงการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในระดับน้อย โดยรายได้ 5,001 - 10,000 บาท มีระดับการมีส่วนร่วมระดับน้อยในจำนวนมากกว่า รายได้ ต่ำกว่า 5,000 บาท, 10,001 - 15,000 บาท, 15,001 - 20,000 บาท, 20,001 - 25,000 บาท และ 25,000 บาทขึ้นไป ตามลำดับ

ผลการทดสอบความสัมพันธ์ พบว่ารายได้ของประชาชนในชุมชนมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สมมติฐานที่ 5 การศึกษาของประชาชนในชุมชนมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในโครงการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

ตารางที่ 11 ความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนต่อ
โครงการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

ระดับการศึกษา	ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน		χ^2	p
	ระดับน้อย	ระดับมาก		
ประถมศึกษา	111	31	26.933	.000
มัธยมศึกษาตอนต้น	62	19		
มัธยมศึกษาตอนปลาย	64	23		
อนุปริญญา	16	9		
ปริญญาตรี	9	18		
สูงกว่าปริญญาตรี	2	3		
รวม	264	103		

*P < 0.05

จากตารางที่ 11 พบว่า ประชาชนในชุมชนส่วนใหญ่มีระดับการมีส่วนร่วมต่อ โครงการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในระดับน้อย โดยประถมศึกษามีระดับการมีส่วนร่วมระดับน้อย ในจำนวนมากกว่ามัธยมศึกษาตอนปลาย, มัธยมศึกษาตอนต้น, อนุปริญญา, ปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี ตามลำดับ

ผลการทดสอบความสัมพันธ์ พบว่าระดับการศึกษาของประชาชนในชุมชนมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สมมติฐานที่ 6 สถานภาพของประชาชนในชุมชนมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในโครงการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

ตารางที่ 12 ความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนต่อ
โครงการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

สถานภาพ	ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน		χ^2	p
	ระดับน้อย	ระดับมาก		
โสด	74	16	6.274	.043
สมรส	167	77		
หม้าย/หย่าร้าง	23	10		
รวม	264	103		

*P < 0.05

จากตารางที่ 9 พบว่า ประชาชนในชุมชนส่วนใหญ่มีระดับการมีส่วนร่วมต่อโครงการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในระดับน้อย โดยสถานภาพสมรสมีระดับการมีส่วนร่วมระดับน้อย ในจำนวนมากกว่าสถานภาพโสด และหม้าย/ หย่าร้าง ตามลำดับ

ผลการทดสอบความสัมพันธ์ พบว่า สถานภาพของประชาชนในชุมชนมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สมมติฐานที่ 7 การนับถือศาสนาของประชาชนในชุมชนมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในโครงการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

ตารางที่ 13 ความสัมพันธ์ระหว่างศาสนาที่นับถือกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนต่อโครงการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

ศาสนาที่นับถือ	ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน		χ^2	p
	ระดับน้อย	ระดับมาก		
อิสลาม	68	23	.467	.494
พุทธ	196	80		
รวม	264	103		

*P < 0.05

จากตารางที่ 13 พบว่า ประชาชนในชุมชนส่วนใหญ่มีระดับการมีส่วนร่วมต่อโครงการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในระดับน้อย โดยประชาชนที่นับถือศาสนาพุทธมีระดับการมีส่วนร่วมระดับน้อย ในจำนวนมากกว่าศาสนาอิสลาม

ผลการทดสอบความสัมพันธ์ พบว่า ศาสนาที่นับถือของประชาชนในชุมชนไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

สมมติฐานที่ 8 ภูมิฐานะของประชาชนในชุมชนมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในโครงการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

ตารางที่ 14 ความสัมพันธ์ระหว่างภูมิลำเนากับการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชน
ต่อโครงการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

ภูมิลำเนา	ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน		χ^2	p
	ระดับน้อย	ระดับมาก		
อยู่ที่นี้ดั้งเดิม	244	89	5.484	.241
ย้ายมาอยู่ 1 - 10 ปี	12	8		
ย้ายมาอยู่ 11 - 20 ปี	4	5		
ย้ายมาอยู่ 21 - 30 ปี	3	1		
ย้ายมาอยู่ 31 - 40 ปี	1	0		
รวม	264	103		

*P < 0.05

จากตารางที่ 14 พบว่า ประชาชนในชุมชนส่วนใหญ่มีระดับการมีส่วนร่วมต่อโครงการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในระดับน้อย โดยประชาชนที่ภูมิลำเนาอยู่ที่นี้ดั้งเดิม มีระดับการมีส่วนร่วมระดับน้อย ในจำนวนมากกว่าย้ายมาอยู่ 1 - 10 ปี, ย้ายมาอยู่ 11 - 20 ปี, ย้ายมาอยู่ 21 - 30 ปี และย้ายมาอยู่ 31 - 40 ปี ตามลำดับ

ผลการทดสอบความสัมพันธ์ พบว่า ภูมิลำเนาของประชาชนในชุมชน ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

สมมติฐานที่ 9 การเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคมของประชาชนในชุมชนมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในโครงการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

ตารางที่ 15 ความสัมพันธ์ระหว่างการเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคมกับการมีส่วนร่วมของประชาชน
ในชุมชนต่อโครงการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

การเป็นสมาชิกกลุ่ม ทางสังคม	ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน		χ^2	p
	ระดับน้อย	ระดับมาก		
กำนัน/ ผู้ใหญ่บ้าน/ องค์การบริหารส่วน ตำบล/ ประธาน โครงการ/ หัวหน้ากลุ่ม	1	8		
คณะกรรมการโครงการ / อาสาสมัคร/ อื่น ๆ	6	43		
กลุ่มแม่บ้าน	4	39		
ไม่ได้เป็นสมาชิก กลุ่มใดเลย	253	13		
รวม	264	103		

$P < 0.05$

จากตารางที่ 15 พบว่า ประชาชนในชุมชนส่วนใหญ่มีระดับการมีส่วนร่วมต่อโครงการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในระดับน้อย โดยประชาชนที่ไม่ได้เป็นสมาชิกกลุ่มใดเลย มีระดับการมีส่วนร่วมระดับน้อย ในจำนวนมากกว่าคณะกรรมการโครงการ/ อาสาสมัคร/ อื่น ๆ กลุ่มแม่บ้าน และ กำนัน/ ผู้ใหญ่บ้าน/ องค์การบริหารส่วนตำบล/ ประธานโครงการ/ หัวหน้ากลุ่ม ตามลำดับ

ผลการทดสอบความสัมพันธ์ พบว่า การเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคมของประชาชนในชุมชนมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 16 สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐาน	ผลการทดสอบสมมติฐาน
1. เพศของประชาชนในชุมชนมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในโครงการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์	ปฏิเสธสมมติฐาน
2. อายุของประชาชนในชุมชนมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในโครงการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์	ยอมรับสมมติฐาน
3. อาชีพของประชาชนในชุมชนมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในโครงการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์	ยอมรับสมมติฐาน
4. รายได้ของประชาชนในชุมชนมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในโครงการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์	ยอมรับสมมติฐาน
5. การศึกษาของประชาชนในชุมชนมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในโครงการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์	ยอมรับสมมติฐาน
6. สถานภาพของประชาชนในชุมชนมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในโครงการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์	ยอมรับสมมติฐาน
7. การนับถือศาสนาของประชาชนในชุมชนมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในโครงการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์	ปฏิเสธสมมติฐาน
8. ภูมิฐานะของประชาชนในชุมชนมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในโครงการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์	ปฏิเสธสมมติฐาน
9. การเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคมของประชาชนในชุมชนมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในโครงการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์	ยอมรับสมมติฐาน

บทที่ 5

สรุปอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัย วิจัย “การมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนต่อโครงการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ศึกษากรณีเทศบาลตำบลเทพราช อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนต่อโครงการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และเพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนต่อโครงการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ กลุ่มตัวอย่างคือ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลเทพราช อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา จำนวน 367 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าร้อยละ และทดสอบความสัมพันธ์ด้วย ค่าไคส - แควร์ (Chi - square)

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิงมีอายุ 31 - 40 ปีมากที่สุด รองลงมาคือ อายุ 41 - 50 ปี ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพค้าขาย/ ธุรกิจส่วนตัว รองลงมาคืออาชีพ เกษตรกร มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 5,001 - 10,000 บาท มากที่สุด รองลงมาคือ มีรายได้ต่ำกว่า 5,000 บาท ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับประถมศึกษา และมีสถานภาพสมรสแล้ว นับถือศาสนาพุทธมากที่สุด มีภูมิลำเนาอยู่ที่นี้ดั้งเดิม และส่วนใหญ่ไม่ได้เป็นสมาชิกกลุ่มใดเลย
2. ผลการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อโครงการการท่องเที่ยว เชิงอนุรักษ์ ศึกษากรณี เทศบาลตำบลเทพราช อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา อยู่ในระดับน้อย
3. การทดสอบสมมติฐาน พบว่า อายุ อาชีพ รายได้ต่อเดือน ระดับการศึกษา สถานภาพ และการเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคมของประชาชนในชุมชนมีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมในโครงการการท่องเที่ยว เชิงอนุรักษ์ ศึกษากรณี เทศบาลตำบลเทพราช อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนเพศ ภูมิลำเนา และการนับถือศาสนา ไม่มีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนต่อโครงการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัย พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมต่อโครงการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ศึกษากรณี เทศบาลตำบลเทพราช อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยส่วนใหญ่อยู่ในระดับน้อย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ คมศิลป์ ศิริวงศ์ (2547) เรื่องพฤติกรรมการมีส่วนร่วมของประชาชน ต่อกิจกรรมชุมชน: ศึกษากรณี ชุมชนชอยลิเกเทศบาลเมืองฉะเชิงเทรา พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย แต่ขัดแย้งกับงานวิจัยของ ธนภัทร สัมปทาเสถียร (2550) เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการปฏิบัติงาน โครงการพัฒนาศักยภาพหมู่บ้านและชุมชน ขนาดเล็ก กลาง ใหญ่: ศึกษากรณีในกิ่งอำเภอเกาะจันทร์ จังหวัดชลบุรี พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง และงานวิจัยของ จุฑารัตน์ จรียาอุดม (2548) เรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาพื้นที่สีเขียวให้เป็นตลาดน้ำบางน้ำผึ้ง พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมการริเริ่มพัฒนาอยู่ในระดับน้อย เนื่องจากประชาชนยังไม่เห็นความสำคัญของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ทำให้ประชาชนไม่ให้ความร่วมมือ เช่น ประชาชนไม่มีส่วนร่วมประชุมกำหนดแผนโครงการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ประชาชนไม่มีส่วนร่วมในการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์โครงการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ โครงการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ไม่ทำให้ประชาชนเกิดความรัก ห่วงแหน ความภาคภูมิใจ ไม่เห็นคุณค่าของสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมของชุมชน ประชาชนไม่มีส่วนร่วมในการติดตามผลการจัดทำโครงการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเทศบาล และประชาชนไม่เข้าร่วมมรดงค์ในการดูแลรักษาแม่น้ำลำคลอง ในชุมชน

จากผลการทดสอบสมมติฐาน การมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนต่อโครงการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ กับเพศ พบว่า เพศของประชาชนไม่มีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมต่อโครงการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ จุฑารัตน์ จรียาอุดม (2548) เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาพื้นที่สีเขียวให้เป็นตลาดน้ำบางน้ำผึ้ง พบว่า เพศต่างกันมีส่วนร่วมในการพัฒนาไม่แตกต่างกัน เนื่องจากไม่ว่าเพศชายหรือเพศหญิงต่างก็ให้ความสำคัญในระดับน้อยต่อการมีส่วนร่วมต่อโครงการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เท่า ๆ จึงการมีส่วนร่วมไม่แตกต่างกัน

การมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนต่อโครงการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ กับอายุ พบว่า อายุของประชาชนมีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมต่อโครงการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ขัดแย้งกับผลงานวิจัยของ ภคพล วีระหงส์ (2547, บทคัดย่อ) เรื่องการมีส่วนร่วมของนักท่องเที่ยวต่อการดำเนินงานการท่องเที่ยวของโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า จังหวัดนครนายก พบว่า อายุ มีผลในการมีส่วนร่วมไม่แตกต่างกัน เนื่องจาก

ประชาชนของเทศบาลตำบลเทพราช ที่มีส่วนร่วมมากที่สุดคืออายุระหว่าง 31 - 40 ปี ส่วนอายุไม่เกิน 20 ปีมีส่วนร่วมน้อยที่สุด

การมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนต่อโครงการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ กับอาชีพ พบว่า อาชีพของประชาชนมีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมต่อโครงการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ๙ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ วันเพ็ญ บุญเผือก (2545) เรื่องความต้องการมีส่วนร่วมและความเป็นไปได้ในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลตำบลบ้านฉางให้เป็นเมืองนำอยู่อาชีพต่างกันมีส่วนร่วมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เนื่องจากประชาชนที่มีอาชีพค้าขาย/ ธุรกิจส่วนตัว มีส่วนร่วมโครงการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มากเป็นอันดับแรก รองลงมาคืออาชีพเกษตรกรและอาชีพรับจ้าง ตามลำดับ โดยประชาชนที่มีอาชีพอื่น ๆ มีส่วนร่วมต่อโครงการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ศึกษากรณี เทศบาลตำบลเทพราช อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา น้อยที่สุด

การมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนต่อโครงการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ กับรายได้ พบว่า รายได้ของประชาชนมีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมต่อโครงการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ๙ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับ วันเพ็ญ บุญเผือก (2545) เรื่องความต้องการมีส่วนร่วมและความเป็นไปได้ในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลตำบลบ้านฉางให้เป็นเมืองนำอยู่ รายได้ครอบครัวต่างกัน ประชาชนมีส่วนร่วมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เนื่องจากประชาชนที่มีรายได้ระหว่าง 5,001 - 10,000 บาท มีส่วนร่วมโครงการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มากเป็นอันดับแรก รองลงมาคือรายได้ต่ำกว่า 5,000 บาทและรายได้ระหว่าง 10,001 - 20,000 บาท ตามลำดับ โดยประชาชนที่มีรายได้ระหว่าง 20,001 - 25,000 บาท และ 25,000 บาท ขึ้นไป มีส่วนร่วมต่อโครงการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ศึกษากรณี เทศบาลตำบลเทพราช อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา น้อยที่สุด

การมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนต่อโครงการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ กับระดับการศึกษา พบว่า ระดับการศึกษาต่างกันของประชาชนมีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมต่อโครงการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ๙ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ขัดแย้งกับผลงานวิจัยของ ประยูร พงศ์พันธ์ (2548) เรื่องความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการให้บริการของอุทยานแห่งชาติน้ำตกคลองแก้ว จังหวัดตราด พ.ศ. 2548 พบว่า ระดับการศึกษาต่างกันมีส่วนร่วมไม่แตกต่างกันเนื่องจากประชาชนที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา มีส่วนร่วมโครงการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มากเป็นอันดับแรก รองลงมาคือประชาชนที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายและมัธยมศึกษาตอนต้น ตามลำดับ โดยประชาชนที่มีการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี มีส่วนร่วมต่อ

โครงการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ศึกษากรณี เทศบาลตำบลเทพราช อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา น้อยที่สุด

การมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนต่อโครงการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ กับสถานภาพพบว่า สถานภาพของประชาชนมีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมต่อโครงการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยประชาชนที่มีสมรสแล้ว มีส่วนร่วมโครงการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มากเป็นอันดับแรก รองลงมาคือประชาชนที่มีสถานภาพโสด โดยประชาชนที่มีสถานภาพหม้าย/หย่าร้าง มีส่วนร่วมต่อโครงการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ศึกษากรณี เทศบาลตำบลเทพราช อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา น้อยที่สุด

การมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนต่อโครงการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ กับภูมิลำเนาพบว่า ภูมิลำเนาเดิมของประชาชนไม่มีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมต่อโครงการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ภคพล วีระหงส์ (2547) เรื่องการมีส่วนร่วมของนักท่องเที่ยวต่อการดำเนินงานการท่องเที่ยวของโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า จังหวัดนครนายก พบว่า ประชาชนที่มี ภูมิลำเนา มีส่วนร่วมไม่แตกต่างกัน เนื่องจากประชาชนที่มีการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี มีส่วนร่วมต่อโครงการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ศึกษากรณี เทศบาลตำบลเทพราช อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา น้อยที่สุด

การมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนต่อโครงการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ กับการเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม พบว่า การเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคมของประชาชนมีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมต่อโครงการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยประชาชนที่เป็นคณะกรรมการ โครงการ/อาสาสมัคร/อื่น ๆ มีส่วนร่วมโครงการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มากเป็นอันดับแรก รองลงมาคือประชาชนที่เป็นสมาชิกกลุ่มแม่บ้านและเป็นกำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน/องค์การบริหารส่วนตำบล/ประธานโครงการ/หัวหน้ากลุ่ม ตามลำดับ โดยประชาชนที่ไม่ได้เป็นสมาชิกกลุ่มใดเลย มีส่วนร่วมต่อโครงการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ศึกษากรณี เทศบาลตำบลเทพราช อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา น้อยที่สุด

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนต่อโครงการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ศึกษากรณี เทศบาลตำบลเทพราช อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนต่อโครงการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ศึกษากรณี เทศบาลตำบลเทพราช อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา อยู่ในระดับน้อย

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนต่อโครงการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ศึกษากรณี เทศบาลตำบลเทพราช อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ อาชีพ รายได้ต่อเดือน ระดับการศึกษา สถานภาพ และการเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคมต่างกันมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนต่อโครงการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ที่ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่มีเพศ ภูมิลำเนา และการนับถือศาสนาต่างกันมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนต่อโครงการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ จากข้อค้นพบดังกล่าว ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

เชิงนโยบาย

1. การมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ปัญหา และวางแผนควรส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมกำหนดกฎ ระเบียบต่าง ๆ เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ของเทศบาลตำบลเทพราช
2. การมีส่วนร่วมปฏิบัติ ควรส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดกิจกรรมในโครงการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์
3. การมีส่วนร่วมในการใช้ประโยชน์ ควรส่งเสริมให้ประชาชนมีรายได้จากโครงการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทำให้ท่านมีรายได้เพิ่มมากขึ้น
4. การมีส่วนร่วมติดตามและประเมินผล ควรส่งเสริมมีส่วนร่วมในการประเมินผลการจัดโครงการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์
5. การมีส่วนร่วมในการบำรุงรักษา ควรส่งเสริมให้ประชาชนเป็นสมาชิกหน่วยอาสาสมัครชุมชนดูแลรักษาสภาพแวดล้อม

เชิงปฏิบัติ

1. เทศบาลตำบลเทพราชควรจัดให้มีการอบรมให้ประชาชนเห็นความสำคัญการมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ปัญหาและวางแผน
2. เทศบาลตำบลเทพราชควรประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนมีส่วนร่วมกำหนดกฎ ระเบียบต่าง ๆ เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

เชิงวิชาการ

1. ควรมีการศึกษาถึงปัญหา และอุปสรรคในการดำเนินงาน โครงการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ศึกษากรณี เทศบาลตำบลเทพราช อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา
2. ควรมีการศึกษาวิจัยในเชิงคุณภาพ ในด้านปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อโครงการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ศึกษากรณี เทศบาลตำบลเทพราช อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา

บรรณานุกรม

- กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย. (2538). *หลักสูตรนักพัฒนาชุมชนก่อนประจำการ (สำหรับผู้เข้าอบรมที่เป็น อสพ.)*.
- การพัฒนาชุมชนแบบพึ่งตนเอง. (ออนไลน์). Available: <http://www.expert2you.com>.
- โกมาตร จึงเสถียรทรัพย์และคณะ. (2547). *พลวัตสุขภาพกับการพึ่งตนเอง (ภาคชนบท)*. นนทบุรี: สำนักวิจัยสังคมและสุขภาพ.
- คมศิลป์ ศิริวงศ์. (2547). *พฤติกรรมการณ์มีส่วนร่วมของประชาชนต่อกิจกรรมชุมชน: ศึกษากรณีชุมชนชอยติเก เทศบาลเมืองฉะเชิงเทรา*. ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ, วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ความรู้พื้นฐานการพัฒนาชุมชน. (2552). (ออนไลน์). Available: <http://www.tambonjungghan.org>.
- จุฑารัตน์ จริยาอุดม. (2548). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาพื้นที่สีเขียวให้เป็นตลาดน้ำบางน้ำผึ้ง*. ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- จำนง ไพโรจน์. (2533). *การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อโครงการสันตินิมิตในพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาศึกษาศาสตร์เพื่อพัฒนาชุมชน, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- ชวนพิศ มหาพรหม. (2544). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเอง: กรณีศึกษา อำเภอกวนโดน จังหวัดสตูล*. สารนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐประศาสนศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- ชูวงศ์ ฉายะบุตร. (2539). *การปกครองท้องถิ่น*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: พิจนเศพวันตั้ง.
- ณรงค์ สิ้นสวัสดิ์. (2519). *การสำรวจทัศนคติของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 4 จังหวัด ต่อโครงการปลูกป่าเพื่อชุมชน*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา.
- ดิเรก ฤกษ์ห่วย. (2541). *เครื่องชี้วัดความจำเป็นพื้นฐานในการพัฒนาชนบท*. วิทยาสารเกษตรศาสตร์ สาขาสังคมศาสตร์.
- ทองศักดิ์ กุ่มไข่น้ำ และคนอื่น ๆ. (2534). *การพัฒนาชุมชนเชิงปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: บพิศการพิมพ์.
- ทรงพล ตุ่มทอง. (2541). *ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองท้องถิ่น*. ศึกษากรณีเทศบาลตำบลศรีราชา. ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.

- ทวิทอง หงส์วิวัฒน์. (2527). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา. กรุงเทพฯ: โสภณการพิมพ์.
- เทศบาลเมืองฉะเชิงเทรา. (2530). คู่มือปฏิบัติงานชุมชนย่อย. ฉะเชิงเทรา: เทศบาลเมืองฉะเชิงเทรา.
- ชนภัทร สัมปทาเสถียร. (2550). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการปฏิบัติงานโครงการพัฒนาศักยภาพหมู่บ้านและชุมชน ขนาดเล็ก กลาง ใหญ่ กรณีศึกษาในกิ่งอำเภอเกาะจันทร์ จังหวัดชลบุรี. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์การเมืองและการบริหารจัดการ, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ชานินทร์ ศิลป์จารุ. (2551). การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS. (พิมพ์ครั้งที่ 9). นนทบุรี: บริษัท เอส. อาร์. พรินติ้ง แมสโปรดักส์ จำกัด.
- ธีระพงษ์ แก้วหาญชัย. (2543). การระดมการเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็ง. ขอนแก่น: กลังนานาวิทยา.
- นวลจันทร์ เงามประเสริฐ. (2540). ความพึงพอใจในการบริการของผู้สูงอายุในสถานสงเคราะห์คนชราบ้านบางแค. ภาคนิพนธ์พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต คณะพัฒนาสังคมสถาบันพัฒนบริหารศาสตร์.
- นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์. (2527). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา. กรุงเทพฯ: ศักดิ์โสภณการพิมพ์.
- แนว โสคติพันธ์. (2534). การมีส่วนร่วมในกิจกรรมการพัฒนาชุมชนของประชาชนในชนบท: ศึกษาเฉพาะกรณีในเขตพื้นที่จังหวัดสงขลา. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาศึกษาศาสตร์เพื่อการพัฒนาชุมชน มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- ประยูร พงศ์พันธ์ (2548) ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการให้บริการของอุทยานแห่งชาติน้ำตกคลองแก้ว จังหวัดตราด พ.ศ. 2548. ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ปรัชญา เวสารัชช. (2528). การมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมการพัฒนาชนบท. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยมหิดล.
- พหุทัต รุ่งวิริยะวงศ์. (2549). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล: ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลเทพารักษ์ อำเภอเมืองจังหวัดสมุทรปราการ. งานนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.

พิบูล ไชยคุณ. (2544). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ในเขตป่าสงวนแห่งชาติป่าแควระบบ - สียัด: ศึกษาเฉพาะกรณีโครงการปรับปรุงป่าสงวนแห่งชาติป่าแควระบบสียัด (1), (2). ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา

พงษ์รพี บูรณสมภพ. (2543). กลไกของสังคม. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พัฒน์ บุญรัตพันธุ์. (2517). การสร้างพลังชุมชน โดยขบวนการพัฒนาชุมชน. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

ไพรัตน์ เตชะรินทร์. (2527). กลวิธีและแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในงานพัฒนาชุมชน ในการมีส่วนร่วมในการพัฒนา. กรุงเทพฯ: สักดิ์โสภการพิมพ์.

ภกพล วีระหงส์. (2547). การมีส่วนร่วมของนักท่องเที่ยวดต่อการดำเนินงานการท่องเที่ยวของโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า จังหวัดนครนายก. ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.

ยุวัฒน์ วุฒิเมธี. (2534). การพัฒนาชุมชนจากทฤษฎีสู่การปฏิบัติ. กรุงเทพฯ: บางกอกบลิ๊อค.

ลีเกอร แก้วสราญ. (2548). ชุมชนในการเมืองท้องถิ่น: กรณีศึกษาชุมชนบ้านครัว. ภาคนิพนธ์คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ลือชัย ศรีเงินยวง และผาสุก อเนกวนิช. (2526). ยุทธศาสตร์ใหม่ของการพัฒนา (สาธารณสุข) ชนบท. เอกสารประกอบการเสวนากาแฟของกลุ่มสังคมศาสตร์สาธารณสุข. ม.ป.ท..

วรวรรณ สิทธิธรรม. (2543). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น: ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม. ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ มหาวิทยาลัยบูรพา.

วันเพ็ญ บุญเผือก. (2545). ความต้องการมีส่วนร่วมและความเป็นไปได้ในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลตำบลบ้านฉางให้เป็นเมืองน่าอยู่.

ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ, วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา.

วันรักษ์ มิ่งมณีนาดิน. (2531). การพัฒนาชนบทไทย. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สมยศ นาวิการ และสุคติ รุมาคม. (2520). องค์การ: ทฤษฎีและพฤติกรรม. กรุงเทพฯ: ดวงกมล.

สุมนา นวราช. (2529). การบริหารราชการไทย: อดีต ปัจจุบัน และอนาคต. กรุงเทพฯ: บรรณกิจ (1991) จำกัด.

เสนห์ จามริก และคณะ. (2527). นโยบายในการพัฒนาชนบทไทย 2523. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการนายกรัฐมนตรี.

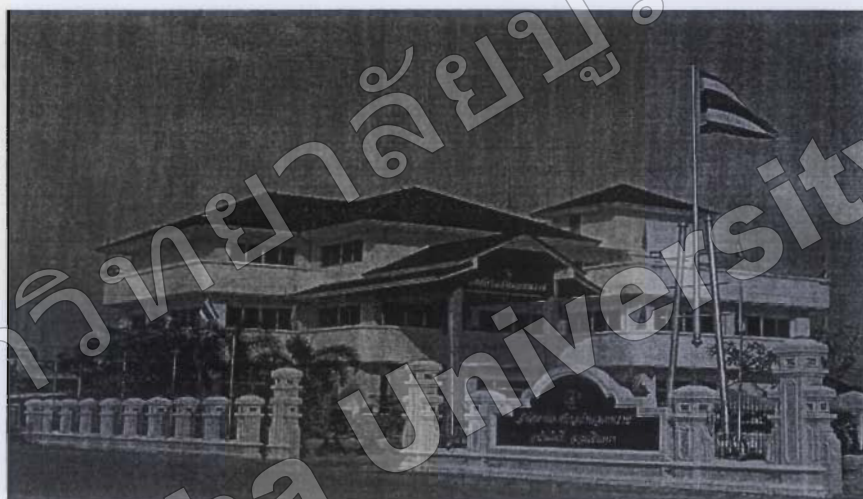
- อकिन รพีพัฒน์. (2527). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา*. กรุงเทพฯ: สักดิ์โสภารพิมพ์.
- อนุวงศ์ ชานบุตร. (2543). *แนวความคิดและทฤษฎีในการพัฒนาประเทศและพัฒนาชนบท*. กรุงเทพฯ: โอเคียนสตรี.
- อภิชัย พันธเสน. (2541). *พัฒนาชนบทไทย: สมุทัยและมรรค แนวคิด ทฤษฎีและภาพรวมของการพัฒนา*. กรุงเทพฯ: มูลนิธิภูมิปัญญา.
- อรทัย ชื่นมณูย์. (2519). *การสร้างพลังชุมชนโดยขบวนการพัฒนา*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- อรพินท์ สุทธิพันธ์. (2533). *ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ในกิจกรรมเพื่อเพิ่มพูนรายได้*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาศึกษาศาสตร์ เพื่อพัฒนาชุมชน, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- อำนาจ อนันต์ชัย. (2527). *การระดมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชนบท*. กรุงเทพฯ: วิกตอรี เพาเวอร์พอยท์.
- อำภรณ์พันธ์ จันทร์สว่าง. (2522). *คำบรรยายลักษณะวิชาทฤษฎีและหลักการพัฒนาชุมชน*. กรุงเทพฯ: ไทยการพิมพ์.
- Creighton. (2001). *Variables influencing QWL and Job Performance in and encoding task human factors in organizational design and management*. Amsterdam: North - Holland.

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University
ภาคผนวก

ข้อมูลทั่วไปของพื้นที่เทศบาลตำบลเทพราช

1. สภาพทั่วไป

ลักษณะที่ตั้งและอาณาเขตประวัติการจัดตั้ง เทศบาลตำบลเทพราช เดิมมีฐานะเป็นสุขาภิบาลตำบลเทพราช จัดตั้งตามขึ้นประกาศกระทรวงมหาดไทย เมื่อวันที่ 10 ธันวาคม พ.ศ.2499 มีพื้นที่ 2.97 ตารางกิโลเมตร ครอบคลุมพื้นที่บางส่วนของหมู่ที่ 1, 2, 4, 5, 6 ตำบลเทพราช และหมู่ที่ 1, 2, 4 ของตำบลเกาะไร่ (บางส่วน) อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา ต่อมาได้รับการเปลี่ยนแปลงฐานะจากสุขาภิบาลเทพราช เป็นเทศบาลตำบลเทพราช ตามพระราชบัญญัติเปลี่ยนแปลงฐานะของสุขาภิบาลเป็นเทศบาล พ.ศ.2542 ตั้งแต่ 25 พฤษภาคม พ.ศ.2542

รูปแสดง สำนักงานเทศบาลตำบลเทพราช อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา

เทศบาลตำบลเทพราชตั้งอยู่เลขที่ 111/1 หมู่ 6 ถนนเทพราช - อ่อนนุช ตำบลเทพราช อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา พื้นที่เทศบาลตำบลเทพราชตั้งอยู่บนที่ราบห่างจากตัวจังหวัด 15 กิโลเมตร ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกของจังหวัด โดยมีพื้นที่ตามประกาศกระทรวงมหาดไทยการจัดตั้งสุขาภิบาลเทพราช ลงวันที่ 18 กรกฎาคม พ.ศ. 2499 ประกอบกับพระราชบัญญัติเปลี่ยนแปลงฐานะของสุขาภิบาลเป็นเทศบาล พ.ศ. 2542 ครอบคลุมพื้นที่บางส่วนของหมู่ที่ 1, 2, 4, 5, 6 ของตำบลเทพราช และหมู่ที่ 1, 2, 4 ของตำบลเกาะไร่ บางส่วนมีอาณาเขตติดต่อกับหมู่บ้านและตำบลอื่น ดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะไร่
ทิศตะวันออก	จรดริมคลองเขตทางหลวงฝั่งตะวันตก
ทิศใต้	จรดริมคลองพระยานครราช ฝั่งตะวันออก

ทิศตะวันตก เลียบตามริมคลองจรเข้ไฉย
พื้นที่ 2.97 ตารางกิโลเมตร

สภาพภูมิประเทศ

เทศบาลตำบลเทพราชเป็นพื้นที่ราบลุ่ม มีคลองประเวศบุรีรมย์ไหลผ่านพื้นที่เทศบาลเป็นแนวยาวขนานกับถนนกรมโยธาธิการ 2 สาย คือ สายที่ 1 ถนนที่กรมโยธาธิการสร้างเชื่อมถนนฉะเชิงเทรา - ชลบุรี หมายเลข 314 ถึงเขตประเวศ และสายที่ 2 อยู่ทางด้านขวาของคลองประเวศบุรีรมย์ โดยกรมโยธาธิการ ได้สร้างเชื่อมติดกับอำเภอเมืองฉะเชิงเทรา

ประชากร

จำนวนประชากรทั้งสิ้น 4,400 คน แยกเป็นชาย 2,120 คน หญิง 2,280 คน
จำนวนครัวเรือน 1,044 ครัวเรือน (ณ วันที่ 31 มีนาคม 2552)

รูปแสดง แผนที่ที่ตั้งของเทศบาลตำบลเทพราช อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา

2. ด้านโครงสร้างพื้นฐาน

การคมนาคม/ขนส่ง มีเส้นทางสายหลักที่สำคัญ คือ

- สายที่ 1 ถนนที่กรมทางหลวงชนบทสร้างเชื่อมระหว่าง ถนนฉะเชิงเทรา - ชลบุรี หมายเลข 314 ถึงเขตประเวศ กรุงเทพฯ เป็นถนนลาดยาง เป็นเส้นทางคมนาคมขนส่งที่สะดวก

- สายที่ 2 กรมทางหลวงชนบทได้สร้างเชื่อมติดอำเภอเมืองฉะเชิงเทรา อยู่ทางด้านขวาของคลองประเวศบุรีรมย์ นอกจากนี้ยังมีถนนสายรองอีกหลายสาย เชื่อมต่อกับถนนสายหลัก เพื่อขนส่งสินค้าการเกษตรที่นำไปจำหน่ายในตัวเมือง

การไฟฟ้า

อยู่ในความรับผิดชอบของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจังหวัดฉะเชิงเทรา ปัจจุบันการไฟฟ้าได้ขยายเขตบริการกระแสไฟฟ้าไปทั่วถึงทุกชุมชนในเขตเทศบาล ดังนั้น ประชากรในเขตเทศบาลจึงมีไฟฟ้าใช้ครบทุกครัวเรือน รวมทั้งระบบไฟฟ้าทางสาธารณะตามถนนสายหลักในเขตเทศบาลทั้งหมด ยกเว้น ตามถนน ซอย ต่าง ๆ ยังไม่สามารถติดตั้งได้ทั่วถึง

การประปา

การผลิตและจำหน่ายน้ำประปาของเขตเทศบาลตำบลเทพราชนั้นเป็นหน้าที่ของการประปาส่วนภูมิภาคจังหวัดฉะเชิงเทรา ขณะนี้ยังไม่สามารถบริการน้ำประปาแก่ประชาชนในเขตเทศบาลอย่างทั่วถึง

การสื่อสารและโทรคมนาคม

การโทรคมนาคม มีการกระจายการใช้โทรศัพท์ตามบ้านอย่างทั่วถึงและโทรศัพท์สาธารณะมีบริการตู้โทรศัพท์สาธารณะหลายจุด นอกจากนี้ยังมีการบริการเสียงตามสายของเทศบาล

แหล่งน้ำธรรมชาติ

คลองในเขตเทศบาลตำบลเทพราช มีจำนวนทั้งสิ้น 5 สาย

1. คลองประเวศบุรีรมย์
2. คลองขุนพิทักษ์
3. คลองแขวงกลั่น
4. คลองพระยาสมุทร
5. คลองพระยานาคราช

การใช้ที่ดิน

การใช้ประโยชน์ที่ดินส่วนมากมีการประกอบกิจการเลี้ยงกุ้ง และเลี้ยงปลาในบ่อดิน ซึ่งมีการพัฒนาจากการทำนาไม่ได้ผลผลิตเท่าที่ควร เกษตรกรจึงหันมาทำการเลี้ยงกุ้งและปลากันเป็นส่วนใหญ่

3. ด้านเศรษฐกิจ

ประชากรส่วนมากประกอบอาชีพค้าขาย มีร้านค้ามากกว่า 100 ร้าน, อาชีพรับจ้าง เพราะบริเวณใกล้เคียงเขตเทศบาลจะมีโรงงานอุตสาหกรรมมาก ในเขตเทศบาลจึงเป็นแหล่งที่พักอาศัย

สำหรับพนักงานและครอบครัว และปัจจุบันประชากรในพื้นที่หันมาทำการเกษตรกันมาก เช่น การทำนา เลี้ยงปลาเลี้ยงกุ้งกุลาดำ กุ้งขาว ซึ่งมีทั้งบ่อดิน และบ่อปูน รวมทั้งการเลี้ยงไก่ไข่อีกด้วย

โครงสร้างทางเศรษฐกิจ

เศรษฐกิจของเทศบาลตำบลเทพราชนั้น ส่วนใหญ่เป็นสินค้าทางการเกษตร ส่วนทางด้าน การตลาดนั้น มีตลาดคลองสวนซึ่งเป็นของเอกชนแห่งเดียว มีลักษณะเป็นห้องแถวไม้ ขาวติดต่อกัน และจำหน่ายสินค้าอุปโภคบริโภค และมีอาคารพาณิชย์อยู่ริมถนนสายหลักเป็นระยะตลอดเส้นทาง

การเกษตรกรรม

มีการทำเกษตรหลากหลาย คือ

1. การเลี้ยงกุ้ง มี 2 ประเภท คือ

- การเพาะเลี้ยงลูกกุ้งกุลาดำ, กุ้งขาว (กุ้ง P) ในบ่อซีเมนต์
- การเลี้ยงกุ้งกุลาดำ, กุ้งขาวในบ่อดิน

2. การเลี้ยงไก่ไข่

3. การเลี้ยงปลา มีเกษตรกรผู้เลี้ยงปลา เช่น ปลานิล ปลาดุก ปลาตะเพียน ซึ่งบางรายจะเลี้ยงควบคู่ไปกับการเลี้ยงไก่ไข่ โดยอาศัยมูลไก่เป็นอาหารปลา

การท่องเที่ยว

ภายในเขตเทศบาลตำบลเทพราชมีสถานที่ท่องเที่ยวและโบราณสถานที่สำคัญ จำนวน 6 แห่งตลาดเก่าคลองสวน 100 ปี มีลักษณะเป็นตลาดห้องแถวไม้ จำนวน 147 ห้อง อยู่ติดคลอง บริเวณริมน้ำ มีวิถีชีวิตในการดำรงชีพแบบดั้งเดิม มาจนกระทั่งปัจจุบัน ซึ่งไม่มีหลักฐานยืนยันที่แน่ชัดว่า ชุมชนดังกล่าวจัดตั้งมา

ตั้งแต่สมัยใด แต่จากอาคารหลักฐานที่ปรากฏไม่ว่าจะเป็นตลาดห้องแถวไม้ ภาพเขียนเก่าอายุกว่า 100 ปี ของ โรงเจเพ็งอั้งฉิว หรือจากการบอกเล่าของประชาชน ผู้ที่มีอายุมากในท้องถิ่นคาดได้ว่า ตลาดแห่งนี้มีอายุไม่ต่ำกว่า 100 ปี ตลาดเก่าคลองสวน 100 ปีแห่งนี้ ได้รับความสนใจจากประชาชน เดินทางมาเยี่ยมชมอยู่เสมอ ซึ่งสอดคล้องกับการท่องเที่ยวในยุคสมัยใหม่ที่นิยมท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ดังนั้น เพื่อให้ตลาดเก่าคลองสวน 100 ปี เป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยว และได้รับความสะดวกสบายในการเที่ยวชม จึงได้มีการดำเนินการจัดทำโครงการปรับปรุงและบูรณะตลาดเก่าคลองสวน 100 ปี ขึ้น เพื่อดำรงไว้ซึ่งวิถีชีวิตแบบไทยและประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทั่วไปและนักท่องเที่ยวได้รู้จัก และทราบถึงประวัติความเป็นมาของตลาดเก่าคลองสวน 100 ปี พร้อมทั้งส่งเสริมการสร้างรายได้ให้กับท้องถิ่นในเขตเทศบาลตำบลเทพราช

ประวัติความเป็นมาของตลาดเก่าคลองสวน 100 ปี

ตลาดเก่าคลองสวน 100 ปีแห่งนี้จากการบอกเล่าของบรรพบุรุษสืบต่อกันมา ได้ใจความว่า สร้างขึ้นประมาณก่อนพุทธศักราช 2444 โดยชาวจีนกลุ่มหนึ่ง ที่มีนางเป่า นางเหลียง นางวาล เป็นเจ้าของ โดยใช้ชื่อว่าตลาดสามพี่น้อง ณ บริเวณเดียวกับตลาดเก่าคลองสวน 100 ปีในปัจจุบัน ซึ่งสภาพตลาดในขณะนั้นเป็นอาคารไม้ชั้นเดียว เสาของอาคารใช้ไม้จากต้นหมาก ที่เรียกกันว่า “เหลาชะโอน” และทางเดินเป็นดิน ต่อมาได้สร้างเป็นอาคารไม้ 2 ชั้น เมื่อประมาณ พุทธศักราช 2477 จากตำนานที่เล่าขานสืบต่อกันมาถึงชื่อตลาดเก่าคลองสวน 100 ปีแห่งนี้ ได้ความว่า ตลาดแห่งนี้ เป็นตลาดที่ติดริมน้ำ และบริเวณหัวมุมตลาดซึ่งเป็นเส้นแบ่งเขตจังหวัด โดยมีคลองสำคัญ คือ คลองประเวศบุรีรมย์ และคลองพระยานาคราช โดยจะมีเรือสัญจรไปมาขึ้นเป็นจำนวนมาก จึงทำให้เกิดการเรียกขานตลาดแห่งนี้จนติดปากมาถึงปัจจุบันว่า “ตลาดคลองสวน”

ตลาดเก่าคลองสวน 100 ปี เป็นศูนย์รวมของการติดต่อทำมาค้าขายแลกเปลี่ยนของชาวบ้านในย่านเปรี้ง หลวงแพ่ง ลาดกระบัง บางพลี ลาดขวาง ท่าถั่ว บางบัว หนองแดง บางเตย มาตั้งแต่สมัย 100 ปีที่ผ่านมา โดยใช้เรือเป็นพาหนะหลักในการติดต่อทำมาค้าขาย ซึ่งในขณะนั้น ตลาดแห่งนี้ เต็มไปด้วยการจราจรทางน้ำที่ประกอบไปด้วยเรือแจว เรือพายจำนวนมาก ถึงขนาดต้องจอดซ้อนกัน 3 - 4 แถว แต่ละลำบรรทุกสินค้าขนานานชนิดเป็นจำนวนมาก มาจำหน่ายและแลกเปลี่ยน นอกจากสินค้าที่จำหน่ายทางน้ำแล้วนั้น ยังมีสินค้าที่นำมาจำหน่ายในอาคารไม้ และสืบทอดมาจนถึงปัจจุบันอยู่หลายชนิด เช่น กล้วย หมาก พลู ขนมหวาน ข้าวสาร กาแฟ และร้านขายยาแผนโบราณ

ตลาดเก่าคลองสวน 100 ปี เป็นศูนย์รวมของวัฒนธรรมที่สืบเนื่องกันมาของชาวจีน ชาวพุทธ และอิสลาม อย่างผสมกลมกลืน โดยมีจุดศูนย์รวมของผู้คนในสมัยนั้น เช่น โรงมหรสพ หรือ ที่เรียกว่า “วิก” โรงฝิ่น และร้านกาแฟ หรือสภากาแฟ ซึ่งอยู่ภายในตลาด ทั้งยังมีประเพณีที่สืบทอดต่อกันมาเป็นเวลาช้านาน นั่นคือ การแสดงอุปรากรจีน หรือจิว ซึ่งเป็นการแสดงประจำปีของชาวตลาด คลองสวน ที่ปฏิบัติสืบทอดต่อกันมา จวบจนถึงปัจจุบัน

อาหารที่น่าสนใจในตลาดคลองสวน 100 ปี

1. เป็ดพะโล้เลิศรส ตั้งอยู่เลขที่ 90 หมู่ 6 ตำบลเทพราช บริเวณตลาดเก่าคลองสวน 100 ปี เจ้าของสูตรเป็ดพะโล้ชื่อ นายอำพัน แซ่เตีย (จุก) โดยได้พัฒนาสูตรลับการต้มขึ้นมาอย่างต่อเนื่อง และมาลงตัวตรงรสชาติที่ขายอยู่ในปัจจุบันเป็นเวลามากกว่า 20 ปี โดยช่วงเทศกาลจะขายดีมาก ตกประมาณวันละ 1,500 ตัว ส่วนวันธรรมดาจะขายอยู่ประมาณ 80 - 120 ตัว ราคาขายมีตั้งแต่ตัวละ 140 - 290 บาท ขึ้นอยู่กับขนาดของเป็ดพะโล้ นอกจากนี้เป็ดพะโล้แล้วยังมีไก่ต้มขายควบคู่กันไปด้วย

2. ร้านก๋วยเตี๋ยว เย็นตาโฟ นางดวงใจ ดันเจริญ ตั้งอยู่เลขที่ 89 หมู่ 6 ตำบลเทพราช บริเวณตลาดเก่าคลองสวน 100 ปี

3. ร้านไข่เค็ม ซึ่งทำจากไข่เป็ด ผลิตจากดินสอพองผสมขี้เถ้า หรือคองเกลือ ที่รสชาติดี มีอยู่หลายร้านในตลาดเก่าคลองสวน 100 ปี

นอกจากนี้ยังมี หอยจ้อ ยำถั่วพู บะจ่าง ที่อร่อย สะอาด ถูกหลักอนามัย และขนมโบราณ หลายอย่างจำหน่าย และเลือกรับประทานได้ตามอัธยาศัย

โรงเจเพ่งอังตัว

ตั้งอยู่เลขที่ 113 หมู่ 6 ตำบลเทพราช อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา ก่อสร้างขึ้นเพื่อประกอบพิธีทางศาสนาของชาวจีน ตำนานระบุว่าก่อสร้างขึ้นครั้งแรกจนถึงปัจจุบัน อายุมากกว่า 100 ปี โดยท่านขุนพิทักษ์ วุฒาพิทักษ์ บริจาคครั้งแรก และคุณป้าสมจิตร วุฒาพิทักษ์ บริจาคที่ดินเพิ่มเติมให้อีกในบริเวณติดกัน ก่อสร้างครั้งแรกเป็นอาคารไม้หลังคาจาก หันหน้าไปทางทิศเหนือ หลังจากนั้นมีการก่อสร้างบูรณะซ่อมแซม เปลี่ยนหลังคาเป็นสังกะสี และยกพื้นสูงประมาณ 1 เมตร โดยหันหน้าไปทางทิศตะวันตกเข้าหาคลองพระยานาคราช ต่อมาจึงก่อสร้างเป็นอาคาร คสล. หลังคาเป็นกระเบื้องจนถึงปัจจุบัน

สิ่งที่น่าสนใจในโรงเจเพ่งอังตัว

1. ภาพเขียน สุกใจ เก้าแก้ว 3 ภาพ อายุมากกว่า 100 ปี ซึ่งเขียนขึ้นพร้อมกับการก่อสร้าง

โรงเจ

2. ภาพไม้แกะสลัก รูปมังกร, กิเลน 3 ภาพ อายุประมาณ 71 ปี

3. ภาพโรงเจเก่า อายุประมาณ 90 ปี

4. ป้ายรายชื่อผู้บริจาคเงินสร้างโรงเจเขียนโดยหมีกจีน อายุประมาณ 84 ปี

วัดคลองสวน

วัดคลองสวนตั้งอยู่บนฝั่งเหนือของคลองประเวศบุรีรมย์ และตั้งอยู่เลขที่ 71 หมู่ 4 ในเขตตำบลเกาะไร่ อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา เดิมมีเนื้อที่ 9 ไร่ ปัจจุบันเจ้าอาวาสร่วมกับประชาชน จัดซื้อเพิ่มเติมอีก 2 งาน

วัดคลองสวนเริ่มสร้างขึ้นเมื่อวันที่ 1 เมษายน 2430

โดยมีนายจ้อย แตะนางจันท์ ถนนอมทรัพย์ เป็นผู้บริจาคที่ดินและจัดสร้างโบสถ์ ศาลา กุฏิสงฆ์

พร้อมทั้งนิมนต์พระสงฆ์ มาอยู่จำพรรษาที่วัดนี้ ต่อมาได้มีผู้ศรัทธาในพระพุทธศาสนาสละทุนทรัพย์ จัดสร้างอุโบสถ ศาลา กุฏิสงฆ์ และอื่นๆ เพิ่มขึ้นเรื่อยๆ มาจนถึงปัจจุบันนี้

วัดเทพราชปวราราม

ตั้งอยู่เลขที่ 59 หมู่ที่ 2 ตำบลเทพราช อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา สร้างขึ้น เมื่อประมาณ ปี พ.ศ.2424 โดย “แขวงกลั่น” (ชื่อยศ และตำแหน่งในขณะนั้น) กำนันตำบลเทพราช ซึ่งเป็นต้นตระกูลกลั่นเจริญ ในปัจจุบันและแขวงเปลื้อง วัฒนพัฒน์ กำนันคนต่อมาได้ร่วมกันบริจาคที่ดินสร้างวัดเทพราชฯ โดยเดินทางไปตัดไม้จากอำเภอบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี เพื่อมาสร้างอุโบสถ, ศาลา, กุฏิต่าง ๆ และได้นิมนต์พระอาจารย์ อนุเทศ จากวัดบึงปรัง โชติการามมาเป็นเจ้าอาวาสองค์แรกต่อมาเมื่อวันที่ 21 ธันวาคม 2451 พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวในรัชกาลที่ 5 ได้เสด็จประพาสทางเรือมายังวัดเทพราช และได้พระราชทานถวาย บาตร, ตาลปัตร, เรือพาย, เขียนหมาก, กระ โถน ให้แก่พระที่จำพรรษาที่วัดนี้ด้วย ปัจจุบันสิ่งของพระราชทานดังกล่าวนี้สามารถดูได้ที่วัดเทพราชแห่งนี้ วัดเทพราชได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมา เมื่อปี พ.ศ. 2481 มีพระปลัดพยอมศักดิ์ อากาศโร เป็นเจ้าอาวาสองค์ปัจจุบัน

สิ่งที่น่าสนใจในวัดเทพราช

1. สิ่งของพระราชทานจากรัชกาลที่ 5
2. ภาพเขียนจิตรกรรมฝาผนังเกี่ยวกับภาพพุทธประวัติในพระอุโบสถ

มัสยิดอัลวาตอนียะห์

ตั้งอยู่เลขที่ 17 หมู่ 1 ตำบลเกาะไร่ อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา บนเนื้อที่ 20 ไร่ 1 งาน 50 ตารางวา โดยอิหม่าม ฮัสยี ฮัสซัน ยะ โกบี เป็นผู้รวบรวมเงินบริจาคจากผู้มีศรัทธาเป็นเงินจำนวน 1,200 บาท สร้างขึ้นเมื่อประมาณปี พ.ศ. 2394 โดยอาคารมัสยิดหลังแรก เป็นอาคารไม้ทรงไทย หลังคาจั่ว ต่อมามีการบูรณะซ่อมแซม เปลี่ยนเป็นหลังคาทรงปั้นหยา อาคารคสล. หลังปัจจุบันสร้างขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2509 โดยมี นายสมาน แยมอุทัย เป็นอิหม่ามคนปัจจุบัน

สันนิษฐานว่ามีการประกอบพิธีทางศาสนามาแล้วมากกว่า 150 ปี ปัจจุบันมีการสอนศาสนา ทุกวัน ยกเว้นวันศุกร์ และวันอาทิตย์ ในเวลาประมาณ 15.30 – 17.00 น.

มัสยิดคารู้อาบีดิน

ตั้งอยู่เลขที่ 28 หมู่ 1 ตำบลเกาะไร่ อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา สร้างขึ้นเพื่อประกอบพิธีทางศาสนา เมื่อประมาณปี พ.ศ. 2454 โดยแรกเริ่มแต่เดิมนั้น ชาวมุสลิมบริเวณนี้ จะประกอบพิธีทางศาสนาพร้อมอยู่ที่มัสยิดอัลวาตอนีเยห์ แต่ด้วยความจำเป็นทางด้านสถานที่ และระยะทางในการเดินทางมาประกอบพิธีทางศาสนา จึงแยกมาสร้างมัสยิดคารู้อาบีดิน ขึ้นอีกที่หนึ่ง โดยนางนวล มุฮำหมัด เป็นผู้บริจาคที่ดินให้ก่อสร้างจำนวน 2 ไร่ อิหม่ามคนแรกชื่อ อับบัส มะฮัมมาดิน ปัจจุบันมีการสอนศาสนาทุกเย็น ยกเว้นเย็นวันศุกร์ และเย็นวันอาทิตย์ เวลาประมาณ 15.30 – 17.00 น. โดยมี นายสมนึก บินอิสหาค เป็นอิหม่ามคนปัจจุบัน

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University

เลขที่แบบสอบถาม **แบบสอบถาม****การมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนต่อโครงการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์:****ศึกษารณี เทศบาลตำบลเทพราช อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา**

แบบสอบถาม เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนต่อโครงการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์: ศึกษารณีเทศบาลตำบลเทพราช อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา ในการจัดเก็บข้อมูล ท่านไม่ต้องลงชื่อ ข้อมูลที่ได้ไม่มีผลประการใดต่อท่าน ข้อมูลที่ได้จะเป็นประโยชน์ในการศึกษาของผู้วิจัยระดับปริญญาโท วิทยาลัยรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา จังหวัดชลบุรี ผู้วิจัยขอความกรุณาจากท่าน โปรดตอบแบบสอบถามให้ครบถ้วน และตรงกับความเป็จริงให้มากที่สุด เพื่อความถูกต้องสมบูรณ์ของผลการวิจัย

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง หน้าข้อที่ตรงกับความเป็นจริงของท่านมากที่สุด

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. เพศ (1) ชาย (2) หญิง
2. อายุ (1) ต่ำกว่า 20 ปี (2) 21 – 30 ปี
 (3) 31 – 40 ปี (4) 41 – 50 ปี
 (5) 51 – 60 ปี (6) 60 ปีขึ้นไป
3. อาชีพ (1) นักเรียน/ นักศึกษา (2) แม่บ้าน
 (3) ค้าขาย/ ธุรกิจส่วนตัว (4) พนักงานบริษัทเอกชน
 (5) ข้าราชการ / พนักงานรัฐวิสาหกิจ (6) รับจ้าง
 (7) เกษตรกร (8) อื่น (โปรดระบุ)
4. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน (รายได้หลัก + รายได้เสริม)
 (1) ต่ำกว่า 5,000 บาท (2) 5,001 - 10,000 บาท
 (3) 10,001 - 15,000 บาท (4) 15,001 - 20,000 บาท
 (5) 20,001 - 25,000 บาท (6) 25,000 บาทขึ้นไป

5. ระดับการศึกษา

☐ (1) ประถมศึกษา	☐ (2) มัธยมศึกษาตอนต้น
☐ (3) มัธยมศึกษาตอนปลาย	☐ (4) อนุปริญญา
☐ (5) ปริญญาตรี	☐ (6) สูงกว่าปริญญาตรี

6. สถานภาพ

☐ (1) โสด	☐ (2) สมรส
☐ (3) หม้าย/ หย่าร้าง	

7. นับถือศาสนา

☐ (1) อิสลาม	☐ (2) พุทธ
☐ (3) คริสต์	☐ (4) ฮินดู

8. ภูมิลำเนา

☐ (1) อยู่ที่นี่ตั้งแต่เดิม	☐ (2) ย้ายมาอยู่ 1 - 10 ปี
☐ (3) ย้ายมาอยู่ 11 - 20 ปี	☐ (4) ย้ายมาอยู่ 21 - 30 ปี
☐ (5) ย้ายมาอยู่ 31 - 40 ปี	☐ (6) ย้ายมาอยู่ 40 ปีขึ้นไป

9. การเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม

☐ (1) กำนัน/ ผู้ใหญ่บ้าน/ องค์การบริหารส่วนตำบล/ ประธานโครงการ/
หัวหน้ากลุ่ม
☐ (2) คณะกรรมการ โครงการ/ อาสาสมัคร/ อื่นๆ
☐ (3) กลุ่มแม่บ้าน
☐ (4) ไม่ได้เป็นสมาชิกกลุ่มใดเลย

ส่วนที่ 2 เรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนต่อโครงการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ศึกษา:
กรณีเทศบาลตำบลเทพราช อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างหลังข้อความแต่ละข้อให้ตรงกับความจริงมากที่สุด

การมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชน ต่อโครงการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ศึกษากรณีเทศบาลตำบลเทพราช อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา	ปฏิบัติ	ไม่ปฏิบัติ
การมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ปัญหาและวางแผน		
1.ท่านร่วมประชุมเพื่อกำหนดแผนโครงการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของ เทศบาลตำบลเทพราช		
2.ท่านแสดงความคิดเห็นในการจัดทำโครงการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของ เทศบาลตำบลเทพราช		
3.ท่านร่วมกำหนดกฎ ระเบียบต่าง ๆ เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของ เทศบาลตำบลเทพราช		
4.ท่านแสดงความคิดเห็นถึงปัญหาที่เกิดขึ้นจากการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ใน พื้นที่เทศบาลตำบลเทพราช		
5.ท่านร่วมวิเคราะห์ปัญหาและสาเหตุของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในพื้นที่ เทศบาลตำบลเทพราช		
6.ท่านร่วมเสนอแนะปัญหาที่เกิดขึ้นจากการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์		
7.ท่านร่วมประชุมเพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากโครงการการท่องเที่ยวเชิง อนุรักษ์		
8.ท่านมีส่วนร่วมวิเคราะห์ความเป็นไปได้ในการดำเนินโครงการ การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์		
การมีส่วนร่วมปฏิบัติ		
9.ท่านมีส่วนร่วมในการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์โครงการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์		
10.ท่านมีส่วนร่วมจัดสิ่งอำนวยความสะดวกให้นักท่องเที่ยว		
11.ท่านร่วมเป็นคณะกรรมการดูแลพื้นที่ท่องเที่ยวของเทศบาล		
12.ท่านมีส่วนร่วมในการสร้างจิตสำนึกให้แก่ชุมชนเพื่อดูแลการท่องเที่ยว		

ส่วนที่ 2 เรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนต่อโครงการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ศึกษา:
กรณีเทศบาลตำบลเทพราช อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างหลังข้อความแต่ละข้อให้ตรงกับความจริงมากที่สุด

การมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชน ต่อโครงการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ศึกษากรณีเทศบาลตำบลเทพราช อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา	ปฏิบัติ	ไม่ปฏิบัติ
การมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ปัญหาและวางแผน		
1. ท่านร่วมประชุมเพื่อกำหนดแผนโครงการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของ เทศบาลตำบลเทพราช		
2. ท่านแสดงความคิดเห็นในการจัดทำโครงการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของ เทศบาลตำบลเทพราช		
3. ท่านร่วมกำหนดกฎ ระเบียบต่าง ๆ เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของ เทศบาลตำบลเทพราช		
4. ท่านแสดงความคิดเห็นถึงปัญหาที่เกิดขึ้นจากการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ใน พื้นที่เทศบาลตำบลเทพราช		
5. ท่านร่วมวิเคราะห์ปัญหาและสาเหตุของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในพื้นที่ เทศบาลตำบลเทพราช		
6. ท่านร่วมเสนอแนะปัญหาที่เกิดขึ้นจากการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์		
7. ท่านร่วมประชุมเพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากโครงการการท่องเที่ยวเชิง อนุรักษ์		
8. ท่านมีส่วนร่วมวิเคราะห์ความเป็นไปได้ในการดำเนินโครงการ การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์		
การมีส่วนร่วมปฏิบัติ		
9. ท่านมีส่วนร่วมในการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์โครงการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์		
10. ท่านมีส่วนร่วมจัดตั้งอำนวยความสะดวกให้นักท่องเที่ยว		
11. ท่านร่วมเป็นคณะกรรมการดูแลพื้นที่ท่องเที่ยวของเทศบาล		
12. ท่านมีส่วนร่วมในการสร้างจิตสำนึกให้แก่ชุมชนเพื่อดูแลการท่องเที่ยว		

<p>การมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชน ต่อโครงการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ศึกษากรณีเทศบาลตำบลเทพราช อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา</p>	ปฏิบัติ	ไม่ปฏิบัติ
12. ท่านมีส่วนร่วมในการให้ความรู้เกี่ยวกับโครงการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์		
13. ท่านมีส่วนร่วมในการกำหนดกิจกรรมในโครงการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์		
<p>การมีส่วนร่วมในการใช้ประโยชน์</p>		
14. โครงการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทำให้ท่านมีรายได้เพิ่มมากขึ้น		
15. โครงการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทำให้ชีวิตความเป็นอยู่ในครัวเรือนของท่านดีขึ้น		
16. โครงการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทำให้ท่านเกิด ความรัก ห่วงเห่น ความภาคภูมิใจ และเห็นคุณค่าของสิ่งแวดล้อมและในวัฒนธรรม ของชุมชน		
17. โครงการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทำให้ชุมชนของท่านได้รับการพัฒนาและปรับปรุงสิ่งแวดล้อม		
18. โครงการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทำให้ท่านตระหนักถึงคุณค่าสิ่งแวดล้อมของชุมชน		
<p>การมีส่วนร่วมติดตามและประเมินผล</p>		
19. ท่านมีส่วนร่วมในการติดตามผลการจัดโครงการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเทศบาล		
20. ท่านมีส่วนร่วมในการประเมินผลการจัดโครงการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์		
21. ท่านมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ปัญหา อุปสรรคภายหลังการดำเนินกิจกรรมโครงการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์		
22. ท่านมีส่วนร่วมหาแนวทางในการแก้ปัญหาจากการสรุปผลการประเมินการจัดโครงการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์		
23. ท่านมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์		
<p>การมีส่วนร่วมในการบำรุงรักษา</p>		
24. ท่านมีส่วนร่วมในการดูแลทรัพยากรธรรมชาติของเทศบาลตำบลเทพราช		

การมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชน ต่อโครงการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ศึกษากรณีเทศบาลตำบลเทพราช อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา	ปฏิบัติ	ไม่ปฏิบัติ
25.ท่านเป็นสมาชิกหน่วยอาสาสมัครชุมชนดูแลรักษาสภาพแวดล้อม		
26.ท่านสนับสนุนบุตรหลานให้ช่วยดูแลรักษาสภาพแวดล้อม		
27.ท่านได้ร่วมรณรงค์ในการดูแลรักษาแม่น้ำ ลำคลองในชุมชน		
28.ท่านได้ร่วมจัดเก็บขยะมูลฝอยในแหล่งชุมชน		

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่นๆ

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบพระคุณที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม
นายบุญสืบ ชัยสาขันธ์

ประวัติย่อของผู้เขียนปัญหาพิเศษ

ชื่อ – สกุล นายบุญสืบ ชัยสายัณ

วัน เดือน ปีเกิด 21 มีนาคม 2516

สถานที่เกิด จังหวัดฉะเชิงเทรา

สถานที่อยู่ปัจจุบัน 29/1 หมู่ 3 ตำบลเกาะไร่ อำเภอบ้านโพธิ์
จังหวัดฉะเชิงเทรา 24140
โทร. 081 - 7813889

ตำแหน่งและประวัติการทำงาน

พ.ศ. 2548 – 2552 สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะไร่

พ.ศ. 2552 – ปัจจุบัน ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะไร่

วุฒิการศึกษา

พ.ศ. 2551 ศิลปศาสตรบัณฑิต (สาขาศิลปศาสตร์)
โปรแกรมรัฐประศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

พ.ศ. 2553 รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
(สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน)
วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา